

***PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie
finansowe za rok 2018***

***zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
zgodne z MSSF UE (w milionach złotych)***

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7
INFORMACJE OGÓLNE, PODSTAWY SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO I INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE	8
1. Informacje ogólne	8
1.1 Informacje o jednostce dominującej	8
1.2 Informacje o Grupie Kapitałowej PGE	8
1.3 Skład Grupy Kapitałowej PGE	9
1.4 Rozliczenie nabycia nowych spółek	12
2. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	12
2.1 Oświadczenie o zgodności	12
2.2 Waluta prezentacji i waluta funkcjonalna	13
2.3 Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	13
2.4 Profesjonalny osąd kierownictwa oraz szacunki	14
3. Testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz wartości firmy	18
3.1 Opis założeń dla segmentu Energetyka Konwencjonalna	19
3.2 Opis założeń dla segmentu Energetyka Odnawialna	21
3.3 Rzeczowe aktywa trwałe segmentu Dystrybucja	21
4. Wybrane zasady rachunkowości	21
5. Zmiana zasad rachunkowości i prezentacji danych	22
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	27
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SEGMENTÓW OPERACYJNYCH	27
6. Informacje dotyczące segmentów działalności	27
6.1 Informacje dotyczące segmentów branżowych	28
6.2 Informacje dotyczące obszarów geograficznych	30
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	31
7. Przychody i koszty	31
7.1 Przychody ze sprzedaży	31
7.2 Koszty w układzie rodzajowym i kalkulacyjnym	35
7.3 Pozostałe przychody i koszty operacyjne	38
7.4 Przychody i koszty finansowe	38
7.5 Udział w zysku jednostek wykazywanych metodą praw własności	39
8. Podatek dochodowy	39
8.1 Podatek w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	39
8.2 Efektywna stawka podatkowa	40
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	41
9. Rzeczowe aktywa trwałe	41
10. Nieruchomości inwestycyjne	43
11. Wartości niematerialne	44
12. Udziały i akcje wykazywane metodą praw własności	46
13. Podatek odroczony w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	46
13.1 Aktywa z tytułu podatku odroczonego	47
13.2 Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	47
14. Zapasy	48
15. Uprawnienia do emisji CO₂ na własne potrzeby	49
16. Pozostałe aktywa krótko i długoterminowe	50
16.1 Pozostałe aktywa długoterminowe	50
16.2 Pozostałe aktywa krótkoterminowe	50
17. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	51
18. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	52

19.	Kapitały własne	52
19.1	Kapitał podstawowy	53
19.2	Kapitał zapasowy	53
19.3	Kapitał z wyceny instrumentów finansowych.....	54
19.4	Różnice kursowe z przeliczenia	54
19.5	Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy.....	54
19.6	Kapitały własne przypisane udziałom niekontrolującym	54
19.7	Zysk/strata przypadający na jedną akcję	55
19.8	Dywidendy wypłacone i zaproponowane do zapłaty.....	55
20.	Rezerwy	56
20.1	Rezerwa na koszty rekultywacji.....	58
20.2	Rezerwa na niedobór uprawnień do emisji CO ₂	59
20.3	Rezerwa na prawa majątkowe przeznaczone do umorzenia	59
20.4	Rezerwa na roszczenia z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości.....	59
20.5	Pozostałe rezerwy	59
21.	Świadczenia pracownicze	59
22.	Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	61
22.1	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe.....	61
22.2	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe.....	61
23.	Pozostałe zobowiązania niefinansowe.....	62
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH		63
24.	Instrumenty finansowe	63
24.1	Opis istotnych pozycji w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych.....	64
24.2	Wartość godziwa instrumentów finansowych	70
24.3	Hierarchia wartości godziwej.....	70
24.4	Sprawozdanie z całkowitych dochodów	71
24.5	Zabezpieczenia spłaty wierzytelności i zobowiązań	72
25.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	72
25.1	Ryzyko rynkowe	73
25.2	Ryzyko płynności.....	77
25.3	Ryzyko kredytowe	77
25.4	Ryzyko rynkowe (finansowe) – analiza wrażliwości	80
25.5	Rachunkowość zabezpieczeń.....	82
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH		83
26.	Sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	83
26.1	Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	83
26.2	Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	84
26.3	Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	85
POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE		86
27.	Zobowiązania i należności warunkowe. Sprawy sądowe	86
27.1	Zobowiązania warunkowe.....	86
27.2	Pozostałe istotne kwestie związane ze zobowiązaniami warunkowymi.....	87
27.3	Należności warunkowe	87
27.4	Inne sprawy sądowe i sporne	87
28.	Przyszłe zobowiązania inwestycyjne	88
29.	Leasing	89
29.1	Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingobiorca	89
29.2	Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca	90
29.3	Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	90
29.4	Należności z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu.....	90
30.	Rozliczenia podatkowe.....	90
31.	Informacja o podmiotach powiązanych.....	91
31.1	Jednostki stowarzyszone i współkontrolowane	91
31.2	Spółki zależne od Skarbu Państwa.....	92
31.3	Wynagrodzenie kadry kierowniczej.....	92
32.	Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych	93
33.	Istotne zdarzenia oraz zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	93
33.1	Wyniki aukcji mocy.....	93
33.2	Uchwalenie i wejście w życie ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw	93
33.3	Wezwanie na zakup 100% akcji Polenergia S.A.....	94
33.4	Zdarzenia po dniu sprawozdawczym	94
34.	Zatwierdzenie sprawozdania finansowego.....	95

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone*</i>
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT			
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	7.1	25.946	23.100
Koszt własny sprzedaży	7.2	(21.087)	(17.683)
ZYSK BRUTTO ZE SPRZEDAŻY		4.859	5.417
Koszty sprzedaży i dystrybucji	7.2	(1.406)	(1.220)
Koszty ogólnego zarządu	7.2	(984)	(793)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	7.3	2	148
ZYSK Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		2.471	3.552
Koszty finansowe netto	7.4	(350)	(370)
Udział w zysku jednostek wykazywanych metodą praw własności	7.5	71	40
ZYSK BRUTTO		2.192	3.222
Bieżący podatek dochodowy	8.1	(350)	(632)
Odroczony podatek dochodowy	8.1	(331)	15
ZYSK NETTO ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY		1.511	2.605
INNE CAŁKOWITE DOCHODY			
Pozycje, które mogą w przyszłości zostać rozliczone z wynikiem:			
Wycena dłużnych instrumentów finansowych	19.3	(6)	(5)
Wycena instrumentów zabezpieczających	19.3	(158)	(74)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	19.4	3	(7)
Podatek odroczony	8.1	31	15
Pozycje, które nie będą mogły w przyszłości zostać rozliczone z wynikiem:			
Zyski i straty aktuarialne z wyceny rezerw na świadczenia pracownicze	21	(207)	(101)
Podatek odroczony	8.1	39	19
Udział w zysku jednostek wykazywanych metodą praw własności	7.5	1	-
INNE DOCHODY ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY, NETTO		(297)	(153)
RAZEM CAŁKOWITE DOCHODY		1.214	2.452
ZYSK NETTO PRZYPADAJĄCY NA:			
– akcjonariuszy jednostki dominującej		1.498	2.600
– udziały niekontrolujące		13	5
CAŁKOWITE DOCHODY PRZYPADAJĄCE NA:			
– akcjonariuszy jednostki dominującej		1.202	2.447
– udziały niekontrolujące		12	5
ZYSK NETTO I ROZWODNIONY ZYSK NETTO NA JEDNĄ AKCJĘ PRZYPADAJĄCY AKCJONARIUSZOM JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ (W ZŁOTYCH)	19.7	0,80	1,39

* przekształcenie danych porównawczych zostało opisane w nocie 5 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone*</i>	Stan na dzień 1 stycznia 2017 <i>dane przekształcone*</i>
AKTYWA TRWAŁE				
Rzeczowe aktywa trwałe	9	62.274	59.010	51.365
Nieruchomości inwestycyjne	10	48	50	27
Wartości niematerialne	11	1.046	1.032	653
Należności finansowe	24.1.1	168	158	237
Instrumenty pochodne i inne aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	24.1.2	117	222	356
Udziały i akcje oraz pozostałe instrumenty kapitałowe		53	47	37
Udziały i akcje wykazywane metodą praw własności	12	776	634	402
Pozostałe aktywa długoterminowe	16.1	528	524	730
Uprawnienia do emisji CO ₂ na własne potrzeby	15	1.203	402	1.157
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	13.1	552	571	268
		66.765	62.650	55.232
AKTYWA OBROTOWE				
Zapasy	14	2.699	1.890	1.596
Uprawnienia do emisji CO ₂ na własne potrzeby	15	408	1.040	1.192
Należności z tytułu podatku dochodowego		69	36	19
Instrumenty pochodne i inne aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	24.1.2	114	83	9
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe	24.1.1	4.102	3.522	6.325
Udziały i akcje oraz pozostałe instrumenty kapitałowe		1	5	4
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	16.2	457	391	416
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	17	1.281	2.552	2.669
		9.131	9.519	12.230
AKTYWA ZAKLASYFIKOWANE JAKO PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY				
		9	14	12
SUMA AKTYWÓW				
		75.905	72.183	67.474
KAPITAŁ WŁASNY				
Kapitał podstawowy	19.1	19.165	19.165	19.165
Kapitał zapasowy	19.2	19.872	15.328	13.730
Kapitał z wyceny instrumentów finansowych	19.3	(52)	83	147
Różnice kursowe z przeliczenia	19.4	(1)	(4)	3
Zyski zatrzymane	19.5	7.743	10.556	9.634
KAPITAŁ WŁASNY PRZYPISANY AKCJONARIUSZOM JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ				
		46.727	45.128	42.679
Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	19.6	1.074	1.250	96
RAZEM KAPITAŁ WŁASNY				
		47.801	46.378	42.775
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE				
Rezerwy długoterminowe	20	6.428	5.651	5.004
Kredyty bankowe, pożyczki, obligacje i leasing	24.1.3	6.247	8.422	9.603
Instrumenty pochodne	24.1.2	26	18	30
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	13.2	1.616	1.302	1.191
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	22.1	611	1.038	1.141
Pozostałe zobowiązania finansowe	24.1.4	521	379	33
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	23	15	-	-
		15.464	16.810	17.002
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE				
Rezerwy krótkoterminowe	20	2.608	1.991	1.841
Kredyty bankowe, pożyczki, obligacje i leasing	24.1.3	4.461	1.623	411
Instrumenty pochodne	24.1.2	110	106	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe zobowiązania finansowe	24.1.4	3.613	3.231	3.556
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		14	196	6
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	22.2	87	115	119
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	23	1.747	1.733	1.764
		12.640	8.995	7.697
RAZEM ZOBOWIĄZANIA				
		28.104	25.805	24.699
SUMA KAPITAŁÓW I ZOBOWIĄZAŃ				
		75.905	72.183	67.474

*przekształcenie danych porównawczych zostało opisane w notcie 5 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z wyceny instrumentów finansowych	Różnice kursowe z przeliczenia	Zyski zatrzymane	Razem	Udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny
Nota	19.1	19.2	19.3	19.4			19.6	
1 STYCZNIA 2017 ROKU dane przekształcone*	19.165	13.730	147	3	9.634	42.679	96	42.775
Zysk netto za okres sprawozdawczy	-	-	-	-	2.600	2.600	5	2.605
Inne całkowite dochody	-	-	(64)	(7)	(82)	(153)	-	(153)
CAŁKOWITE DOCHODY	-	-	(64)	(7)	2.518	2.447	5	2.452
Podział zysków lat ubiegłych	-	1.598	-	-	(1.598)	-	-	-
Dywidenda	-	-	-	-	-	-	(2)	(2)
Nabycie nowych spółek zależnych	-	-	-	-	-	-	1.154	1.154
Rozliczenie zakupu dodatkowych udziałów w spółkach zależnych	-	-	-	-	2	2	(3)	(1)
TRANSAKcje Z WŁAŚCICIELAMI	-	1.598	-	-	(1.596)	2	1.149	1.151
31 GRUDNIA 2017 ROKU	19.165	15.328	83	(4)	10.556	45.128	1.250	46.378
Wpływ wdrożenia MSSF 15	-	-	-	-	340	340	-	340
1 STYCZNIA 2018	19.165	15.328	83	(4)	10.896	45.468	1.250	46.718
Zysk netto za okres sprawozdawczy	-	-	-	-	1.498	1.498	13	1.511
Inne całkowite dochody	-	-	(133)	3	(166)	(296)	(1)	(297)
CAŁKOWITE DOCHODY ZA OKRES	-	-	(133)	3	1.332	1.202	12	1.214
Podział zysków lat ubiegłych	-	4.544	-	-	(4.544)	-	-	-
Dywidenda	-	-	-	-	-	-	(38)	(38)
Włączenie spółek do konsolidacji	-	-	-	-	18	18	8	26
Rozliczenie zakupu dodatkowych udziałów w spółkach zależnych	-	-	-	-	42	42	(150)	(108)
Podwyższenie kapitału przez udziałowców mniejszościowych	-	-	-	-	-	-	18	18
Umorzenie udziałów	-	-	-	-	-	-	(26)	(26)
Pozostałe zmiany	-	-	(2)	-	(1)	(3)	-	(3)
TRANSAKcje Z WŁAŚCICIELAMI	-	4.544	(2)	-	(4.485)	57	(188)	(131)
31 GRUDNIA 2018 ROKU	19.165	19.872	(52)	(1)	7.743	46.727	1.074	47.801

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone*</i>
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Zysk brutto		2.192	3.222
Podatek dochodowy zapłacony		(586)	(570)
Korekty o pozycje:			
Udział w zysku jednostek wycenianych metodą praw własności		(71)	(40)
Amortyzacja, likwidacja oraz odpisy aktualizujące		3.893	4.098
Odsetki i dywidendy, netto		179	151
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej	26.1	(14)	132
Zmiana stanu należności	26.1	(553)	(434)
Zmiana stanu zapasów	26.1	(803)	115
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	26.1	339	431
Zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych, rozliczeń międzyokresowych i uprawnień do emisji CO ₂	26.1	(333)	874
Zmiana stanu rezerw	26.1	789	29
Pozostałe		70	(74)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		5.102	7.934
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		25	27
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	26.2	(6.393)	(6.071)
Założenie lokat powyżej 3 m-cy	26.2	(372)	(203)
Rozwiązanie lokat powyżej 3 m-cy	26.2	358	2.486
Nabycie aktywów finansowych oraz zwiększenie udziału w spółkach GK	26.2	(114)	(213)
Nabycie jednostek zależnych po potrąceniu przejętych środków pieniężnych	26.2	13	(4.091)
Sprzedaż jednostek zależnych po potrąceniu oddanych środków pieniężnych	26.2	-	272
Pozostałe		18	18
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		(6.465)	(7.775)
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ			
Zwiększenie udziału w spółkach GK	26.3	(111)	-
Wpływy z tytułu emisji akcji akcjonariuszy niekontrolujących		18	-
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek, kredytów i emisji obligacji	26.3	2.582	192
Splata pożyczek, kredytów, obligacji i leasingu finansowego	26.3	(2.024)	(193)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom	26.3	(34)	(1)
Odsetki zapłacone	26.3	(316)	(300)
Pozostałe		(24)	28
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		91	(274)
ZMIANA NETTO STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I ICH EKWIWALENTÓW			
<i>Różnice kursowe netto</i>		3	(3)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU	17	2.551	2.666
ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU	17	1.279	2.551

* przekształcenie danych porównawczych zostało opisane w nocie 5 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

INFORMACJE OGÓLNE, PODSTAWY SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO I INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

1.1 Informacje o jednostce dominującej

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”, „PGE S.A.”) została utworzona aktem notarialnym z dnia 2 sierpnia 1990 roku i zarejestrowana w Sądzie Rejonowym w Warszawie, XVI Wydział Gospodarczy, w dniu 28 września 1990 roku. Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000059307. Siedziba jednostki dominującej znajduje się w Warszawie przy ul. Mysiej 2.

W skład Zarządu Spółki na dzień 1 stycznia 2018 roku, na dzień 31 grudnia 2018 roku a także na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania wchodził:

- Henryk Baranowski – Prezes Zarządu,
- Wojciech Kowalczyk – Wiceprezes Zarządu,
- Marek Pastuszko – Wiceprezes Zarządu,
- Paweł Śliwa – Wiceprezes Zarządu,
- Ryszard Wasilek – Wiceprezes Zarządu,
- Emil Wojtowicz – Wiceprezes Zarządu.

Struktura własnościowa

Struktura akcjonariatu jednostki dominującej była następująca:

	Skarb Państwa	Pozostali akcjonariusze	Razem
Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku	57,39%	42,61%	100,00%
Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku	57,39%	42,61%	100,00%

Struktura własnościowa na poszczególne dni sprawozdawcze została zaprezentowana na podstawie informacji dostępnych Spółce.

Według informacji dostępnych Spółce na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego jedynym akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu PGE S.A. jest Skarb Państwa.

1.2 Informacje o Grupie Kapitałowej PGE

Grupa Kapitałowa PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. („Grupa Kapitałowa PGE”, „Grupa PGE”, „Grupa”, „GK PGE”) składa się z jednostki dominującej, którą jest PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., 57 jednostek zależnych objętych konsolidacją oraz 4 jednostek stowarzyszonych i 1 jednostki współkontrolowanej. Dodatkowe informacje na temat jednostek podporządkowanych objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym zostały zamieszczone w nocie 1.3.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PGE obejmuje okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku („sprawozdanie finansowe”, „skonsolidowane sprawozdanie finansowe”) oraz zawiera dane porównawcze za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Sprawozdania finansowe wszystkich jednostek podporządkowanych sporządzone zostały za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie finansowe jednostki dominującej, przy zastosowaniu spójnych zasad rachunkowości. Wyjątkiem są spółki nabyte w trakcie roku obrotowego, które sporządziły dane finansowe za okres od momentu objęcia kontrolą przez Grupę PGE.

Podstawowym przedmiotem działania spółek Grupy Kapitałowej PGE jest prowadzenie działalności obejmującej:

- wytwarzanie energii elektrycznej,
- dystrybucję energii elektrycznej,
- obrót hurtowy i detaliczny energią elektryczną, prawami majątkowymi, uprawnieniami do emisji CO₂ oraz gazem,
- wytwarzanie i dystrybucję ciepła,
- świadczenie innych usług związanych z realizacją zadań, o których mowa powyżej.

Działalność prowadzona jest na podstawie odpowiednich koncesji przyznanych poszczególnym jednostkom wchodzącym w skład Grupy Kapitałowej PGE.

Kontynuacja działalności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez istotne spółki Grupy przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego. Na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez istotne spółki Grupy.

1.3 Skład Grupy Kapitałowej PGE

W okresie sprawozdawczym Grupę Kapitałową PGE tworzyły następujące spółki bezpośrednio i pośrednio zależne objęte konsolidacją:

Nazwa jednostki	Jednostka posiadająca udziały	Udział spółek GK PGE na dzień 31 grudnia 2018	Udział spółek GK PGE na dzień 31 grudnia 2017
SEGMENT: OBRÓT			
1. PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. Warszawa	Jednostka dominująca		
2. PGE Dom Maklerski S.A. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
3. PGE Trading GmbH Berlin	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
4. PGE Obrót S.A. Rzeszów	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
5. ENESTA sp. z o.o. Szałowa Wola	PGE Obrót S.A.	87,33%	87,33%
6. PGE Centrum sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
7. PGE Nowa Energia sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
8. PGE Paliwa sp. z o.o. Kraków	PGE Energia Ciepła S.A.	100,00%	100,00%
SEGMENT: ENERGETYKA KONWENCJONALNA			
9. PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Bełchatów	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
10. PGE Energia Ciepła S.A. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	99,52%
11. PGE Toruń S.A. Toruń	PGE Energia Ciepła S.A.	95,22%	95,22%
12. PGE Gaz Toruń sp. z o.o. Warszawa	PGE Energia Ciepła S.A.	50,04%	50,04%
13. Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA S.A. Wrocław	PGE Energia Ciepła S.A.	58,07%	17,74%
	Investment III B.V.	-	32,26%
14. Elektrociepłownia Zielona Góra S.A. Zielona Góra	Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA S.A.	98,40%	98,40%
15. ELBIS sp. z o.o. Rogowicz	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
16. MEGAZEC sp. z o.o. Bydgoszcz	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
17. MegaSerwis sp. z o.o. Bogatynia	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
18. „ELMEN” sp. z o.o. Rogowicz	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
19. "Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne „ELTUR-SERWIS” sp. z o.o. Bogatynia"	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne „TOP SERWIS” sp. z o.o. Bogatynia	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	-	100,00%
20. Przedsiębiorstwo Transportowo-Sprzętowe „BETRANS” sp. z o.o. Bełchatów	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
21. Przedsiębiorstwo Wulkanizacji Taśm i Produkcji WYROBÓW GUMOWYCH BESTGUM POLSKA sp. z o.o. Rogowicz	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
22. RAMB sp. z o.o. Piaski	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
23. EPORE sp. z o.o. Bogatynia	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	85,38%	85,38%
24. „Energoserwis – Kleszczów” sp. z o.o. Rogowicz	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	51,00%	51,00%
25. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o. Zgierz	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	50,98%	50,98%
SEGMENT: ENERGETYKA ODNAWIALNA			
26. PGE Energia Odnawialna S.A. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

	Nazwa jednostki	Jednostka posiadająca udziały	Udział spółek GK PGE na dzień 31 grudnia 2018	Udział spółek GK PGE na dzień 31 grudnia 2017
27.	Elektrownia Wiatrowa Baltica-1 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00% -	- 100,00%
28.	Elektrownia Wiatrowa Baltica-2 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00% -	- 100,00%
29.	Elektrownia Wiatrowa Baltica-3 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00% -	- 100,00%
	PGE Energia Natury PEW sp. z o.o. Warszawa	PGE Energia Odnawialna S.A.	-	100,00%
30.	PGE Klaster sp. z o.o. Warszawa	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	100,00%
SEGMENT: DYSTRYBUCJA				
31.	PGE Dystrybucja S.A. Lublin	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
SEGMENT: DZIAŁALNOŚĆ POZOSTAŁA				
32.	PGE EJ 1 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	70,00%	70,00%
33.	PGE Systemy S.A. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
34.	PGE Sweden AB (publ) Sztokholm	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
	Investment III B.V. Amsterdam	PGE Energia Ciepła S.A.	-	100,00%
35.	PGE Synergia sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
36.	„Elbest” sp. z o.o. Bełchatów	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
37.	Elbest Security sp. z o.o. Bełchatów	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
38.	PGE Inwest 2 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
39.	PGE Inwest 5 sp. z o.o. (obecnie PGE Baltica sp. z o.o.) Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
40.	PGE Ventures sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
41.	PGE Inwest 8 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
42.	PGE Inwest 9 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
43.	PGE Inwest 10 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
44.	PGE Inwest 11 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
45.	PGE Inwest 12 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
46.	PGE Inwest 13 S.A. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
47.	PGE Inwest 14 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
48.	PGE Inwest 16 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
49.	PGE Inwest 17 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
50.	PGE Inwest 18 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
51.	PGE Inwest 19 sp. z o.o. Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
52.	Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Energia S.A. (dawniej PGE TFI S.A.) Warszawa	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	100,00%	100,00%
53.	BIO-ENERGIA sp. z o.o. Warszawa	PGE Energia Odnawialna S.A.	100,00%	100,00%
54.	Przedsiębiorstwo Transportowo-Usługowe „ETRA” sp. z o.o. Białystok	PGE Dystrybucja S.A.	100,00%	100,00%
55.	Energetyczne Systemy Pomiarowe sp. z o.o. Białystok	PGE Dystrybucja S.A.	100,00%	100,00%

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Nazwa jednostki	Jednostka posiadająca udziały	Udział spółek GK PGE na dzień 31 grudnia 2018	Udział spółek GK PGE na dzień 31 grudnia 2017
56. PGE Ekoserwis sp. z o.o. Wrocław	PGE Energia Ciepła S.A.	84,15%	84,15%
57. ZOWER sp. z o.o.* Czerwionka-Leszczyny	PGE Energia Ciepła S.A.	100,00%	100,00%
58. Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe TOREC sp. z o.o.* Toruń	PGE Toruń S.A.	50,04%	50,04%

* W bieżącym okresie konsolidacją zostały objęte dwie spółki zależne, które we wcześniejszych okresach ze względu na ich nieistotność nie były konsolidowane: ZOWER sp. z o.o. oraz, Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe TOREC sp. z o.o.

W powyższej tabeli ujęto między innymi następujące zmiany w strukturze spółek Grupy Kapitałowej PGE, podlegających konsolidacji metodą pełną, które miały miejsce w ciągu okresu zakończonego dnia 31 grudnia 2018 roku:

- 26 lutego 2018 roku została podjęta uchwała w sprawie połączenia Przedsiębiorstwa Usługowo-Produkcyjnego ELTUR SERWIS sp. z o.o. (spółka przejmująca) z Przedsiębiorstwem Usługowo-Produkcyjnym TOP-SERWIS sp. z o.o. (spółka przejmowana). Połączenie zostało zarejestrowane w KRS w dniu 12 kwietnia 2018 roku. Połączenie nie miało wpływu na niniejsze sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej.
- 27 i 29 marca 2018 roku zostały podjęte uchwały w sprawie połączenia PGE Energia Odnawialna S.A. (spółka przejmująca) z PGE Energia Natury PEW sp. z o.o. (spółka przejęta). Połączenie zostało zarejestrowane w KRS w dniu 2 maja 2018 roku. Połączenie nie miało wpływu na niniejsze sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej.
- 7 marca 2018 roku i 7 maja 2018 roku PGE S.A. nabyła odpowiednio 3 285 i 2 970 akcji PGE Energia Ciepła S.A., w procedurze przymusowego odkupu, zgodnie z art. 418¹ Kodeksu spółek handlowych. 18 maja 2018 roku PGE S.A. nabyła 336.473 akcje PGE Energia Ciepła S.A., w procedurze przymusowego wykupu, zgodnie z art. 418 Kodeksu spółek handlowych. W wyniku powyższych transakcji PGE S.A. posiada obecnie akcje stanowiące 100% udziału w kapitale zakładowym PGE Energia Ciepła S.A. Cena zapłacona za akcje wyniosła 13 mln PLN.
- W wyniku wezwania do zapisywania się na sprzedaż 2.383.999 akcji zwykłych na okaziciela spółki Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA Spółka Akcyjna („KOGENERACJA”), ogłoszonego w dniu 1 lutego 2018 roku spółka PGE Energia Ciepła S.A. w dniu 14 marca 2018 roku, nabyła 1.202.172 akcje, stanowiące 8,07% ogólnej liczby akcji KOGENERACJI i głosów na Walnym Zgromadzeniu. Cena zapłacona za akcje wyniosła 98 mln PLN. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania, Grupa Kapitałowa PGE posiada łącznie 58,07% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu KOGENERACJI.

W wyniku nabycia akcji PGE Energia Ciepła S.A. oraz KOGENERACJI kapitał własny przynależny Grupie PGE wzrósł o 42 mln PLN, a kapitał przynależny udziałom niekontrolującym uległ zmniejszeniu o 150 mln PLN.

- 31 sierpnia 2018 roku zawarta została umowa na podstawie której PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. kupiła od PGE Energia Odnawialna S.A. wszystkie udziały w spółkach Elektrownia Wiatrowa Baltica-1 sp. z o.o., Elektrownia Wiatrowa Baltica-2 sp. z o.o. oraz Elektrownia Wiatrowa Baltica-3 sp. z o.o. Przeniesienie własności udziałów nastąpiło 3 września 2018 roku. Transakcja nie miała wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe.
- 4 września 2018 roku zarejestrowane zostało połączenie PGE Energia Ciepła S.A. (spółka przejmująca) z Investment III B.V. (spółka przejmowana). Połączenie nie miało wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Dodatkowo w dniu 18 października 2018 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółek PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. oraz PGE Energia Ciepła S.A. podjęły uchwały w sprawie podziału PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. (spółka dzielona) poprzez wydzielenie z PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. do PGE Energia Ciepła S.A. następujących oddziałów:

- Elektrociepłownia Kielce,
- Elektrociepłownia Gorzów,
- Elektrociepłownia Rzeszów,
- Elektrociepłownia Lublin Wrotków,
- Elektrociepłownia Zgierz,
- Zespół Elektrociepłowni Bydgoszcz.

Podział został zarejestrowany w KRS w dniu 2 stycznia 2019 roku.

W dniu 28 listopada 2018 roku Zarząd PGE S.A. poinformował, iż wyraził wstępne zainteresowanie nabyciem wszystkich udziałów w spółce PGE EJ 1 sp. z o.o. Realizacja transakcji będzie możliwa po przeprowadzeniu wyceny przez niezależnego doradcę oraz uzyskaniu zgód korporacyjnych przez wszystkie zaangażowane podmioty.

1.4 Rozliczenie nabycia nowych spółek

Rozliczenie nabycia spółek EDF w Polsce

13 listopada 2017 roku zakończona została transakcja pomiędzy PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. a EDF International SAS i EDF Investment II B.V. dotycząca sprzedaży aktywów EDF w Polsce na podstawie Warunkowej Umowy Sprzedaży Akcji zawartej 19 maja 2017 roku. Na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2017 rok Grupa dokonała wstępnego rozliczenia nabycia. W bieżącym okresie przeprowadzony został proces wyceny rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych przejętych jednostek i w związku z tym w niniejszym sprawozdaniu finansowym dokonano końcowego rozliczenia nabycia aktywów i zobowiązań przejętych jednostek.

Poniższa tabela przedstawia podsumowanie rozpoznanych aktywów i zobowiązań na dzień objęcia kontrolą.

Wartości na dzień 13 listopada 2017			
	Wstępne rozliczenie	Korekty	Końcowe rozliczenie
Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	4.710	745	5.455
Pozostałe aktywa trwałe	951	(85)	866
Zapasy	398	11	409
Środki pieniężne	186	-	186
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	1.166	(1)	1.165
Razem aktywa	7.411	670	8.081
Kredyty i pożyczki	2.839	-	2.839
Rezerwy	478	-	478
Pozostałe zobowiązania	1.759	48	1.807
Razem zobowiązania	5.076	48	5.124
Aktywa netto przejętych jednostek	2.335	622	2.957

Poniższa tabela przedstawia rozliczenie nabycia i ustalenia wartości firmy z konsolidacji.

Wartości na dzień 13 listopada 2017			
	Wstępne rozliczenie	Korekty	Końcowe rozliczenie
Aktywa netto przejętych jednostek	2.335	622	2.957
Aktywa netto przypisane udziałom niekontrolującym	(1.067)	(87)	(1.154)
Wyłączenie zobowiązań (subrogacja)	2.285	-	2.285
Udział GK PGE w aktywach netto przejętych jednostek	3.553	535	4.088
Przekazane środki pieniężne	1.992	-	1.992
Subrogacja zobowiązań	2.285	-	2.285
Razem cena nabycia	4.277	-	4.277
Wartość firmy z konsolidacji	724	(535)	189

Ujęta przez Grupę Kapitałową PGE wartość firmy wynika z faktu, że zgodnie z założeniami Grupy Kapitałowej PGE zdyskontowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej, które będą generowane przez zakupione aktywa, będą wyższe od wartości aktywów netto zakupionych spółek, ustalonych zgodnie z MSSF 3 *Połączenia przedsięwzięć*. Objęcie kontroli nad aktywami Grupy EDF w Polsce wygeneruje synergije na poziomie całej działalności kogeneracyjnej w Grupie Kapitałowej, a nabyte aktywa będą zarządzane i analizowane wraz z innymi aktywami tego obszaru. Tym samym wartość firmy została przypisana do całej działalności kogeneracyjnej.

Ujęta wartość firmy nie stanowi wartości firmy dla celów podatkowych.

W efekcie wyceny aktywów do wartości godziwej i końcowego rozliczenia nabycia, skorygowano wynik netto za okres od 14 listopada do 31 grudnia 2017 roku o kwotę (62) mln PLN (z tego (60) mln PLN przypada dla akcjonariuszy jednostki dominującej a (2) mln PLN dla udziałowców niekontrolujących). Przekształcenie danych za okres porównawczy zostało zaprezentowane w nocie 5 niniejszego sprawozdania.

2. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

2.1 Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską („MSSF UE”). MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

2.2 Waluta prezentacji i waluta funkcjonalna

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest polski złoty („PLN”). Wszystkie wartości liczbowe podano w milionach złotych („mln PLN”), o ile nie zaznaczono inaczej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny pozycji wyrażonych w walutach innych niż PLN na dzień sprawozdawczy:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
USD	3,7597	3,4813
EUR	4,3000	4,1709

2.3 Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje nie zostały przyjęte przez Unię Europejską lub nie są obowiązujące na dzień 1 stycznia 2018 roku:

Standard	Opis zmian	Data obowiązywania
MSSF 14 Regulacyjne pozycje odroczone	Zasady rachunkowości i ujawnień dla regulacyjnych pozycji odroczonej.	Standard w obecnej wersji nie będzie obowiązywał w UE
Zmiany do MSSF 10 i MSR 28	Zawiera wytyczne dotyczące sprzedaży lub wniesienia aktywów przez inwestora do spółki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia.	Prace nad zatwierdzeniem zostały odłożone bezterminowo
MSSF 16 Leasing	Standard znosi rozróżnienie na leasing operacyjny i leasing finansowy dla leasingobiorcy. Wszystkie umowy spełniające definicje leasingu będą ujmowane co do zasady jak obecny leasing finansowy.	1 stycznia 2019
Zmiany do MSSF 9	Zmiany dotyczą prawa wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem.	1 stycznia 2019
KIMSF 23 Interpretacja dotycząca niepewności w zakresie sposobów ujmowania podatku dochodowego	Interpretacja jest stosowana do ustalenia dochodu do opodatkowania, podstawy opodatkowania, nierozliczonych strat podatkowych, niewykorzystanych ulg podatkowych i stawek podatkowych.	1 stycznia 2019
Zmiany do MSR 28	Zmiana dotyczy wyceny inwestycji długoterminowych w jednostkach stowarzyszonych	1 stycznia 2019
Doroczne poprawki do MSSF (cykl 2015-2017)	Zestaw poprawek dotyczących: MSSF 3 – wycena posiadanego wcześniej udziału we wspólnych operacjach; MSSF 11 – brak wyceny posiadanego wcześniej udziału we wspólnych operacjach; MSSF 12 – konsekwencje podatkowe w związku z wypłatą dywidendy; MSR 23 – koszty finansowania w przypadku gdy składnik aktywa został przekazany do użytkowania.	1 stycznia 2019
Zmiany do MSR 19	Zmiany dotyczą programu określonych świadczeń.	1 stycznia 2019
Zmiany do Założeń koncepcyjnych	Zmiany dotyczą ujednolicenia Założeń Koncepcyjnych	1 stycznia 2020
MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe	Definiuje nowe podejście do rozpoznawania przychodów oraz zysku/ strat w okresie świadczenia usług ubezpieczeniowych	1 stycznia 2021
Zmiany do MSSF 3	Zmiany dotyczą doprecyzowania definicji działalności gospodarczej	1 stycznia 2020
Zmiany do MSR 1 i MSR 8	Zmiany dotyczą definicji terminu „istotny”	1 stycznia 2020

Grupa Kapitałowa PGE zamierza przyjąć wymienione powyżej nowe standardy oraz zmiany standardów i interpretacji MSSF opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, lecz nieobowiązujące na dzień sprawozdawczy, zgodnie z datą ich wejścia w życie.

Wpływ nowych regulacji na skonsolidowane sprawozdania Grupy Kapitałowej PGE

MSSF 16 Leasing

Nowy standard MSSF 16 *Leasing* zmienia zasady ujmowania umów, spełniających definicję leasingu. Główną zmianą jest odejście od podziału na leasing finansowy i operacyjny dla leasingobiorcy. Wszystkie umowy spełniające definicję leasingu będą ujmowane co do zasady jak obecny leasing finansowy. Wdrożenie standardu będzie miało następujący efekt:

- w sprawozdaniu z sytuacji finansowej: wzrost wartości niefinansowych aktywów trwałych oraz zobowiązań finansowych,
- w sprawozdaniu z całkowitych dochodów: zmniejszenie kosztów operacyjnych (innych niż amortyzacja), wzrost kosztów amortyzacji oraz kosztów finansowych,
- wzrost długu netto oraz relacji długu netto do EBITDA z uwagi na proporcjonalnie wyższy wzrost zobowiązań finansowych od zmniejszenia kosztów operacyjnych innych niż amortyzacja.

Grupa Kapitałowa PGE dokonała analizy wpływu zastosowania MSSF 16 na przyszłe sprawozdania finansowe. Grupa przeprowadziła inwentaryzację posiadanych umów pod kątem identyfikacji tych, które zawierają leasing lub komponent leasingowy zgodnie z MSSF 16.

Zidentyfikowano następujące obszary, na które potencjalnie MSSF 16 ma wpływ:

- prawo wieczystego użytkowania gruntu – zarówno zakupione, jak i otrzymane w aporcie lub otrzymane nieodpłatnie na podstawie decyzji administracyjnej,
- służebności gruntowe i przesyłu,
- umowy najmu, dzierżawy itp. związane z umieszczeniem infrastruktury liniowej i technicznej (węzły ciepłownicze, transformatory),
- umowy najmu, dzierżawy itp. pomieszczeń biurowych,
- umowy najmu, dzierżawy itp. budynków, budowli i urządzeń technicznych.

Grupa przeanalizowała, które z tych umów należy rozpoznać i wycenić jako umowy leasingu, jaką stopę procentową należy przyjąć do wyceny zobowiązania, jak określić okres leasingu, z jakich zwolnień i uproszczeń przewidzianych w MSSF 16 skorzystać.

Grupa PGE wdroży nowy standard MSSF 16 począwszy od sprawozdań finansowych sporządzanych za okresy rozpoczynające się po 1 stycznia 2019 roku. Grupa wybrała opcję wdrożenia standardu określoną w paragrafie C5.b) MSSF 16, tj. retrospektywnie z łącznym efektem pierwszego zastosowania niniejszego standardu ujętym na dzień 1 stycznia 2019 roku jako korekta bilansu otwarcia zysków zatrzymanych.

Zgodnie z wybraną opcją wdrożenia Grupa nie dokona przekształcenia danych porównawczych. Na moment wdrożenia MSSF 16 Grupa ujmie składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania w przypadku leasingów wcześniej sklasyfikowanych jako leasingi operacyjne zgodnie z MSR 17 *Leasing* w kwocie równej zobowiązaniu z tytułu leasingu skorygowanej o kwoty wszelkich przedpłat lub naliczonych opłat leasingowych odnoszących się do tego leasingu, ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej bezpośrednio sprzed dnia pierwszego zastosowania, zgodnie z paragrafem C8.b.ii).

Ponadto Grupa PGE zdecydowała się na skorzystanie z następujących rozwiązań praktycznych na dzień 1 stycznia 2019 roku przewidzianych w paragrafie C10 MSSF 16 w odniesieniu do leasingów wcześniej sklasyfikowanych jako leasingi operacyjne zgodnie z MSR 17:

- Grupa PGE zastosowała pojedynczą stopę dyskontową do portfela leasingów o podobnych cechach (takich jak nieruchomości),
- Grupa PGE zdecydowała o niestosowaniu wymogów, o których mowa w paragrafie C8 do leasingów, których okres leasingu kończy się przed upływem 12 miesięcy od dnia pierwszego zastosowania, tj. 1 stycznia 2019 roku. Grupa ujęła te leasingi jako leasingi krótkoterminowe,
- Grupa PGE zdecydowała o wyłączeniu początkowych kosztów bezpośrednich z wyceny składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania składników aktywów w dniu pierwszego zastosowania,
- Grupa PGE wykorzystała wiedzę zdobytą po fakcie, w przypadku określenia okresu leasingu, dla umów które przewidywały okres przedłużenia leasingu lub opcję wypowiedzenia leasingu.

W efekcie zastosowania MSSF 16 Grupa szacuje, że prawa do użytkowania składników aktywów oraz zobowiązania finansowe na dzień 1 stycznia 2019 roku będą wyższe o 0,8 mld PLN zaś wynik finansowy brutto za 2019 rok będzie o 22 mln PLN niższy. Zyski zatrzymane nie ulegną zmianie. Największy wpływ na wzrostu sumy bilansowej będzie miało rozpoznanie praw wieczystego użytkowania gruntów w wartości około 0,5 mld PLN oraz umów najmu i dzierżawy gruntów w wartości około 0,2 mld PLN.

Przedstawione powyżej wnioski i szacunki wpływu na przyszłe sprawozdania finansowe mogą ulec zmianie.

Pozostałe standardy

Pozostałe standardy oraz ich zmiany nie powinny mieć istotnego wpływu na przyszłe sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej PGE.

2.4 Profesjonalny osąd kierownictwa oraz szacunki

W procesie stosowania polityki rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, w tym w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach. Szczegółowe informacje na temat przyjętych założeń zostały przedstawione poniżej lub w odpowiednich notach objaśniających.

Wartość odzyskiwalna rzeczowych aktywów trwałych („RAT”), wartości niematerialnych („WN”) i wartości firmy

Zmiany zachodzące na rynku energii elektrycznej mogą mieć istotny wpływ na ocenę wartości odzyskiwalnej majątku produkcyjnego poszczególnych jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PGE. W razie zidentyfikowania przesłanek utraty wartości Grupa dokonuje szacunków wartości odzyskiwalnej swoich rzeczowych aktywów trwałych. Szacunek wartości odzyskiwalnej wartości firmy wykonywany jest corocznie.

Analiza utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości firmy dokonywana jest poprzez oszacowanie wartości odzyskiwalnej ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne. Analiza taka opiera się na szeregu istotnych założeń, których część jest poza kontrolą Grupy. Istotne zmiany tych założeń mają wpływ na wyniki testów na utratę wartości i w konsekwencji mogą doprowadzić do istotnych zmian sytuacji finansowej oraz wyników finansowych Grupy. Przeprowadzony test na utratę wartości wybranych aktywów Grupy Kapitałowej PGE został opisany w nocie 3 niniejszego sprawozdania finansowego.

Okresy amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Wysokość stawek odpisów amortyzacyjnych jest ustalana na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznego użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych oraz szacunków dotyczących wartości rezydualnej. Kapitalizowane remonty generalne są amortyzowane w okresie pozostałym do przewidywanego rozpoczęcia kolejnego remontu generalnego.

Okresy ekonomicznego użytkowania są weryfikowane przynajmniej raz w ciągu roku obrotowego. Stosowane okresy amortyzacji zostały przedstawione w nocie 9 oraz 11.

Przeprowadzona w 2018 roku weryfikacja okresów ekonomicznej użyteczności rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych wpłynęła na zmniejszenie kosztów amortyzacji 2018 roku w łącznej kwocie 90 mln PLN.

Wycena składnika aktywów z tytułu usuwania nadkładu na etapie produkcji

Aktywowanie poniesionych kosztów na usuwanie nadkładu na etapie produkcji jest kalkulowane w oparciu o nadwyżkę rocznego wskaźnika N:W (stosunek ilości zdjętego nadkładu do wydobytego węgla w ciągu roku) nad ogólnym wskaźnikiem N:W dla danego komponentu złoża. Ogólny wskaźnik N:W obliczany jest na podstawie szacunku pozostałej do usunięcia ilości nadkładu do szacunku pozostałych do wydobycia zasobów węgla - począwszy od daty zastosowania interpretacji KIMSF 20 do końca eksploatacji węgla z danego komponentu złoża. Wskaźnik ten ustalany jest na podstawie najlepszej wiedzy służb technicznych kopalni na koniec każdego roku obrotowego i może ulegać zmianom w przypadku pozyskiwania w miarę postępu prac eksploatacyjnych nowych informacji w zakresie wielkości eksploatowanego złoża oraz sposobu jego zalegania. Aktualizacja ogólnego wskaźnika N:W w ciągu 2018 roku spowodowała obciążenie kosztów okresu w wysokości 4 mln PLN.

Wpływ aktywów z tytułu usuwania nadkładu na etapie produkcji na rzeczowe aktywa trwałe i koszty amortyzacji został przedstawiony w nocie 9 niniejszego sprawozdania finansowego.

Rezerwa rekultywacyjna

Rezerwa rekultywacyjna jest ustalana w oparciu o szacunki przyszłych kosztów rekultywacji z wykorzystaniem informacji dostępnych na dzień sprawozdawczy. Rezerwa jest aktualizowana w przypadku zmiany szacowanego czasu rekultywacji, zmiany kwot wydatków niezbędnych do przeprowadzenia rekultywacji lub w przypadku zmiany stopy dyskontowej. Oszacowanie rezerwy rekultywacyjnej wymaga przyjęcia założeń techniczno-geologicznych, środowiskowych, prawnych i podatkowych, jak również harmonogramu, zakresu oraz poziomu kosztów procesu rekultywacji. Zmiany w powyższych założeniach wpływają na wartość rezerwy rekultywacyjnej, wartość skapitalizowanych kosztów rekultywacji ujętych w rzeczowych aktywach trwałych oraz na sprawozdanie z całkowitych dochodów.

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa skorygowała poziom stóp dyskonta i inflacji użytych do oszacowania bieżącej wartości przyszłych wydatków na rekultywację wyrobisk w kopalniach odkrywkowych węgla brunatnego. W poprzednich latach wartość rezerwy była liczona z wykorzystaniem prognozy inflacji na poziomie 1,8% oraz stopy dyskonta w wysokości 3,4%. W roku 2018 dokonano zmiany szacunków poprzez założenie wzrostu kosztów rekultywacji w wysokości 2,5% w okresie prognozy i jednocześnie zwiększenie stopy dyskonta do poziomu 3,7%. Największe wydatki rekultywacyjne w kopalniach będą ponoszone w latach 2037 – 2065 (około 93% ogółu wydatków) i stopa dyskontowa powinna być dostosowana do czasu ich ponoszenia. Ponieważ nie istnieją obserwowalne stopy dyskontowe dla płatności o takim terminie wymagalności, Grupa ekstrapoluje stopę rentowności dziesięcioletnich obligacji skarbowych.

Korekta poziomu stóp dyskonta i inflacji użytych do oszacowania bieżącej wartości rezerw rekultywacyjnych wyrobisk końcowych w kopalniach odkrywkowych węgla brunatnego spowodowała dodatkowy koszt operacyjny w wysokości 103 mln PLN.

Z kolei korekta innych założeń mających wpływ na wysokość rezerw rekultywacyjnych w GK PGE spowodowała dodatkowy koszt operacyjny w wysokości 43 mln PLN

Wycena rezerw na świadczenia pracownicze

Rezerwy na świadczenia pracownicze zostały oszacowane w wykorzystaniem metod aktuarialnych.

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień sprawozdawczy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,3% w 2019, 2,5% w 2020 i kolejnych latach	1,8%
Stopa dyskontowa (%)	3,0%	3,4%
Średni zakładany roczny wzrost podstaw (%)	2,1% - 4,46%	0,00-4,29%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	0,0% - 8,4%	0,27-9,57%
Przewidywana stopa wzrostu wartości usług medycznych (%)	0,0% - 1,8%	1,8%
Przewidywana stopa wzrostu wartości odpisu na ZFŚS (%)	3,6%	3,5-5,0%

- Prawdopodobieństwo odejść pracowników przyjęto na podstawie danych historycznych dotyczących rotacji zatrudnienia w Grupie oraz danych statystycznych dotyczących odejść pracowniczych w branży.
- Umieralność i prawdopodobieństwo dożycia przyjęto zgodnie z Tablicami Trwania Życia, publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny, przyjmując, że populacja zatrudnionych w Grupie odpowiada średniej dla Polski pod względem umieralności.
- Przyjęto ustawowy tryb przechodzenia pracowników na emeryturę według szczegółowych zasad zawartych w ustawie emerytalnej, z wyjątkiem tych zatrudnionych, którzy spełniają warunki wymagane do przejścia na wcześniejszą emeryturę.
- Do dyskontowania przyszłych wypłat świadczeń przyjęto stopę dyskontową w wysokości 3,0%, (31 grudnia 2017: 3,4%), tj. na poziomie rentowności długoterminowych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa, notowanych na polskim rynku kapitałowym.

Pozostałe rezerwy

Jak opisano w nocie 20 tworzenie rezerw wymaga dokonania szacunków prawdopodobieństwa wpływu korzyści ekonomicznych oraz określenia wysokości stanowiącej najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku obecnego na koniec okresu sprawozdawczego. Prócz tytułów opisanych powyżej najistotniejsze wartości dotyczą:

- rezerw na uprawnienia do emisji CO₂;
- rezerw na wartość praw majątkowych przeznaczonych do umorzenia.

Analiza wrażliwości na zmianę założeń przyjętych do wyliczenia bieżącej wartości rezerw, w tym w szczególności zmiana stopy dyskonta, została zaprezentowana w notach 20 i 21 niniejszego sprawozdania finansowego.

Zobowiązania warunkowe

Stosując się do zapisów MSR 37 w zakresie rozpoznawania i wyceny rezerw oraz zobowiązań warunkowych Grupa Kapitałowa PGE dokonuje oceny prawdopodobieństwa wystąpienia potencjalnych zobowiązań. Jeżeli wystąpienie niekorzystnego zdarzenia jest prawdopodobne, Grupa Kapitałowa PGE ujmuje rezerwę w odpowiedniej wysokości. Jeżeli wystąpienie niekorzystnego zdarzenia w ocenie Grupy Kapitałowej PGE jest możliwe, lecz nie jest prawdopodobne, ujmowane jest zobowiązanie warunkowe.

Szczegółowe informacje na temat zobowiązań warunkowych oraz spraw spornych przedstawiono w nocie 27 niniejszego sprawozdania finansowego.

Odpisy aktualizujące wartość należności

Na dzień sprawozdawczy jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PGE wyceniają odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia instrumentu.

Spółki stosują następujące zasady szacowania i ujmowania odpisów z tytułu utraty wartości należności finansowych:

- dla należności od istotnych klientów, którzy objęci są procedurą oceny ryzyka kredytowego, Spółki szacują oczekiwane straty kredytowe w oparciu o model służący do oceny tego ryzyka bazujący na ratingach przypisanych poszczególnym kontrahentom; ratingom przypisywane jest prawdopodobieństwo upadłości, które jest korygowane o wpływ czynników makroekonomicznych;
- dla należności od klientów masowych lub nieobjętych procedurą oceny ryzyka kredytowego Spółki szacują oczekiwane straty kredytowe w oparciu o analizę prawdopodobieństwa poniesienia strat kredytowych w poszczególnych przedziałach wiekowania;
- w uzasadnionych przypadkach Spółki mogą oszacować wartość odpisu indywidualnie.

Informacja na temat odpisów na oczekiwane straty kredytowe dotyczące należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności została przedstawiona w nocie 25.3.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

Doszacowanie sprzedaży energii elektrycznej

Odczyty liczników dotyczące wielkości sprzedanej energii elektrycznej w handlu detalicznym wraz z usługą dystrybucyjną oraz jej fakturowanie są dokonywane w większości w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z powyższym spółka sprzedaży detalicznej (PGE Obrót S.A.) oraz spółka dystrybucyjna (PGE Dystrybucja S.A.) wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PGE dokonują odpowiednich szacunków sprzedaży na każdy dzień sprawozdawczy, za okres nie objęty odczytem. Szacunek obejmuje również zmianę kosztów zakupu energii elektrycznej wynikającą z przeprowadzonego doszacowania sprzedaży oraz uzgodnienia bilansu energii.

Należności z tytułu doszacowanej sprzedaży na dzień 31 grudnia 2018 roku są przedstawione w nocie 24.1.1 niniejszego sprawozdania finansowego.

Wycena wartości godziwej nabywanych aktywów i zobowiązań, ustalenie wartości firmy

Zgodnie z MSSF 3 *Połączenia jednostek* Grupa Kapitałowa PGE dokonuje identyfikacji i wyceny nabywanych aktywów, zobowiązań oraz wartości firmy lub zysku z okazjonalnego nabycia. Wycena opiera się na szeregu istotnych założeń, obejmujących między innymi: wybór odpowiedniej metody, plany kierownictwa odnośnie wykorzystania przejętych aktywów, prognozy finansowe (w tym ścieżki cenowe określające główne pozycje przychodów i kosztów), zmiany legislacyjne i tym podobne. Z drugiej strony na rozliczenie transakcji nabycia ma wpływ odpowiednie ustalenie ceny nabycia (w tym części warunkowej). Przyjęte założenia mogą mieć istotny wpływ na określenie wartości godziwej nabywanych aktywów i zobowiązań oraz ustalenie wartości firmy lub zysku z okazjonalnego nabycia. Wartość firmy podlega testom na utratę wartości łącznie z odpowiednimi ośrodkami generującymi strumienie pieniężne.

W ciągu 2017 roku Grupa Kapitałowa PGE nabyła spółki EDF w Polsce. W wyniku wstępnego rozliczenia nabycia rozpoznano wartość firmy w wysokości 724 mln PLN. W pierwszym półroczu 2018 roku dokonano końcowego rozliczenia nabycia, w wyniku którego wartość firmy skorygowano do wysokości 189 mln PLN. Szczegółowy opis rozliczenia nabycia aktywów EDF zawiera nota 1.4.

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej stabilnym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie nieuzasadnionego dzielenia operacji, angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągalne. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskiemu organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Grupa ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 *Podatek dochodowy* w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi. Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Grupa ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

Wpływ zmiany wybranych szacunków na sprawozdanie z całkowitych dochodów za 2018 rok

	Opisy aktualizujące wartość aktywów trwałych	Zmiana wyceny rezerw aktuarnych	Zmiana wyceny rezerwy rekultywacyjnej	Aktualizacja ogólnego wskaźnika N:W	Weryfikacja okresów ekonomicznej użyteczności
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	-	-	-	-	-
Koszt własny sprzedaży	(402)	(55)	-	(4)	90
ZYSK/(STRATA) BRUTTO ZE SPRZEDAŻY	(402)	(55)	-	(4)	90
Koszty sprzedaży i dystrybucji	-	(6)	-	-	-
Koszty ogólnego zarządu	(3)	(10)	-	-	-
Pozostałe przychody operacyjne	2	-	-	-	-
Pozostałe koszty operacyjne	-	-	(146)	-	-
ZYSK/(STRATA) Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	(403)	(71)	(146)	(4)	90
ZYSK/(STRATA) BRUTTO	(403)	(71)	(146)	(4)	90
Inne całkowite dochody	-	(208)	-	-	-

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

3. Testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz wartości firmy

Rzeczowe aktywa trwałe stanowią najbardziej istotną pozycję aktywów Grupy Kapitałowej PGE. Z uwagi na zmienne otoczenie makroekonomiczne Grupa Kapitałowa PGE okresowo weryfikuje przesłanki mogące świadczyć o utracie wartości odzyskiwalnej swojego majątku. Grupa Kapitałowa PGE w ocenie sytuacji rynkowej posługuje się zarówno własnymi narzędziami analitycznymi, jak i wsparciem niezależnych ośrodków analitycznych. W poprzednich okresach sprawozdawczych Grupa Kapitałowa PGE dokonywała istotnych odpisów z tytułu utraty wartości aktywów trwałych segmentu Energetyka Konwencjonalna i Energetyka Odnawialna.

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa dokonała analizy przesłanek i zidentyfikowała czynniki, które w istotny sposób mogły przyczynić się do zmiany wartości posiadanych aktywów w powyżej wskazanych segmentach.

Przesłanki zewnętrzne

- Utrzymywanie się kapitalizacji giełdowej PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A. poniżej wartości księgowej aktywów netto.
- Wejście w życie ustawy z dnia 14 grudnia 2018 roku o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji. W stosunku do założeń przyjętych w 2017 roku zakłada się ograniczenie wysokości wsparcia dla jednostek wytwórczych opalanych gazem ziemnym dla okresu po roku 2018 oraz wyłączenie ze wsparcia jednostek wytwórczych opalanych węglem kamiennym.
- Pozytywne zmiany regulacyjne dotyczące kosztów utrzymania farm wiatrowych w segmencie Energetyki Odnawialnej ze względu na zmiany legislacyjne w zakresie ustawy z dnia 20 maja 2016 roku o inwestycjach w elektrownie wiatrowe („Ustawa”) wynikające z wejścia w życie ustawy z dnia 7 czerwca 2018 roku o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw („Ustawa OZE”). W szczególności Ustawa OZE wprowadziła zmianę definicji elektrowni wiatrowej poprzez przywrócenie brzmienia definicji zawartej w ustawie z dnia 7 lipca 1994 roku – prawo budowlane. Zgodnie z uzasadnieniem Ustawy OZE miało to rozwiązać wątpliwości interpretacyjne w zakresie podstawy opodatkowania elektrowni wiatrowych podatkiem od nieruchomości, które pojawiły się po 1 stycznia 2017 roku. W związku ze zmianą Ustawy we wskazanym powyżej zakresie, elektrownie wiatrowe nie są już w całości uznawane za budowlę, co przełożyło się na zmniejszenie obciążenia podatkiem od nieruchomości. Zmiana podstawy opodatkowania obowiązuje retroaktywnie, od 1 stycznia 2018 roku.
- Zawarcie na przełomie 18 i 19 grudnia 2018 roku porozumienia przedstawicieli krajów członkowskich UE oraz Parlamentu Europejskiego w sprawie regulacji dotyczących Rynku Mocy, a następnie zatwierdzenie porozumienia 18 stycznia 2019 roku przez ambasadorów państw Unii Europejskiej. W stosunku do poprzednich założeń, najistotniejszą zmianą przewidywaną przez nowe regulacje, jest wykluczenie z Rynku Mocy od 1 lipca 2025 roku jednostek niespełniających kryterium emisyjności 550g CO₂/kWh wyprodukowanej energii elektrycznej (z wyjątkiem kontraktów wieloletnich zawartych w ramach aukcji głównych dla lat 2021-2024), co w praktyce wyklucza z udziału w Rynku Mocy po roku 2024 jednostki węglowe.

W wyniku analizy powyżej wymienionych przesłanek, Grupa przeprowadziła testy na utratę wartości aktywów na dzień 30 listopada 2018 roku ujęte na dzień 31 grudnia 2018 roku dla segmentu Energetyka Konwencjonalna, do którego przypisana jest wartość firmy, oraz segmentu Energetyka Odnawialna.

Założenia makroekonomiczne

Główne założenia cenowe tj. ceny energii elektrycznej, uprawnień do emisji CO₂, węgla kamiennego, gazu oraz założenia dotyczące produkcji z większości instalacji Grupy pochodziły z opracowania przygotowanego przez niezależnego eksperta, z uwzględnieniem szacunków własnych, na bazie aktualnej sytuacji rynkowej dla pierwszych 3 lat prognozy.

Prognozy cen energii elektrycznej zakładają skokowy wzrost cen w 2019 roku w odniesieniu do cen z 2018 roku, następnie stabilny poziom w okresie do 2022 roku, oraz kilkuprocentowe wzrosty w kolejnych latach.

Prognozy cen uprawnień do emisji CO₂ zakładają dynamiczny wzrost ceny rynkowej w kolejnych latach prognozy.

Prognozy cen węgla kamiennego zakładają wysoki wzrost cen w 2019 roku w odniesieniu do cen z 2018 roku, następnie stabilny poziom w okresie do 2022 roku, oraz kilkuprocentowe wzrosty w kolejnych latach.

Prognozy cen gazu zakładają średnioroczny wzrost w okresie do 2022 roku na poziomie około 7% i utrzymanie się wzrostów cen gazu o około 4% rocznie w kolejnych latach.

Prognoza cen praw majątkowych pochodzenia energii opracowana została przez zespół ekspertów wewnętrznych PGE S.A. na podstawie założeń dotyczących bilansu popytowo-podażowego oraz spodziewanych zmian regulacyjnych w obszarze PM OZE. Założono, iż dominującym mechanizmem wsparcia będą aukcje. Prognozy cen praw majątkowych pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych zakładają trend spadkowy, wynikający z ograniczenia potencjalnego nadmiernego wsparcia, w sytuacji dynamicznie rosnących cen energii elektrycznej dla jednostek pozostających w systemie zielonych certyfikatów. Dla produkcji pokrytej kontraktami przyjęto ceny i warunki rozliczeń wynikające z tych kontraktów.

Prognoza przychodów z rynku mocy dla lat 2021-2023 opiera się na wynikach rozstrzygniętych aukcji głównych dla tych okresów dostaw z uwzględnieniem mechanizmów umowy o realokację przychodów w ramach spółek Grupy Kapitałowej PGE. Prognoza od 2024 roku została opracowana przez zespół ekspertów PGE S.A., na podstawie założeń dotyczących szacowanych przyszłych przepływów dla jednostek wytwórczych bazujących m.in. na wynikach już rozstrzygniętych aukcji. Od 1 lipca 2025 roku z Rynku Mocy zostają wykluczone jednostki niespełniające kryterium emisyjności 550 g CO₂/kWh wyprodukowanej energii elektrycznej, z wyjątkiem jednostek objętych kontraktami wieloletnimi zawartymi w aukcjach głównych dla lat 2021-2024.

Przychody z regulacyjnych usług systemowych zostały opracowane w oparciu o istniejące umowy dwustronne zawarte z PSE S.A.

Dyspozycyjność jednostek została oszacowana w oparciu o plany remontów z uwzględnieniem statystycznej awaryjności.

3.1 Opis założeń dla segmentu Energetyka Konwencjonalna

Testy na utratę wartości zostały przeprowadzone na 30 listopada 2018 roku w odniesieniu do ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”) poprzez ustalenie ich wartości odzyskiwalnej. Określenie wartości godziwej dla bardzo dużych grup aktywów, dla których nie ma aktywnego rynku i mało jest porównywalnych transakcji, jest w praktyce bardzo trudne. W przypadku całych elektrowni i kopalni, dla których należy określić wartość na lokalnym rynku, nie istnieją obserwowalne wartości godziwe. W związku z powyższym wartość odzyskiwalna analizowanych aktywów została ustalona w oparciu o oszacowanie ich wartości użytkowej metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych netto na podstawie projekcji finansowych przygotowanych na okres od grudnia 2018 do 2030 roku. Dla jednostek wytwórczych, których zakładany okres ekonomicznej użyteczności wykracza poza rok 2030 określono wartość rezydualną na pozostały czas eksploatacji. Zdaniem Grupy przyjęcie projekcji finansowych dłuższych niż pięć lat jest zasadne ze względu na istotny i długoterminowy wpływ szacowanych zmian w otoczeniu regulacyjnym. Dzięki przyjęciu dłuższych projekcji wartość odzyskiwalna może być oszacowana bardziej rzetelnie.

Założenia szczegółowe segmentu

Poniżej przedstawiono kluczowe założenia wpływające na oszacowanie wartości użytkowej testowanych CGU:

- uznanie za jeden CGU odpowiednio:
 - Oddziału Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów oraz Oddziału Elektrownia Bełchatów („Kompleks Bełchatów”),
 - Oddziału Kopalnia Węgla Brunatnego Turów oraz Oddziału Elektrownia Turów („Kompleks Turów”),z uwagi na powiązanie technologiczne i ekonomiczne pomiędzy tymi oddziałami,
- uznanie za trzy oddzielne CGU Elektrowni Dolna Odra, Elektrowni Szczecin i Elektrowni Pomorzany wchodzących w skład Oddziału Zespół Elektrowni Dolna Odra,
- uznanie za odrębne CGU poszczególnych oddziałów spółki PGE Energia Ciepła S.A. tj. Oddziału w Rybniku (Elektrownia Rybnik), Oddziału nr 1 w Krakowie (Elektrownia Kraków), Oddziału Wybrzeże (Elektrociepłownia Gdańsk, Elektrociepłownia Gdynia),
- uznanie za jedno CGU trzech zakładów produkcyjnych wchodzących w skład spółki KOGENERACJA S.A. tj. Elektrociepłowni Wrocław, Elektrociepłowni Czechnica, Elektrociepłowni Zawidawie.
- przyjęcie ilości otrzymanych nieodpłatnie uprawnień do emisji CO₂ dla potrzeb produkcji energii elektrycznej na lata 2019 - 2020 dla poszczególnych CGU zgodnie z Wnioskiem Polski o przejściowy przydział bezpłatnych uprawnień do emisji na modernizację wytwarzania energii elektrycznej na podstawie art. 10c ust. 5 dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Europy (tzw. wnioskiem derogacyjnym), który spełnia wymogi Decyzji Komisji Europejskiej z 13 lipca 2012 roku. W zakresie produkcji ciepła uwzględniono darmowe uprawnienia zgodnie z wykazem wielkości przydziałów uprawnień do emisji CO₂ na ciepło na lata 2013 - 2020 opublikowanych przez Ministerstwo Środowiska,
- uwzględnienie przydziału darmowych uprawnień do emisji CO₂ w okresie 2021-2030 tylko dla ciepłownictwa systemowego i wysokosprawnej kogeneracji, bazując na poziomie roku 2020 z założeniem rocznej redukcji
- przyjęcie założenia dla elektrowni konwencjonalnych, iż w okresie rezydualnym istnieje wsparcie z rynku mocy lub jego ekwiwalent tylko dla jednostek spełniających kryterium emisyjności 550 g CO₂/kWh wyprodukowanej energii elektrycznej
- uwzględnienie systemu wsparcia dla wysokosprawnych gazowych jednostek kogeneracyjnych w całym horyzoncie prognoz oraz w okresie rezydualnym
- uwzględnienie optymalizacji kosztów pracy, wynikającej m.in. z aktualnych planów etatyzacji,
- utrzymanie zdolności produkcyjnych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym,
- uwzględnienie inwestycji rozwojowych, dla których rozpoczęto prace budowlane,
- przyjęcie średniego ważonego kosztu kapitału po opodatkowaniu (WACC) w okresie projekcji na poziomie 7,29%.

Niektóre istotne założenia regulacyjne przyjęte do testów na utratę wartości znajdują się poza kontrolą Grupy Kapitałowej PGE i ich realizacja w przyszłości jest niepewna. Dotyczy to w szczególności kwestii związanych z kształtem polskiego rynku mocy po 1 lipca 2025 roku, wsparciem dla kogeneracji po 2018 roku, czy przydziałem darmowych uprawnień do emisji CO₂ po 2020 roku. W tych obszarach Grupa bazuje na obecnych założeniach co do rozwoju regulacji, które są obciążone ryzykiem. Zmiana tych regulacji w przyszłości, w stosunku do obecnych oczekiwań PGE, może mieć wpływ na ocenę wartości odzyskiwalnej majątku wytwórczego segmentu Energetyka Konwencjonalna.

Tym niemniej zdaniem Grupy przyjęcie takich założeń jest zasadne z uwagi na przewidywane zmiany w otoczeniu regulacyjnym. Założenia, które zostały odzwierciedlone w przepływach finansowych, stanowią - zdaniem Grupy - realny scenariusz sposobu ich funkcjonowania i okresu obowiązywania. Nie można jednak wykluczyć, że ostateczny kształt oraz okres obowiązywania tych rozwiązań może się istotnie różnić od przyjętych.

Testy na utratę wartości segmentu Energetyka Konwencjonalna zostały przeprowadzone dla CGU - poszczególnych aktywów wytwórczych będących własnością PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. oraz PGE Energia Ciepła S.A. i jej spółek zależnych. Jak opisano w nocie nr 1.4 niniejszego sprawozdania finansowego, w wyniku realizacji transakcji nabycia aktywów EDF powstała wartość firmy, która została alokowana do nabytych aktywów ciepłowniczych.

Na dzień 30 listopada 2018 roku wartość testowanych rzeczowych aktywów trwałych spółki PGE GiEK S.A. wyniosła 34.888 mln PLN. Wartość powyższa nie obejmuje CGU dla których wartość użytkowa testowanych aktywów jest ujemna. W wyniku przeprowadzonego testu na utratę wartości aktywów Grupa oszacowała wartość użytkową testowanych aktywów w wysokości 37.480 mln PLN, w związku z czym stwierdziła brak konieczności ujęcia bądź rozwiązania odpisów aktualizujących wartość tych aktywów.

Na dzień 30 listopada 2018 roku wartość testowanych rzeczowych aktywów trwałych spółki PGE Energia Ciepła S.A. i jej spółek zależnych w zakresie aktywów ciepłowniczych należących do segmentu Energetyki Konwencjonalnej wyniosła 4.600 mln PLN (w tym 189 mln PLN wartości firmy). Wartość powyższa nie obejmuje CGU dla których wartość użytkowa testowanych aktywów jest ujemna. W wyniku przeprowadzonego testu na utratę wartości aktywów Grupa oszacowała wartość użytkową testowanych aktywów w wysokości 7.284 mln PLN, w związku z czym stwierdziła brak konieczności ujęcia odpisów aktualizujących wartość tych aktywów.

Analiza wrażliwości

Zgodnie z MSR 36, Grupa przeprowadziła analizę wrażliwości dla jednostek wytwórczych PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. oraz PGE Energia Ciepła S.A.

Poniżej przedstawiono wpływ zmiany kluczowych założeń na wartość użytkową oraz wysokość odpisu aktualizującego wartość aktywów na dzień 30 listopada 2018 roku dla PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Analiza wrażliwości została przedstawiona dla tych CGU, które posiadają dodatnią wartość użytkową.

Parametr	Zmiana	Wpływ na wartość użytkową w mld PLN	
		Zwiększenie	Zmniejszenie
Zmiana ceny energii elektrycznej w całym okresie prognozy	1%	1,3	-
	-1%	-	1,5

Spadek ceny energii elektrycznej o 1% spowodowałby zmniejszenie wartości użytkowej aktywów o 1,5 mld PLN oraz skutkowałby dokonaniem odpisu na kwotę 0,2 mld PLN głównie na Kompleksie Turów.

Parametr	Zmiana	Wpływ na wartość użytkową w mld PLN	
		Zwiększenie	Zmniejszenie
Zmiana WACC	+ 0,5 p.p.	-	1,8
	- 0,5 p.p	1,9	-

Wzrost WACC o 0,5 punktu spowodowałoby spadek wartości użytkowej aktywów o 1,8 mld PLN oraz skutkowałby dokonaniem odpisu na kwotę 0,3 mld PLN z tego na Kompleksie Turów (0,2 mld PLN) oraz Elektrowni Opole (0,1 mld PLN).

Poniżej przedstawiono wpływ zmiany kluczowych założeń na wartość użytkową oraz wysokość odpisu aktualizującego wartość aktywów na dzień 30 listopada 2018 roku dla PGE Energia Ciepła S.A. oraz jej spółek zależnych. Analiza wrażliwości została przedstawiona dla tych CGU, które posiadają dodatnią wartość użytkową.

Parametr	Zmiana	Wpływ na wartość użytkową w mld PLN	
		Zwiększenie	Zmniejszenie
Zmiana ceny energii elektrycznej w całym okresie prognozy	1%	0,2	-
	-1%	-	0,2

Spadek ceny energii elektrycznej o 1% spowodowałby zmniejszenie wartości użytkowej aktywów o 0,2 mld PLN i nie skutkowałby dokonaniem odpisu na żadnym CGU.

Parametr	Zmiana	Wpływ na wartość użytkową w mld PLN	
		Zwiększenie	Zmniejszenie
Zmiana WACC	+ 0,5 p.p.	-	0,7
	- 0,5 p.p	0,9	-

Wzrost WACC o 0,5 punktu spowodowałoby zmniejszenie wartości użytkowej aktywów o 0,7 mld PLN i nie skutkowałby dokonaniem odpisu na żadnym CGU.

3.2 Opis założeń dla segmentu Energetyka Odnawialna

Testy na utratę wartości zostały przeprowadzone wg stanu na 30 listopada 2018 roku w odniesieniu do ośrodków wypracowujących środki pieniężne poprzez ustalenie ich wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna analizowanych aktywów została ustalona w oparciu o oszacowanie ich wartości użytkowej metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych netto na podstawie projekcji finansowych przygotowanych na zakładany czas użytkowania danego CGU w przypadku farm wiatrowych lub okres 2019-2030 w przypadku pozostałych CGU. Dla tych CGU, których zakładany okres ekonomicznej użyteczności wykracza poza rok 2030 określono wartość rezydualną na pozostały czas eksploatacji. Zdaniem Grupy przyjęcie projekcji finansowych dłuższych niż pięcioletnie jest zasadne ze względu na fakt, iż rzeczowe aktywa trwale wykorzystywane przez Grupę mają istotnie dłuższy okres ekonomicznej użyteczności oraz ze względu na istotny i długoterminowy wpływ szacowanych zmian w otoczeniu regulacyjnym.

Założenia szczegółowe segmentu

Poniżej przedstawiono kluczowe założenia wpływające na oszacowanie wartości użytkowej testowanych CGU:

- uznanie za odrębne CGU odpowiednio:
 - elektrowni szczytowo-pompowych łącznie,
 - pozostałych elektrowni wodnych łącznie,
 - poszczególnych elektrowni wiatrowych;
- produkcja energii elektrycznej i praw majątkowych została założona na podstawie danych historycznych oraz oszacowań eksperckich wykonanych na potrzeby inwestycyjne, skorygowanych o dyspozycyjność poszczególnych jednostek;
- rozpoznanie przepływów pieniężnych z tytułu kar umownych w związku ze sporami z Enea S.A. oraz Energa Obrót S.A. w wysokości wynikającej z kontraktu;
- spadek obciążenia z tytułu podatku od nieruchomości w 2018 roku. Zgodnie z założeniami przyjmowanymi do przeprowadzenia testów ujętych na dzień 31 grudnia 2017 roku, niższa podstawa opodatkowania podatkiem od nieruchomości przyjęta została począwszy od 2019 roku;
- utrzymanie zdolności produkcyjnych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym;
- przyjęcie średniego ważonego kosztu kapitału po opodatkowaniu (WACC) w okresie projekcji na poziomie 7,29%.

Na dzień 30 listopada 2018 roku wartość testowanych rzeczowych aktywów trwałych segmentu Energetyka Odnawialna wyniosła 2.694 mln PLN. W wyniku przeprowadzonego testu na utratę wartości aktywów Grupa oszacowała wartość użytkową testowanych aktywów w wysokości 5.378 mln PLN, w związku z czym stwierdziła brak konieczności ujęcia bądź rozwiązania odpisów aktualizujących wartość tych aktywów.

Grupa PGE szacuje, iż ewentualnie niekorzystne rozstrzygnięcie sporów ze spółkami Energa Obrót S.A. i Enea S.A., o których mowa w nocie 27 niniejszego sprawozdania, spowodowałoby ujęcie odpisu aktualizującego wartość farm wiatrowych w wysokości 22 mln PLN.

3.3 Rzeczowe aktywa trwale segmentu Dystrybucja

Wartość księgowa rzeczowych aktywów trwałych związanych z działalnością dystrybucyjną na dzień sprawozdawczy wynosi blisko 17 mld PLN i stanowi około 28% sumy skonsolidowanych rzeczowych aktywów trwałych. Ich wartość odzyskiwalna zależy głównie od taryfy przyznanej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Przychód regulowany (taryfowy) ustalany corocznie zapewnia pokrycie uzasadnionych kosztów: operacyjnych, amortyzacji, podatków, zakupu energii na pokrycie różnicy bilansowej, kosztów przeniesionych oraz osiągnięcie zwrotu z kapitału zaangażowanego w działalność dystrybucyjną na uzasadnionym poziomie. Poziom zwrotu z zaangażowanego kapitału jak i amortyzacja uzależnione są od tzw. Wartości Regulacyjnej Aktywów.

Grupa Kapitałowa PGE nie stwierdziła na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego przesłanek świadczących o utracie wartości rzeczowych aktywów trwałych przypisanych do działalności dystrybucyjnej.

4. Wybrane zasady rachunkowości

Sprawozdanie finansowe zostało przygotowane zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem wybranych kategorii instrumentów finansowych oraz aktywów i zobowiązań przejętych jednostek wycenianych zgodnie z MSSF 3.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe GK PGE zostało sporządzone na podstawie sprawozdania finansowego jednostki dominującej, sprawozdań finansowych jej jednostek zależnych, stowarzyszonych oraz jednostki współkontrolowanej. Sprawozdania finansowe jednostek objętych konsolidacją sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości. Wyjątkiem są spółki nabyte w trakcie roku obrotowego, które sporządziły dane finansowe za okres od momentu objęcia kontrola przez Grupę PGE.

Wszystkie salda rozrachunków, przychodów i kosztów powstałych pomiędzy jednostkami Grupy oraz niezrealizowane zyski wewnątrzgrupowe są w całości eliminowane.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce wtedy, gdy Spółka z tytułu swojego zaangażowania w inną jednostkę ma prawa do zmiennych wyników finansowych, oraz ma możliwość wywierania wpływu na wysokość tych wyników finansowych poprzez sprawowanie władzy nad tą jednostką. Sprawowanie władzy może również mieć miejsce w sytuacji, gdy jednostka dominująca nie posiada ponad połowy liczby głosów w jednostce zależnej.

Rozliczenie powstania Grupy Kapitałowej PGE i późniejszych przekształceń w ramach Grupy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Problematykę przejęć i połączeń jednostek gospodarczych zasadniczo reguluje standard MSSF 3 *Połączenia jednostek gospodarczych*, jednak standard ten wyłącza ze swojego zakresu transakcje pomiędzy jednostkami pozostającymi pod wspólną kontrolą. Podmioty na bazie których powstała Grupa PGE, znajdowały się w momencie połączenia pod kontrolą Skarbu Państwa. Transakcja wniesienia spółek spełniała więc w ocenie Spółki definicję transakcji pod wspólną kontrolą w związku z czym jest ona wyłączona z zakresu MSSF 3.

Połączenia jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą zostały rozliczone przy zastosowaniu metody łączenia udziałów i w związku z tym skonsolidowane sprawozdanie finansowe odzwierciedla fakt ciągłości wspólnej kontroli oraz nie odzwierciedla zmian wartości aktywów netto do wartości godziwych (lub też rozpoznania nowych aktywów) lub wyceny wartości firmy.

Kolejne połączenia w Grupie PGE zostały ujęte jako transakcje pomiędzy podmiotami znajdującymi się pod wspólną kontrolą, w związku z powyższym zostały rozliczone w obrębie kapitałów własnych Grupy Kapitałowej, bez wpływu na wartość firmy.

Zakup spółek od pomiotów niepowiązanych jest rozliczany za pomocą metody nabycia, zgodnie z MSSF 3.

Wspólne przedsięwzięcie i współkontrola

W związku z udziałem we wspólnym przedsięwzięciu (wspólnym ustaleniu umownym dającym prawo do udziału w aktywach netto) w sprawozdaniu finansowym udział ten ujmuje się jako inwestycję i rozlicza przy zastosowaniu metody praw własności.

Współkontrola jest umownie ustalonym podziałem kontroli w ramach ustalenia umownego, który występuje tylko wówczas, gdy decyzje dotyczące istotnych działań wymagają jednogłośnej zgody stron dzielących kontrolę.

Inwestycje w jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to podmioty, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ, ale nie sprawuje nad nimi kontroli ani współkontroli. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według ceny nabycia powiększonej o późniejsze zmiany udziału jednostki dominującej w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności.

Przeliczanie pozycji wyrażonych w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji. Na dzień sprawozdawczy:

- pozycje pieniężne są przeliczane przy zastosowaniu kursu zamknięcia NBP,
- pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji,
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są w wyniku finansowym lub, w przypadkach określonych polityką rachunkowości, w wartości aktywów.

Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się jako element zmian wartości godziwej. Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Różnice kursowe wynikające z przeliczenia aktywów i pasywów spółek zagranicznych o walucie funkcjonalnej innej niż waluta funkcjonalna jednostki dominującej są ujmowane w osobnej pozycji kapitałów własnych.

5. Zmiana zasad rachunkowości i prezentacji danych

Nowe standardy i interpretacje, które weszły w życie 1 stycznia 2018 roku

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu jednostkowego sprawozdania finansowego za 2017 rok, za wyjątkiem przedstawionych poniżej. Poniższe zmiany do MSSF, zostały zastosowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich datą wejścia w życie. Zmiany związane z wejściem w życie MSSF 9, MSSF 15 oraz zmiana metody rozchodu uprawnień do emisji CO₂ zostały opisane poniżej.

Pozostałe zmiany nie miały istotnego wpływu na zaprezentowane i ujawnione informacje finansowe lub nie miały zastosowania do transakcji zawieranych przez Grupę:

- Zmiany do MSSF 2 – Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji;
- Zmiany do MSSF 4 – Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe;
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF cykl 2014-2016 – zmiany do MSSF 1, MSR 28;
- Zmiany do MSR 40 – kwalifikacja nieruchomości tj. przenoszenie z nieruchomości inwestycyjnych do innych grup aktywów;
- Zmiany do KIMSF 22 – zmiana dotyczy sposobu określania daty transakcji, a zatem kursu wymiany SPOT, którego należy użyć w sytuacji kiedy dokonywana lub otrzymywana jest płatność zaliczkowa w walucie obcej.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

MSSF 9 Instrumenty finansowe

MSSF 9 zastąpił MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później. MSSF 9 adresuje trzy obszary związane z instrumentami finansowymi: klasyfikację i wycenę, utratę wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń.

Po przeprowadzonej analizie Grupa postanowiła nie skorzystać z możliwości wdrożenia zmian wynikających z MSSF 9 w zakresie rachunkowości zabezpieczeń od 1 stycznia 2018 roku.

Grupa Kapitałowa zastosowała MSSF 9 od 1 stycznia 2018 roku, bez przekształcania danych porównawczych.

Grupa dokonała oceny modelu biznesowego na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9, tj. 1 stycznia 2018 roku, a następnie zastosowała retrospektywnie niezależnie od tego, jaki był model biznesowy w poprzednich okresach sprawozdawczych do tych aktywów finansowych, dla których nie zaprzestano ujmowania przed dniem 1 stycznia 2018 roku. W oparciu o fakty i okoliczności występujące w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych Grupa dokonała oceny, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy, dotyczące danego instrumentu, obejmują wyłącznie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do zapłaty – test SPPI (Solely Payments of Principal and Interest).

Gdyby Grupa Kapitałowa PGE zastosowała MSSF 9 w sprawozdaniu za rok 2017, odpisy aktualizujące na aktywa finansowe dokonane na dzień 31 grudnia 2017 roku byłyby o około 4 mln PLN wyższe. Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2017 roku uległby zmniejszeniu o około 4 mln PLN brutto (bez wpływu podatku odroczonego).

Ze względu na nieistotny wpływ nowego standardu skutków jego zastosowania nie odniesiono w zyski zatrzymane na dzień 1 stycznia 2018 roku. Począwszy od 1 stycznia 2018 roku GK PGE rozpoznaje oczekiwane straty kredytowe zgodnie z wymogami MSSF 9.

Zmiany w klasyfikacji instrumentów finansowych spowodowały zmiany nazw kilku pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej, ale żadne wartości nie były reklasyfikowane pomiędzy pozycjami.

Instrumenty finansowe	Klasyfikacja instrumentów wg MSR 39	Klasyfikacja instrumentów wg MSSF 9
AKTYWA		
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe	Pożyczki i należności	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Instrumenty pochodne i inne należności wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Pochodne instrumenty finansowe	Instrumenty pochodne zabezpieczające	Instrumenty pochodne zabezpieczające
PASYWA		
Kredyty bankowe, pożyczki, obligacje i leasing	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Zobowiązania z tytułu dostaw i pozostałe zobowiązania finansowe	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Pochodne instrumenty finansowe	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Pochodne instrumenty finansowe	Instrumenty pochodne zabezpieczające	Instrumenty pochodne zabezpieczające

MSSF 15 Przychody z umów z klientami

MSSF 15 uchyla MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną*, MSR 18 *Przychody* i związane z nimi interpretacje i ma zastosowanie do wszystkich umów z klientami, z wyjątkiem tych, które wchodzą w zakres innych standardów. Nowy standard ustanawia tzw. „Model Pięciu Kroków” rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmuje się w kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Grupa zastosowała MSSF 15 od dnia wejścia w życie standardu, to jest od 1 stycznia 2018 roku, bez przekształcania danych porównawczych. W związku z tym na dzień 1 stycznia 2018 roku Grupa odniosła w zyski zatrzymane kwotę 340 mln PLN z tytułu jednorazowego rozliczenia przychodów z tytułu opłat przyłączeniowych, które przed wejściem w życie interpretacji KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów*, tj. przed 1 lipca 2009 roku, zostały ujęte jako rozliczenia międzyokresowe przychodów i były rozliczane w czasie, natomiast zgodnie z MSSF 15 powinny zostać rozliczone jednorazowo w momencie wykonania przyłącza.

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Wpływ zastosowania MSSF 15 na pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy 2018 roku w porównaniu z MSR 11, MSR 18 i związanymi z nimi interpretacjami zaprezentowano poniżej.

	31 grudnia 2018 <i>dane publikowane</i>	<i>Opłaty przyłączeniowe</i>	<i>Opłata przejściowa i OZE</i>	<i>Dystrybucja i przesył gazu</i>	31 grudnia 2018 <i>bez MSSF 15</i>
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW					
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	25.946	38	614	27	26.625
KOSZT WŁASNY SPRZEDAŻY	(21.087)	-	(614)	(27)	(21.728)
ZYSK BRUTTO	2.192	38	-	-	2.230
Podatek dochodowy	(681)	(7)	-	-	(688)
ZYSK NETTO ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY	1.511	31	-	-	1.542
ZYSK NETTO I ROZWODNIONY ZYSK NETTO NA JEDNĄ AKCIĘ PRZYPADAJĄCY AKCJONARIUSZOM JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ (W ZŁOTYCH):					
	0,80	0,02	-	-	0,82
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ					
Zyski zatrzymane	6.232	(340)	-	-	5.892
Zysk netto	1.511	31	-	-	1.542
RAZEM KAPITAŁ WŁASNY	47.801	(309)	-	-	47.492
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1.616	(67)	-	-	1.549
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	698	376	-	-	1.074
RAZEM ZOBOWIĄZANIA	28.104	309	-	-	28.413
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH					
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ					
Zysk brutto	2.192	38	-	-	2.230
Zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych, rozliczeń międzyokresowych i uprawnień do emisji CO ₂	(333)	(38)	-	-	(371)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	5.102	-	-	-	5.102

Opłata przejściowa oraz opłata OZE, które pobiera od odbiorcy końcowego PGE Dystrybucja S.A. i PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. a następnie przekazuje do Operatora Systemu Przesyłowego („OSP”), stanowią swojego rodzaju opłatę pobieraną od odbiorców energii elektrycznej i dlatego zgodnie z MSSF 15 nie powinny być traktowane jako przychody z umów z klientami. Od początku 2018 roku opłaty te są wykazywane netto z tym, że opłata OZE w 2018 roku jest zerowa.

Dla usługi dystrybucji i przesyłu gazu PGE Obrót S.A. pełni rolę pośrednika, ponieważ nie ma wpływu na główne cechy świadczonej usługi - decydują o tym obowiązujące przepisy dotyczące warunków dystrybucji paliwa gazowego. PGE Obrót nie odpowiada za niewykonanie lub niewłaściwe wykonanie umowy kompleksowej w zakresie świadczonej usługi dystrybucji paliwa gazowego i jego przesyłu. Nie ponosi też ryzyka przechowywania zapasów przed tym, jak ta usługa zostanie przekazana klientowi. Nie ma wpływu na cenę usługi dystrybucji i usług przesyłowych. Z powyższych względów, zgodnie z wymogami MSSF 15 przychody i koszty związane z usługami dystrybucji i przesyłu gazu są od początku 2018 roku wykazywane netto.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, które zostały opublikowane lecz dotychczas nie weszły w życie.

Zmiany stosowanych zasad rachunkowości i prezentacji danych

Zmiana metody rozchodu uprawnień do emisji CO₂

W poprzednich okresach sprawozdawczych szacując rezerwy na niedobór darmowych uprawnień do emisji CO₂ Grupa PGE stosowała metodę „pierwsze weszło, pierwsze wyszło” (FIFO). Grupa PGE kupuje uprawnienia do emisji CO₂ w momencie kontraktowania sprzedaży, czyli w znakomitej większości przed faktyczną emisją. Ponieważ uprawnienia do emisji CO₂ związane z zakontraktowaną sprzedażą są kupowane zarówno w transakcjach terminowych jak i bieżących, metoda FIFO w pewnych przypadkach może nie odzwierciedlać tego, w jaki sposób Grupa PGE zabezpiecza swoje zapotrzebowanie na uprawnienia. Metoda FIFO opiera się bowiem na kolejności fizycznej dostawy uprawnień, a nie kolejności ich kontraktowania przez GK PGE, a więc ustalenia ceny uprawnień. W związku z powyższym Grupa PGE dobrowolnie zmieniła metodę szacunku wydatków niezbędnych do wypełnienia obowiązku umorzenia uprawnień do emisji CO₂ na metodę szczegółowej identyfikacji. Ponieważ w chwili zawarcia transakcji zakupu uprawnień do emisji CO₂, zarówno w transakcjach bieżących jak i terminowych, Grupa przyporządkowuje partię do danego okresu metoda ta rzetelnie przedstawia ekonomiczną treść transakcji.

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Gdyby Grupa PGE nie zmieniła polityki rachunkowości w omawianym zakresie to za okres zakończony dnia oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku:

- koszt własny sprzedaży oraz wartość rezerwy na niedobór uprawnień do emisji CO₂ byłyby wyższe o 407 mln PLN,
- aktywa z tytułu podatku odroczonego byłyby wyższe, a obciążenie podatkowe w sprawozdaniu z całkowitych dochodów byłoby niższe o 77 mln PLN,
- zysk brutto byłby niższy o 407 mln PLN, a zysk netto byłby niższy o 330 mln PLN,
- zysk na akcję byłby niższy o 0,18 PLN na akcję.

Zastosowanie metody szczegółowej identyfikacji przy szacowaniu rezerwy na niedobór darmowych uprawnień do emisji w okresach wcześniejszych nie powoduje różnicy w stosunku do metody FIFO, która przedstawiała faktyczny rozchód uprawnień do emisji, w związku z czym zmiana polityki rachunkowości nie wpłynęła na wyniki finansowe prezentowane w poprzednich okresach sprawozdawczych i nie wymaga przekształcenia danych porównawczych.

Zmiana prezentacji świadczeń pracowniczych z tytułu zaległych urlopów i premii

W bieżącym okresie Grupa zdecydowała o zmianie prezentacji świadczeń pracowniczych z tytułu zaległych urlopów, premii i podobnych z pozycji „rezerwy” do pozycji „pozostałe zobowiązania niefinansowe”. Zdaniem Grupy taka prezentacja jest lepiej spełnia wymogi MSSF 19 Świadczenia pracownicze.

Grupa Kapitałowa PGE przekształciła dane porównawcze prezentowane w sprawozdaniach z sytuacji finansowej. Przekształcenie zostało przedstawione w poniższej tabeli. Odpowiednio przekształcono również informacje prezentowane w notach niniejszego sprawozdania finansowego.

Końcowe rozliczenie nabycia aktywów EDF w Polsce

Jak opisano w nocie 1.4 niniejszego sprawozdania finansowego w bieżącym okresie Grupa Kapitałowa PGE dokonała końcowego rozliczenia nabycia aktywów i zobowiązań polskich spółek z Grupy EDF. W wyniku wyceny rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwych przez zewnętrznych rzeczoznawców, zmianie uległy wartości ze wstępnego rozliczenia nabycia na dzień 13 listopada 2017 roku, a także wyniki za okres od 14 listopada do 31 grudnia 2017 roku.

Z powyższych powodów dokonano przekształcenia danych porównawczych za poprzednie okresy, które są zaprezentowane w poniższych tabelach.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ NA 1 STYCZNIA 2017

	Stan na dzień 1 stycznia 2017 <i>dane publikowane</i>	Zmiana prezentacji	Stan na dzień 1 stycznia 2017 <i>dane przekształcone</i>
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMIONOWE, w tym:			
Rezerwy krótkoterminowe	2.181	(340)	1.841
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	1.424	340	1.764
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMIONOWE ŁĄCZNIE	7.697	-	7.697

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Rok zakończony 31 grudnia 2017 <i>dane publikowane</i>	Końcowe rozliczenie nabycia EDF	Rok zakończony 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>
Koszt własny sprzedaży	(17.615)	(68)	(17.683)
ZYSK BRUTTO ZE SPRZEDAŻY	5.485	(68)	5.417
ZYSK Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	3.620	(68)	3.552
ZYSK BRUTTO	3.290	(68)	3.222
Odroczony podatek dochodowy	9	6	15
ZYSK NETTO ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY	2.667	(62)	2.605
RAZEM CAŁKOWITE DOCHODY	2.514	(62)	2.452
ZYSK NETTO PRZYPADAJĄCY NA:			
akcjonariuszy jednostki dominującej	2.660	(60)	2.600
udziały niekontrolujące	7	(2)	5
CAŁKOWITE DOCHODY PRZYPADAJĄCE NA:			
akcjonariuszy jednostki dominującej	2.507	(60)	2.447
udziały niekontrolujące	7	(2)	5
ZYSK NETTO I ROZWODNIONY ZYSK NETTO NA JEDNĄ AKCJĘ PRZYPADAJĄCY AKCJONARIUSZOM JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ (W ZŁOTYCH)	1,42	(0,03)	1,39

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ NA 31 GRUDNIA 2017

	Stan na dzień 31 grudnia 2017 <i>dane publikowane</i>	Końcowe rozliczenie nabycia EDF	Zmiana prezentacji	Stan na dzień 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>
AKTYWA TRWAŁE, w tym:				
Rzeczowe aktywa trwałe	58.620	390	-	59.010
Nieruchomości inwestycyjne	47	3	-	50
Wartości niematerialne	1.281	(249)	-	1.032
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	651	(80)	-	571
AKTYWA TRWAŁE	62.586	64	-	62.650
AKTYWA OBROTOWE, w tym:				
Zapasy	1.879	11	-	1.890
AKTYWA OBROTOWE	9.508	11	-	9.519
AKTYWA ZAKLASYFIKOWANE JAKO PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY	12	2	-	14
SUMA AKTYWÓW	72.106	77	-	72.183
KAPITAŁ WŁASNY, w tym:				
Zyski zatrzymane	10.616	(60)	-	10.556
KAPITAŁ WŁASNY PRZYPISANY AKCJONARIUSZOM JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ	45.188	(60)	-	45.128
Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	1.165	85	-	1.250
RAZEM KAPITAŁ WŁASNY	46.353	25	-	46.378
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE, w tym:				
Rezerwy długoterminowe	5.666	-	(15)	5.651
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1.250	52	-	1.302
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE	16.773	52	(15)	16.810
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE, w tym:				
Rezerwy krótkoterminowe	2.404	-	(413)	1.991
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	1.305	-	428	1.733
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE	8.980	-	15	8.995
RAZEM ZOBOWIĄZANIA	25.753	52	-	25.805
SUMA KAPITAŁÓW I ZOBOWIĄZAŃ	72.106	77	-	72.183

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Rok zakończony 31 grudnia 2017 <i>dane publikowane</i>	Końcowe rozliczenie nabycia EDF	Zmiana prezentacji	Rok zakończony 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>
Zysk brutto	3.290	(68)	-	3.222
Amortyzacja, likwidacja oraz odpisy aktualizujące	4.030	68	-	4.098
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	343	-	88	431
Zmiana stanu rezerw	117	-	(88)	29
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	7.934	-	-	7.934

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SEGMENTÓW OPERACYJNYCH

6. Informacje dotyczące segmentów działalności

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Segmenty operacyjne

Segment operacyjny jest częścią składową Grupy:

- która angażuje się w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody i ponosić koszty,
- której wyniki działalności są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w Grupie oraz wykorzystujący te wyniki przy decydowaniu o alokacji zasobów do segmentu i przy ocenie wyników działalności segmentu,
- w przypadku której są dostępne oddzielnie informacje finansowe.

Z uwagi na rodzaje procesów produkcyjnych jak również system obowiązujących regulacji w Grupie Kapitałowej PGE różnią się następujące segmenty branżowe:

- Energetyka Konwencjonalna,
- Energetyka Odnawialna,
- Obrót,
- Dystrybucja,
- Działalność pozostała, w skład której wchodzi działalność spółek zależnych inna niż wymieniona w ww. segmentach, ale nieistotna, aby tworzyć odrębne segmenty.

Przychody segmentu są przychodami osiąganymi bądź to ze sprzedaży zewnętrznym klientom, bądź z transakcji z innymi segmentami Grupy Kapitałowej, które są wykazywane w rachunku zysków i strat Grupy i dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu wraz z odpowiednią częścią przychodów, którą w oparciu o racjonalne przesłanki można przypisać do tego segmentu. Koszty segmentu obejmują koszty sprzedaży zewnętrznym klientom oraz koszty transakcji realizowanych z innymi segmentami w ramach Grupy, które wynikają z działalności operacyjnej danego segmentu i dają się bezpośrednio przyporządkować do tego segmentu wraz z odpowiednią częścią kosztów jednostki gospodarczej, które w oparciu o racjonalne przesłanki można przypisać do danego segmentu. Wynik segmentu jest różnicą między przychodami a kosztami segmentu.

Aktywa segmentu są aktywami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej, które dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu lub w oparciu o racjonalne przesłanki przypisać do tego segmentu. Zobowiązania segmentu są zobowiązaniami operacyjnymi powstałymi w wyniku działalności operacyjnej segmentu, które dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu lub w oparciu o racjonalne przesłanki przypisać do tego segmentu. Do aktywów i zobowiązań segmentu nie zalicza się rozrachunków z tytułu podatku dochodowego.

Spółki Grupy Kapitałowej PGE prowadzą działalność na podstawie odpowiednich koncesji, w tym przede wszystkim koncesji na: wytwarzanie, obrót i dystrybucję energii elektrycznej, wytwarzanie, przesył i dystrybucję ciepła, przyznawane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki oraz koncesji na wydobywanie węgla brunatnego ze złóż, udzielanych przez Ministra Środowiska. Koncesje są z reguły wydawane na okres pomiędzy 10 a 50 lat. Kluczowe koncesje w Grupie Kapitałowej PGE wygasają w latach 2020-2038.

Do koncesji na wydobywanie węgla, wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła oraz dystrybucję energii elektrycznej i ciepła przypisane są odpowiednie aktywa, przedstawione w szczegółowych informacjach na temat segmentów operacyjnych. W związku z posiadanymi koncesjami dotyczącymi energii elektrycznej i ciepła ponoszone są roczne opłaty zależne od poziomu obrotów. W przypadku prowadzenia działalności koncesjonowanej związanej z wydobywaniem węgla brunatnego ponoszone są opłaty eksploatacyjne zależne od obowiązującej stawki i wielkości wydobywania, a także opłaty za użytkowanie górnicze. W 2018 roku koszty Grupy Kapitałowej PGE z tytułu koncesji wyniosły około 10 mln PLN (w 2017 roku 6 mln PLN), zaś koszty z tytułu opłaty eksploatacyjnej i opłaty za użytkowanie górnicze w kopalniach wyniosły 136 mln PLN w 2018 roku i 129 mln PLN w 2017 roku.

Grupa Kapitałowa PGE prezentuje informacje dotyczące segmentów działalności za bieżący oraz porównawczy okres sprawozdawczy zgodnie z MSSF 8 *Segmenty operacyjne*. Podział sprawozdawczości Grupy Kapitałowej PGE oparty jest na segmentach branżowych:

- Energetyka Konwencjonalna obejmuje poszukiwanie i wydobywanie węgla brunatnego oraz produkcję energii w elektrowniach oraz elektrociepłowniach a także działalność pomocniczą w powyższym zakresie.
- Energetyka Odnawialna obejmuje wytwarzanie energii elektrycznej w elektrowniach szczytowo-pompowych oraz ze źródeł odnawialnych.
- Obrót obejmuje sprzedaż i zakup energii elektrycznej oraz gazu na rynku hurtowym, obrót uprawnieniami do emisji oraz prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia oraz zakup i dostawy paliw a także sprzedaż energii elektrycznej oraz świadczenie usług odbiorcom końcowym.
- Dystrybucja obejmuje zarządzanie lokalnymi sieciami dystrybucyjnymi oraz przesyłanie energii elektrycznej tymi sieciami.
- Działalność pozostała obejmuje świadczenie usług przez spółki zależne na rzecz Grupy Kapitałowej np. organizacja pozyskiwania finansowania, świadczenie usług informatycznych, księgowo-kadrowych, transportowych. Dodatkowo segment działalności pozostałej obejmuje działalność spółek zależnych, których głównym przedmiotem działalności jest przygotowanie i realizacja projektu budowy elektrowni jądrowej oraz inwestycje w start-upy.

Organizacja i zarządzanie Grupą Kapitałową PGE odbywa się w podziale na segmenty uwzględniające rodzaj oferowanych produktów i usług. Każdy z segmentów stanowi strategiczną jednostkę gospodarczą, oferującą inne wyroby i obsługującą inne rynki. Przypisanie poszczególnych jednostek do segmentów działalności zostało przedstawione w nocie 1.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Grupa Kapitałowa PGE co do zasady rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – na warunkach rynkowych. Analizując wyniki poszczególnych segmentów działalność kierownictwo Grupy Kapitałowej PGE zwraca przede wszystkim uwagę na osiągnięty wynik EBITDA.

Sezonowość segmentów działalności

Główne czynniki wpływające na zapotrzebowanie na energię elektryczną i ciepło to: czynniki atmosferyczne - temperatura powietrza, siła wiatru, wielkość opadów, czynniki socjoekonomiczne – liczba odbiorców energii, ceny nośników energii, rozwój gospodarczy PKB oraz czynniki technologiczne – postęp technologiczny, technologia wytwarzania produktów. Każdy z tych czynników ma wpływ na techniczne i ekonomiczne warunki wytwarzania i dystrybucji nośników energii, a tym samym wpływa na wyniki uzyskiwane przez spółki Grupy Kapitałowej PGE.

Poziom sprzedaży energii elektrycznej w ciągu roku jest zmienny i zależy przede wszystkim od czynników atmosferycznych – temperatura powietrza, długość dnia. Wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną jest szczególnie widoczny w okresach zimowych, natomiast niższe zapotrzebowanie obserwujemy w okresach letnich. Ponadto, zmiany sezonowe widoczne są wśród wybranych grup odbiorców końcowych. Efekty sezonowości są bardziej znaczące dla gospodarstw domowych, niż dla sektora przemysłowego.

W segmencie Energetyka Odnawialna energia elektryczna wytwarzana jest z zasobów środowiska naturalnego takich jak woda, wiatr, słońce. Warunki meteorologiczne są istotnym czynnikiem wpływającym na produkcję energii elektrycznej w tym segmencie.

Sprzedaż ciepła zależy w szczególności od temperatury powietrza i jest większa w okresie zimowym, a mniejsza w okresie letnim.

6.1 Informacje dotyczące segmentów branżowych

Informacje dotyczące segmentów branżowych za 2018 rok

	Energetyka Konwencjonalna	Energetyka Odnawialna	Obrót	Dystrybucja	Działalność pozostała	Korekty	Razem
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	8.760	647	10.551	5.779	195	14	25.946
Sprzedaż między segmentami	7.884	192	3.826	99	420	(12.421)	-
PRZYCHODY SEGMENTU, RAZEM	16.644	839	14.377	5.878	615	(12.407)	25.946
Koszt własny sprzedaży	(14.746)	(602)	(12.415)	(4.411)	(513)	11.600	(21.087)
EBIT *)	564	205	238	1.277	(4)	191	2.471
Amortyzacja, likwidacja oraz odpisy ujęte w wyniku finansowym	2.374	258	25	1.186	85	(35)	3.893
EBITDA **)	2.938	463	263	2.463	81	156	6.364
AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA							
Aktywa segmentu z wyłączeniem należności z tytułu dostaw i usług	46.631	3.191	1.400	17.767	659	(985)	68.663
Należności z tytułu dostaw i usług	1.490	70	3.178	821	123	(2.527)	3.155
Udziały i akcje wykazywane metodą praw własności							776
Aktywa nieprzypisane							3.311
AKTYWA, RAZEM							75.905
Zobowiązania segmentu z wyłączeniem zobowiązań z tytułu dostaw i usług	10.959	417	2.048	2.051	133	(1.489)	14.119
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	1.387	48	2.034	312	46	(2.316)	1.511
Zobowiązania nieprzypisane							12.474
ZOBOWIĄZANIA, RAZEM							28.104
POZOSTAŁE INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTU							
Nakłady inwestycyjne	4.895	103	16	1.853	162	(173)	6.856
Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych i niefinansowych	413	-	44	13	2	4	476
Pozostałe koszty niepieniężne ***)	2.598	29	890	199	35	-	3.751

*) EBIT = zysk (strata) z działalności operacyjnej

**) EBITDA = EBIT + amortyzacja, likwidacja oraz odpisy (RAT, WN, NI i wartość firmy) ujęte w wyniku finansowym

***) Zmiany o charakterze niepieniężnym dotyczą rezerw m.in. na rekultywację, uprawnienia do emisji CO₂, nagrody jubileuszowe, taryfę pracowniczą i zobowiązania niefinansowych z tyt. świadczeń pracowniczych ujętych w wyniku oraz innych całkowitych dochodach

Informacje dotyczące segmentów branżowych za 2017 rok

<i>dane przekształcone</i>	Energetyka Konwencjonalna	Energetyka Odnawialna	Obrót	Dystrybucja	Działalność pozostała	Korekty	Razem
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	6.079	597	14.006	2.234	149	35	23.100
Sprzedaż między segmentami	6.996	127	1.656	4.158	300	(13.237)	-
PRZYCHODY SEGMENTU, RAZEM	13.075	724	15.662	6.392	449	(13.202)	23.100
Koszt własny sprzedaży	(10.507)	(738)	(13.582)	(4.974)	(428)	12.546	(17.683)
EBIT *)	1.686	(36)	784	1.166	(88)	40	3.552
Amortyzacja, likwidacja oraz odpisy ujęte w wyniku finansowym	2.413	400	27	1.167	131	(40)	4.098
EBITDA **)	4.099	364	811	2.333	43	-	7.650
AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA							
Aktywa segmentu z wyłączeniem należności z tytułu dostaw i usług	43.251	3.232	1.129	17.084	546	(903)	64.339
Należności z tytułu dostaw i usług	1.459	107	3.009	859	75	(2.350)	3.159
Udziały i akcje wykazywane metodą praw własności							634
Aktywa nieprzypisane							4.051
AKTYWA, RAZEM							72.183
Zobowiązania segmentu z wyłączeniem zobowiązań z tytułu dostaw i usług	8.977	357	1.162	2.044	99	(151)	12.488
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	1.356	41	2.084	324	31	(2.186)	1.650
Zobowiązania nieprzypisane							11.667
ZOBOWIĄZANIA, RAZEM							25.805
POZOSTAŁE INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTU							
Nakłady inwestycyjne	4.899	81	14	1.716	126	(85)	6.751
Nabycie RAT, WN i NI w ramach nabycia nowych spółek***)	5.426	-	2	-	24	-	5.452
Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych i niefinansowych	919	134	6	10	37	-	1.106
Pozostałe koszty niepieniężne *****)	1.820	16	829	162	30	2	2.859

*) EBIT = zysk (strata) z działalności operacyjnej

**) EBITDA = EBIT + amortyzacja, likwidacja oraz odpisy (RAT, WN, NI i wartość firmy) ujęte w wyniku finansowym

***) W tym wartość firmy powstała ze wstępnego rozliczenia nabytych aktywów EDF

*****) Zmiany o charakterze niepieniężnym dotyczą rezerw m.in. na rekultywację, uprawnienia do emisji CO₂, nagrody jubileuszowe, taryfę pracowniczą i zobowiązań niefinansowych z tyt. świadczeń pracowniczych ujętych w wyniku oraz innych całkowitych dochodach

6.2 Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży za 2018 rok oraz 2017 rok przedstawia się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		
Rynek krajowy	25.596	22.722
Kraje Unii Europejskiej	349	334
Pozostałe kraje	1	44
RAZEM PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	25.946	23.100

Podział geograficzny aktywów według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na 31 grudnia 2017 roku przedstawia się następująco:

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>
POZOSTAŁE INFORMACJE DOTYCZĄCE OBSZARU		
Rynek krajowy	71.740	67.429
Kraje Unii Europejskiej	77	67
Pozostałe kraje	1	2
AKTYWA PRZYPISANE DO SEGMENTÓW, RAZEM	71.818	67.498
Rynek krajowy	3.256	4.004
Kraje Unii Europejskiej	55	47
AKTYWA NIEPRZYPISANE DO SEGMENTÓW, RAZEM	3.311	4.051
Rynek krajowy	776	634
UDZIAŁY I AKCJE WYKAZYWANE METODĄ PRAW WŁASNOŚCI, RAZEM	776	634
RAZEM AKTYWA	75.905	72.183

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	I kwartał niebadane	II kwartał niebadane	III kwartał niebadane	IV kwartał niebadane	Rok zakończony 31 grudnia 2018
Przychody ze sprzedaży	7.137	5.734	6.091	6.984	25.946
Koszt własny sprzedaży	(5.229)	(4.625)	(5.068)	(6.165)	(21.087)
ZYSK /(STRATA) BRUTTO ZE SPRZEDAŻY	1.908	1.109	1.023	819	4.859
Pozostałe przychody / (koszty) operacyjne netto	26	10	14	(48)	2
EBIT - ZYSK /(STRATA) Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	1.315	516	532	108	2.471
Przychody / (koszty) finansowe netto	(101)	(107)	(54)	(88)	(350)
Udział w zysku/(stracie) jednostek wykazywanych metodą praw własności	11	32	15	13	71
ZYSK /(STRATA) BRUTTO	1.225	441	493	33	2.192
Podatek dochodowy	(239)	(131)	(90)	(221)	(681)
ZYSK /(STRATA) NETTO ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY	986	310	403	(188)	1.511

	I kwartał niebadane	II kwartał niebadane	III kwartał niebadane	IV kwartał niebadane	Rok zakończony 31 grudnia 2017 dane przekształcone*
Przychody ze sprzedaży	5.741	4.879	6.073	6.407	23.100
Koszt własny sprzedaży	(4.149)	(3.723)	(3.759)	(6.052)	(17.683)
ZYSK /(STRATA) BRUTTO ZE SPRZEDAŻY	1.592	1.156	2.314	355	5.417
Pozostałe przychody / (koszty) operacyjne netto	89	40	7	12	148
EBIT - ZYSK /(STRATA) Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	1.201	731	1.883	(263)	3.552
Przychody / (koszty) finansowe netto	(63)	(59)	(80)	(168)	(370)
Udział w zysku/(stracie) jednostek wykazywanych metodą praw własności	9	(8)	10	29	40
ZYSK /(STRATA) BRUTTO	1.147	664	1.813	(402)	3.222
Podatek dochodowy	(184)	(132)	(351)	50	(617)
ZYSK /(STRATA) NETTO ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY	963	532	1.462	(352)	2.605

* przekształcenie danych porównawczych zostało opisane w nocie 5 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

7. Przychody i koszty

7.1 Przychody ze sprzedaży

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Przychody z umów z klientami – polityka rachunkowości stosowana począwszy od 1 stycznia 2018 roku

Przychody są ujmowane w taki sposób, aby odzwierciedlić przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta w kwocie, która odzwierciedla wynagrodzenie, do którego – zgodnie z oczekiwaniami jednostki – będzie ona uprawniona w zamian za te dobra lub usługi.

Przychody są ujmowane w momencie spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzonego dobra (produktu) klientowi. Przekazanie dobra następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym dobrem.

Jednostka ujmuje przychód z umowy z klientem tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące kryteria:

- strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków;
- Grupa jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane;
- Grupa jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane;
- umowa ma treść ekonomiczną;
- jest prawdopodobne, że jednostka otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Grupa uwzględni jedynie zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie.

W momencie zawarcia umowy Grupa dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta:

- dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić; lub
- grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Grupa ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów, czyli uzyskania zdolności do bezpośredniego rozporządzania tym składnikiem aktywów i możliwości uzyskiwania z niego zasadniczo wszystkich pozostałych korzyści.

Grupa przenosi kontrolę nad dobrem lub usługą w miarę upływu czasu i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia oraz ujmuje przychody w miarę upływu czasu, jeżeli spełniony jest jeden z następujących warunków:

- klient jednocześnie otrzymuje i czerpie korzyści płynące ze świadczenia Grupy, w miarę wykonywania przez Grupę tego świadczenia;
- w wyniku wykonania świadczenia przez Grupę powstaje lub zostaje ulepszony składnik aktywów (np. produkcja w toku), a kontrolę nad tym składnikiem aktywów – w miarę jego powstawania lub ulepszania – sprawuje klient; lub
- w wyniku wykonania świadczenia przez Grupę nie powstaje składnik aktywów o alternatywnym zastosowaniu dla Grupy, a Grupie przysługuje egzekwowne prawo do zapłaty za dotychczas wykonane świadczenie.

Dla każdego zobowiązania do wykonania świadczenia spełnianego w miarę upływu czasu Grupa ujmuje przychody w miarę upływu czasu, mierząc stopień całkowitego spełnienia tego zobowiązania do wykonania świadczenia. Celem pomiaru jest określenie postępu w spełnianiu zobowiązania jednostki do przeniesienia kontroli nad dobrami lub usługami przyrzonymi klientowi (tj. stopnia spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia).

Po spełnieniu (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia Grupa ujmuje jako przychód kwotę równą cenie transakcyjnej, która została przypisana do tego zobowiązania do wykonania świadczenia. Cena transakcyjna uwzględnia część lub całość kwoty szacowanego wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy, inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty.

W celu ustalenia ceny transakcyjnej jednostka uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które - zgodnie z oczekiwaniem Grupy - będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich.

W przypadku, gdy w dostarczanie dóbr lub usług klientowi zaangażowany jest inny podmiot, Grupa określa, czy charakter przyrzenia Grupy stanowi zobowiązanie do wykonania świadczenia polegającego na dostarczeniu określonych dóbr lub usług samodzielnie (w tym przypadku Grupa jest zleceniodawcą) czy też na zleceniu, by te dobra lub usługi zostały dostarczone przez inny podmiot (w tym przypadku Grupa jest pośrednikiem).

Grupa określa, czy jest zleceniodawcą czy pośrednikiem dla każdego określonego dobra lub usługi, które zostały przyrzone klientowi. Określone dobro lub usługa jest odrębnym dobrem lub usługą (lub grupą odrębnych dóbr lub usług), które mają zostać dostarczone klientowi. Jeśli umowa z klientem zawiera więcej niż jedno określone dobro lub usługę, Grupa może być zleceniodawcą dla jednych określonych dóbr lub usług, a dla innych pośrednikiem.

Grupa jest zleceniodawcą, jeśli sprawuje kontrolę nad określonym dobrem lub usługą przed ich przekazaniem klientowi.

Jeśli Grupa będąca zleceniodawcą wypełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia, ujmuje przychody w kwocie wynagrodzenia brutto, do którego – zgodnie z oczekiwaniem – będzie uprawniona w zamian za przekazanie określonych dóbr lub usług.

Grupa działa jako pośrednik, jeśli jej zobowiązanie do wykonania świadczenia polega na zapewnieniu dostarczenia określonego dobra lub usługi przez inny podmiot. Opłata lub prowizja należna Grupie może być kwotą wynagrodzenia, które jednostka zachowuje po zapłaceniu innemu podmiotowi wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi dostarczane przez ten podmiot.

Przychody ze sprzedaży – polityka rachunkowości stosowana do dnia 31 grudnia 2017 roku

Wysokość przychodów ustala się w wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy, inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty. Przy ujemowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów

Przychody są ujemowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób, a koszty poniesione można wiarygodnie oszacować. W szczególności przychody ze sprzedaży energii elektrycznej rozpoznaje się w momencie jej dostarczenia.

Do przychodów ze sprzedaży towarów i produktów zalicza się przede wszystkim:

- kwoty należne za sprzedane: energię elektryczną do odbiorców hurtowych i detalicznych, ciepło, gaz, węgiel, świadectwa pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych, świadectwa wytworzenia energii elektrycznej w kogeneracji, uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych, usługi dystrybucyjne i przesyłowe oraz pozostałe usługi działalności podstawowej,
- kwoty należne za sprzedane materiały i towary nie wymienione powyżej.

Przychody ze sprzedaży usług

Przychody z tytułu świadczonych usług rozpoznawane są w momencie wykonania danej usługi. Przychody z wykonania niezakończonych usług długoterminowej w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia sprawozdawczego – po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach sprawozdawczych – ustala się proporcjonalnie do stopnia jej realizacji, jeżeli stopień ten można ustalić w sposób wiarygodny.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody ujmowane są tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

Opłaty przyłączeniowe

PGE Dystrybucja S.A. osiąga przychody z tytułu przyłączania klientów do sieci, tzw. opłaty przyłączeniowe. Zgodnie z interpretacją KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów*, począwszy od 1 lipca 2009 roku przychody z tego tytułu są rozpoznawane jednorazowo. Opłaty otrzymane przed 1 lipca 2009 roku są ujęte jako rozliczenia międzyokresowe przychodów i rozliczane przez okres 25 lat.

Przychody z tytułu rekompensat KDT

Producenci energii elektrycznej, którzy przystąpili do programu przedterminowego rozwiązania kontraktów długoterminowych na sprzedaż mocy i energii elektrycznej są uprawnieni do otrzymywania rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych. Rekompensaty są wypłacane w formie zaliczek rocznych płatnych w kwartalnych ratach oraz korygowane w okresach rocznych. Na koniec okresu korygowania zostanie określona ostateczna kwota kosztów osieroconych. W związku z powyższym wytwórcy energii wchodzący w skład Grupy szacują i ujmuje przychód za dany okres z tytułu otrzymanych rekompensat KDT w wysokości, w której spodziewane jest ostateczne zatwierdzenie dla danego okresu, tj. po uwzględnieniu przewidywanej na datę sporządzenia sprawozdania finansowego korekty rocznej oraz korekty końcowej. Alokacja korekty końcowej do danego okresu sprawozdawczego dokonywana jest w oparciu o planowany rozkład przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług systemowych w okresie korygowania, z uwzględnieniem korekty końcowej.

Korekty przychodów z tytułu rekompensat KDT wynikające z rozstrzygnięć sądowych są prezentowane w pozostałej działalności operacyjnej.

Przychody ze sprzedaży za rok 2018 w podziale na kategorie

Poniższa tabela przedstawia uzgodnienie między ujawnieniem przychodów w podziale na kategorie a informacjami o przychodach, które jednostka ujawnia dla każdego segmentu sprawozdawczego.

	Energetyka Konwencjonalna	Energetyka Odnawialna	Obrót	Dystrybucja	Działalność pozostała	Korekty	Razem
Przychody z umów z klientami	16.731	588	14.371	5.843	612	(12.381)	25.764
Przychody z tytułu rekompensat KDT	(120)	-	-	-	-	-	(120)
Przychody z leasingu operacyjnego	33	251	6	35	3	(26)	302
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY, RAZEM*	16.644	839	14.377	5.878	615	(12.407)	25.946

*W łącznej kwocie przychodów ze sprzedaży Grupa ujęła 69 mln PLN z tytułu transakcji sprzedaży, dla których wartość nie została ostatecznie ustalona na koniec okresu sprawozdawczego.

Poniższa tabela przedstawia przychody z umów z klientami w podziale na kategorie, które odzwierciedlają sposób, w jaki czynniki ekonomiczne wpływają na charakter, kwotę, termin płatności oraz niepewność przychodów i przepływów pieniężnych.

Rodzaj dobra lub usługi	Energetyka Konwencjonalna	Energetyka Odnawialna	Obrót	Dystrybucja	Działalność pozostała	Korekty	Razem
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia podatków i opłat	16.673	587	14.221	6.379	170	(11.296)	26.734
<i>Podatki i opłaty pobrane w imieniu stron trzecich</i>	(33)	-	(470)	(603)	-	-	(1.106)
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów, w tym:	16.640	587	13.751	5.776	170	(11.296)	25.628
Sprzedaż energii elektrycznej	13.638	452	10.146	3	-	(8.800)	15.439
Sprzedaż usług dystrybucyjnych	27	-	48	5.590	-	(87)	5.578
Sprzedaż ciepła	2.010	-	12	-	-	(1)	2.021
Sprzedaż praw majątkowych pochodzenia energii	439	134	-	-	-	(15)	558
Regulacyjne usługi systemowe	338	-	-	-	-	-	338
Sprzedaż gazu	3	-	533	-	-	(41)	495
Sprzedaż paliw	-	-	1.795	-	-	(1.143)	652
Pozostała sprzedaż towarów i materiałów	185	1	1.217	183	170	(1.209)	547
Przychody ze sprzedaży usług	91	1	620	67	442	(1.085)	136
PRZYCHODY Z UMÓW Z KLIENTAMI, RAZEM	16.731	588	14.371	5.843	612	(12.381)	25.764

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Termin przekazania dóbr lub usług	Energetyka Konwencjonalna	Energetyka Odnawialna	Obrót	Dystrybucja	Działalność pozostała	Korekty	Razem
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów oraz usług przekazywanych klientowi w miarę upływu czasu	16.016	452	10.739	5.593	-	(8.929)	23.871
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów oraz usług przekazywanych klientowi w określonym momencie	715	136	3.632	250	612	(3.452)	1.893
PRZYCHODY Z UMÓW Z KLIENTAMI, RAZEM	16.731	588	14.371	5.843	612	(12.381)	25.764

	I kwartał niebadane	II kwartał niebadane	III kwartał niebadane	IV kwartał niebadane	Rok zakończony 31 grudnia 2018	
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY						
<i>Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia podatków i opłat</i>		7.344	6.027	6.284	7.325	26.980
<i>Podatki i opłaty pobrane w imieniu stron trzecich</i>		(282)	(264)	(277)	(283)	(1.106)
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów, w tym:	7.062	5.763	6.007	7.042	25.874	
Sprzedaż energii elektrycznej		3.802	3.565	3.862	4.210	15.439
Sprzedaż usług dystrybucyjnych		1.443	1.331	1.357	1.447	5.578
Sprzedaż ciepła		852	292	221	656	2.021
Sprzedaż praw majątkowych pochodzenia energii		206	66	69	217	558
Regulacyjne usługi systemowe		153	143	149	139	584
Sprzedaż gazu		242	72	83	98	495
Sprzedaż paliw		245	154	131	122	652
Pozostała sprzedaż towarów i materiałów		119	140	135	153	547
Przychody ze sprzedaży usług	61	68	83	(20)	192	
Przychody z tytułu rekompensat KDT	14	(97)	1	(38)	(120)	
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY, RAZEM	7.137	5.734	6.091	6.984	25.946	

Przychody ze sprzedaży za rok 2017 w podziale na kategorie

Rodzaj dobra lub usługi	Energetyka Konwencjonalna	Energetyka Odnawialna	Obrót	Dystrybucja	Działalność pozostała	Korekty	Razem
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia akcyzy	11.764	718	15.562	6.290	32	(12.287)	22.079
<i>Podatek akcyzowy</i>	(7)	-	(476)	-	-	-	(483)
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów, w tym:	11.757	718	15.086	6.290	32	(12.287)	21.596
Sprzedaż energii elektrycznej	9.955	410	9.654	2	-	(7.588)	12.433
Sprzedaż usług dystrybucyjnych	24	-	4.102	6.100	-	(4.145)	6.081
Sprzedaż ciepła	975	-	12	-	-	-	987
Sprzedaż praw majątkowych pochodzenia energii	343	63	4	-	-	(3)	407
Regulacyjne usługi systemowe	307	244	-	-	-	-	551
Sprzedaż gazu	-	-	634	-	-	(50)	584
Sprzedaż paliw	-	-	408	-	-	(274)	134
Pozostała sprzedaż towarów i materiałów	153	1	272	188	32	(227)	419
Przychody ze sprzedaży usług	103	6	576	102	417	(915)	289
Przychody z tytułu rekompensat KDT	1.215	-	-	-	-	-	1.215
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY, RAZEM	13.075	724	15.662	6.392	449	(13.202)	23.100

Grupa zastosowała MSSF 15 po raz pierwszy w 2018 roku. Zgodnie z przyjętą metodą wdrożenia standardu Grupa nie przekształciła danych porównawczych.

	I kwartał niebadane	II kwartał niebadane	III kwartał niebadane	IV kwartał niebadane	Rok zakończony 31 grudnia 2017
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY					
<i>Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia akcyzy</i>	5.743	4.949	4.910	6.477	22.079
<i>Podatek akcyzowy</i>	(125)	(116)	(114)	(128)	(483)
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów, w tym:	5.618	4.833	4.796	6.349	21.596
Sprzedaż energii elektrycznej	3.221	2.814	2.910	3.488	12.433
Sprzedaż usług dystrybucyjnych	1.574	1.453	1.473	1.581	6.081
Sprzedaż ciepła	285	129	88	485	987
Sprzedaż praw majątkowych pochodzenia energii	158	87	(7)	169	407
Regulacyjne usługi systemowe	147	125	124	155	551
Sprzedaż gazu	146	135	92	211	584
Sprzedaż paliw	-	-	-	134	134
Pozostała sprzedaż towarów i materiałów	87	90	116	126	419
Przychody ze sprzedaży usług	123	46	66	54	289
Przychody z tytułu rekompensat KDT	-	-	1.211	4	1.215
PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY, RAZEM	5.741	4.879	6.073	6.407	23.100

7.2 Koszty w układzie rodzajowym i kalkulacyjnym

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Koszt własny sprzedaży

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- koszt wytworzenia produktów poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów (wyrobów gotowych, półproduktów oraz produkcji w toku) oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- wartość sprzedanej energii elektrycznej, towarów i materiałów według cen nabycia, zmiany wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych związanych z węglem wycenianym do wartości godziwej, a także zmiany wyceny zapasów węgla wycenianego w wartości godziwej.

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych

	I kwartał niebadane	II kwartał niebadane	III kwartał niebadane	IV kwartał niebadane	Rok zakończony 31 grudnia 2018
KOSZTY W UKŁADZIE RODZAJOWYM					
Amortyzacja i odpisy aktualizujące	923	976	955	1.131	3.985
Zużycie materiałów i energii	1.369	975	1.117	1.475	4.936
Usługi obce	574	622	611	674	2.481
Podatki i opłaty	927	808	1.028	1.238	4.001
Koszty świadczeń pracowniczych	1.236	1.231	1.187	1.228	4.882
Pozostałe koszty rodzajowe	66	80	82	95	323
KOSZTY WEDŁUG RODZAJU, RAZEM	5.095	4.692	4.980	5.841	20.608
Zmiana stanu produktów	(6)	(2)	(7)	13	(2)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	(243)	(249)	(323)	(361)	(1.176)
Koszty sprzedaży i dystrybucji	(363)	(348)	(280)	(415)	(1.406)
Koszty ogólnego zarządu	(256)	(255)	(225)	(248)	(984)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	1.002	787	923	1.335	4.047
KOSZT WŁASNY SPRZEDAŻY	5.229	4.625	5.068	6.165	21.087

Wzrost zużycia materiałów i energii w okresie zakończonym 31 grudnia 2018 roku w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wynika ze wzrostu kosztów paliw na potrzeby produkcyjne. Największy wpływ na zmianę kosztów paliw miały przede wszystkim nabyte aktywa EDF zasilane węglem kamiennym i gazem.

	I kwartał niebadane	II kwartał niebadane	III kwartał niebadane	IV kwartał niebadane	Rok zakończony 31 grudnia 2017 dane przekształcone
KOSZTY W UKŁADZIE RODZAJOWYM					
Amortyzacja i odpisy aktualizujące	778	797	808	1.826	4.209
Zużycie materiałów i energii	758	589	634	1.124	3.105
Usługi obce	671	642	668	818	2.799
Podatki i opłaty	863	727	735	866	3.191
Koszty świadczeń pracowniczych	1.098	1.094	1.023	1.260	4.475
Pozostałe koszty rodzajowe	53	53	75	102	283
KOSZTY WEDŁUG RODZAJU, RAZEM	4.221	3.902	3.943	5.996	18.062
Zmiana stanu produktów	(18)	2	8	4	(4)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	(190)	(246)	(244)	(321)	(1.001)
Koszty sprzedaży i dystrybucji	(304)	(296)	(282)	(338)	(1.220)
Koszty ogólnego zarządu	(176)	(169)	(156)	(292)	(793)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	616	530	490	1.003	2.639
KOSZT WŁASNY SPRZEDAŻY	4.149	3.723	3.759	6.052	17.683

7.2.1 Koszty amortyzacji, likwidacji oraz odpisy aktualizujące

Poniżej przedstawiono ujęcie amortyzacji i likwidacji oraz odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe („RAT”), wartości niematerialne („WN”) oraz nieruchomości inwestycyjne („NI”) w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Rok zakończony 31 grudnia 2018	Amortyzacja i likwidacja				Odpisy aktualizujące			
	RAT	WN	NI	RAZEM	RAT	WN	NI	RAZEM
Koszt własny sprzedaży	3.319	95	2	3.416	402	-	-	402
Koszty sprzedaży i dystrybucji	11	3	-	14	-	-	-	-
Koszty ogólnego zarządu	39	20	-	59	1	1	-	2
ODNIESIONE W WYNIK FINANSOWY	3.369	118	2	3.489	403	1	-	404
Zmiana stanu produktów	-	1	-	1	-	-	-	-
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	91	-	-	91	-	-	-	-
RAZEM	3.460	119	2	3.581	403	1	-	404
Pozostałe przychody operacyjne	-	-	-	-	(2)	-	-	(2)

Rok zakończony 31 grudnia 2017 dane przekształcone	Amortyzacja i likwidacja				Odpisy aktualizujące			
	RAT	WN	NI	RAZEM	RAT	WN	NI	RAZEM
Koszt własny sprzedaży	2.907	88	2	2.997	1.013	1	(3)	1.011
Koszty sprzedaży i dystrybucji	11	5	-	16	-	-	-	-
Koszty ogólnego zarządu	23	14	-	37	-	37	-	37
ODNIESIONE W WYNIK FINANSOWY	2.941	107	2	3.050	1.013	38	(3)	1.048
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	111	-	-	111	-	-	-	-
RAZEM	3.052	107	2	3.161	1.013	38	(3)	1.048
Pozostałe przychody operacyjne	-	-	-	-	(2)	-	-	(2)

Odpisy aktualizujące ujęte w okresie sprawozdawczym dotyczą nakładów inwestycyjnych poniesionych w jednostkach, dla których stwierdzono utratę wartości w poprzednich okresach.

W pozycji Amortyzacja i likwidacja Grupa ujęła kwotę 39 mln PLN z tytułu wartości netto likwidacji RAT i WN.

7.2.2 Zużycie materiałów i energii

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Koszty paliwa produkcyjnego	3.890	2.190
Zużycie materiałów remontowo eksploatacyjnych	524	513
Zużycie energii	175	161
Pozostałe	347	241
RAZEM ZUŻYCIE MATERIAŁÓW I ENERGII	4.936	3.105

7.2.3 Usługi obce

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Usługi przesyłowe	1.259	1.900
Usługi obce – remonty i eksploatacja	465	282
Usługi transportowe	239	124
Usługi telekomunikacyjne	24	79
Czynsze i dzierżawy	47	44
Usługi informatyczne	86	83
Usługi doradcze	80	54
Pozostałe	281	233
RAZEM KOSZTY USŁUG OBCYCH	2.481	2.799

7.2.4 Koszty świadczeń pracowniczych oraz struktura zatrudnienia

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Wynagrodzenia	3.640	3.239
Koszty ubezpieczeń społecznych	688	635
Koszty świadczeń emerytalnych	37	17
Nagrody jubileuszowe, deputaty	111	105
Inne świadczenia po okresie zatrudnienia	37	37
Zmiana wartości rezerwy na świadczenia pracownicze	(145)	(14)
Koszty dotyczące Programów Dobrowolnych Odejść	3	2
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	511	454
RAZEM KOSZTY ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH, W TYM:	4.882	4.475
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	3.571	3.443
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży i dystrybucji	395	264
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	653	490
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	263	278

W pozycji Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych Grupa ujęła m.in. koszty pracowniczych programów emerytalnych, odpis na ZFŚS, koszty opieki medycznej oraz szkoleń.

Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej PGE (w etatach) kształtowało się następująco:

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
Energetyka Konwencjonalna	25.098	25.382
Energetyka Odnawialna	529	510
Obrót	2.379	2.219
Dystrybucja	10.257	10.200
Pozostałe konsolidowane spółki	3.179	2.920
RAZEM ZATRUDNIENIE	41.442	41.231

7.3 Pozostałe przychody i koszty operacyjne

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody i koszty operacyjne ujmowane są w sprawozdaniu zgodnie z zasadą ostrożności i współmierności.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
POZOSTAŁE PRZYCHODY/(KOSZTY) OPERACYJNE NETTO		
Wycena rezerw rekultywacyjnych	(146)	(42)
Kary, grzywny, odszkodowania	130	102
Utworzenie odpisów aktualizujących należności	(68)	(16)
Zwrot podatków	33	2
Nadwyżki/ Ujawnienia aktywów	30	9
Przychody z likwidacji/sprzedaż aktywów obrotowych	29	31
Dotacje	25	38
Przekazane darowizny	(16)	(43)
Zysk ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych/wartości niematerialnych	14	13
Rozwiązanie pozostałych rezerw	4	27
Korekta przychodów z tyt. rekompensat KDT	-	69
Pozostałe	(33)	(42)
RAZEM POZOSTAŁE PRZYCHODY/(KOSZTY) OPERACYJNE NETTO	2	148

Kwestia wyceny rezerw rekultywacyjnych została opisana w nocie 2.4 oraz 20 niniejszego sprawozdania finansowego.

7.4 Przychody i koszty finansowe

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do wartości bilansowej netto na dzień sprawozdawczy danego instrumentu finansowego przy uwzględnieniu zasady istotności.

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
PRZYCHODY/(KOSZTY) FINANSOWE Z TYTUŁU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NETTO		
Dywidendy	2	5
Odsetki	(140)	(85)
Rozwiązanie odpisów/aktualizacja wyceny	74	39
Utworzenie odpisów/aktualizacja wyceny	(56)	(111)
Różnice kursowe	(38)	42
Strata na zbyciu inwestycji	(1)	(93)
RAZEM PRZYCHODY/(KOSZTY) FINANSOWE Z TYTUŁU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NETTO	(159)	(203)
POZOSTAŁE PRZYCHODY/(KOSZTY) FINANSOWE NETTO		
Koszty odsetkowe, w tym efekt zwijania dyskonta	(189)	(172)
Odsetki od należności budżetowych	2	1
Rozwiązanie rezerw	8	3
Pozostałe	(12)	1
RAZEM POZOSTAŁE PRZYCHODY/(KOSZTY) FINANSOWE NETTO	(191)	(167)
RAZEM PRZYCHODY/(KOSZTY) FINANSOWE FINANSOWE NETTO	(350)	(370)

Koszty odsetek dotyczą głównie wyemitowanych obligacji, zaciągniętych kredytów i pożyczek. W pozycji rozwiązanie, utworzenie odpisów/aktualizacja wyceny Grupa Kapitałowa PGE prezentuje głównie wycenę transakcji zabezpieczających w części uznanej za nieefektywną część zabezpieczenia dla instrumentów desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz w całości w odniesieniu do pozostałych instrumentów. Koszt odsetkowy (efekt zwijania dyskonta) od pozycji niefinansowych dotyczy w głównej mierze rezerw rekultywacyjnych oraz rezerw na świadczenia pracownicze. Na poziom kwoty ujemnych różnic kursowych wpłynęły m.in. zaciągnięte kredyty walutowe.

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

7.5 Udział w zysku jednostek wykazywanych metodą praw własności

	Polska Grupa Górnicza 15,32%	Polimex Mostostal 16,48%	ElectroMobility Poland 25,00%	PEC Bogatynia 34,93%	Energopomiar 47,30%
UDZIAŁ W GŁOSACH					
2018 rok					
Przychody	9.371	1.556	-	15	70
Wynik z działalności kontynuowanej	493	104	(7)	-	1
Udział w wyniku jednostek wykazywanych metodą praw własności	76	17	(2)	-	-
Eliminacja zysków i strat niezrealizowanych	(25)	5	-	-	-
UDZIAŁ W WYNIKU JEDNOSTEK WYKAZYWANYCH METODĄ PRAW WŁASNOŚCI	51	22	(2)	-	-

	Polska Grupa Górnicza 15,76%	Polimex Mostostal 16,48%	ElectroMobility Poland 25,00%	PEC Bogatynia 34,93%
UDZIAŁ W GŁOSACH				
2017 rok				
Przychody	8.236	2.068	-	14
Wynik z działalności kontynuowanej	86	65	(3)	-
Udział w wyniku jednostek wykazywanych metodą praw własności	14	11	(1)	-
Eliminacja zysków i strat niezrealizowanych	21	(5)	-	-
UDZIAŁ W WYNIKU JEDNOSTEK WYKAZYWANYCH METODĄ PRAW WŁASNOŚCI	35	6	(1)	-

Grupa dokonała korekty konsolidacyjnej dotyczącej marży ze sprzedaży węgla pomiędzy Polską Grupą Górniczną a Grupą oraz korekty marży na kontraktach Polimex - Mostostal na rzecz Grupy.

8. Podatek dochodowy

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy wykazany w wyniku finansowym obejmuje podatek bieżący oraz odroczony.

W rachunku zysków i strat ujmowane jest rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy, ustalone przez jednostki Grupy zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, oraz zmiana stanu aktywów oraz zobowiązań z tytułu podatku odroczonego nie rozliczane z kapitałem własnym.

8.1 Podatek w sprawozdaniu z całkowitych dochodów

Główne składniki obciążenia podatkowego za lata zakończone 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku przedstawiają się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
PODATEK DOCHODOWY WYKAZYWANY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT		
Bieżący podatek dochodowy	350	632
Odroczony podatek dochodowy	173	(11)
Korekty odroczonego podatku dochodowego	158	(4)
OBCIĄŻENIA PODATKOWE WYKAZYWANE W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	681	617
PODATEK DOCHODOWY WYKAZYWANY W INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODACH		
Od zysków i strat aktuarialnych z wyceny rezerw na świadczenia pracownicze	(39)	(19)
Od wyceny instrumentów zabezpieczających	(31)	(15)
(Korzyść podatkowa) / obciążenie podatkowe ujęte w innych całkowitych dochodach (kapitałe własnym)	(70)	(34)

8.2 Efektywna stawka podatkowa

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy przedstawia się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
ZYSK PRZED OPODATKOWANIEM	2.192	3.222
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	416	612
POZYCJE KORYGUJĄCE PODATEK DOCHODOWY		
Korekty odroczonego podatku dochodowego	158	(4)
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	108	43
Przychody nie będące podstawą do opodatkowania	(41)	(42)
Pozostałe korekty	40	8
PODATEK WEDŁUG EFEKTYWNEJ STAWKI PODATKOWEJ	681	617
Podatek dochodowy (obciążenie) w skonsolidowanym sprawozdaniu		
EFEKTYWNA STAWKA	31%	19%

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

9. Rzeczowe aktywa trwałe

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rzeczowe aktywa trwałe

Przez rzeczowe aktywa trwałe rozumie się aktywa:

- które są utrzymywane w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych oraz
- którym towarzyszy oczekiwanie, iż będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden rok.

Rzeczowe aktywa trwałe wyceniane są według wartości netto tzn. wartości początkowej (lub po koszcie zakładanym dla środków trwałych używanych przed dniem przejścia na MSSF) pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa rzeczowych aktywów trwałych obejmuje ich cenę zakupu powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również przewidywany koszt demontażu rzeczowych aktywów trwałych, usunięcia i przywrócenia do stanu pierwotnego miejsca, w którym dany składnik aktywów się znajduje, którego obowiązek poniesienia powstaje w chwili instalacji składnika aktywów lub jego używania dla celów innych niż produkcja zapasów. Na dzień nabycia lub wytworzenia składnika rzeczowych aktywów trwałych Grupa identyfikuje i wyodrębnia wszystkie części składowe wchodzące w skład danego składnika aktywów, istotne w porównaniu z ceną nabycia, kosztem wytworzenia lub kosztem zakładanym całej pozycji, i amortyzuje osobno każdą taką część. Grupa ujmuje również jako element składnika rzeczowych aktywów trwałych koszty remontów kapitalnych i okresowych przeglądów, które spełniają definicje komponentu.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia/koszt wytworzenia składnika rzeczowych aktywów trwałych pomniejszona o jego wartość rezydualną. Rozpoczęcie amortyzacji następuje, gdy składnik jest dostępny do użytkowania. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania składnika rzeczowych aktywów trwałych. Zastosowana metoda amortyzacji odzwierciedla tryb konsumowania przez Grupę korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów. Remonty kapitalne i przeglądy okresowe stanowiące komponent składnika rzeczowych aktywów trwałych amortyzuje się przez okres od miesiąca następującego po zakończeniu remontu/przeglądu do miesiąca rozpoczęcia następnego remontu/przeglądu.

Dla poszczególnych grup rzeczowych aktywów trwałych przyjęto okresy użytkowania w następujących przedziałach:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach	Najczęściej stosowane całkowite okresy amortyzacji w latach
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	15	20 – 60
Maszyny i urządzenia techniczne	13	4 – 40
Środki transportu	6	4 – 14
Inne rzeczowe aktywa trwałe	3	3 – 23

Metoda amortyzacji, stawka amortyzacyjna oraz wartość rezydualna rzeczowych aktywów trwałych podlegają corocznej weryfikacji. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków, a ewentualna korekta odpisów amortyzacyjnych dokonywana jest w roku, w którym dokonano weryfikacji oraz w okresach następnych.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą rzeczowych aktywów trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Rzeczowe aktywa trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania składnika rzeczowych aktywów trwałych do używania.

Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są to odsetki oraz inne koszty ponoszone przez Grupę w związku z pożyczaniem środków finansowych. Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Inne koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są jako koszty okresu. W przypadku różnic kursowych powstających w związku z pożyczkami i kredytami w walucie obcej Grupa kapitalizuje je do wysokości, w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek.

Utrata wartości niematerialnych aktywów trwałych

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość księgowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Koszty usuwania nadkładu

Kopalnie odkrywkowe należące do Grupy ujmują jako aktywa ponoszone na etapie budowy i rozruchu kopalni koszty usuwania nadkładu i prezentują je jako składnik rzeczowych aktywów trwałych. Z chwilą rozpoczęcia eksploatacji węgla niniejsze skapitalizowane koszty są systematycznie amortyzowane z zastosowaniem metody naturalnej opartej na ilości wydobytego węgla.

W przypadku spełnienia warunków zapisanych w interpretacji KIMSF 20 kopalnie ujmują również jako składnik rzeczowych aktywów trwałych tzw. aktywo z tytułu usuwania nadkładu, czyli ponoszone na etapie produkcji koszty usuwania nadkładu. Wartość składnika aktywa z tytułu zdejmowania nadkładu na etapie produkcji ustalana jest na podstawie modelu uwzględniającego m.in. szacowaną wartość ogólnego wskaźnika N-W (stosunek ilości nadkładu do węgla) oraz rzeczywistego rocznego wskaźnika N-W. Składnik aktywowy z tytułu usuwania nadkładu jest systematycznie amortyzowany z zastosowaniem metody naturalnej opartej na ilości wydobytego węgla z danego komponentu złoża.

Koszty rekultywacji wyrobisk końcowych kopalni odkrywkowych

Kopalnie odkrywkowe działające w Grupie Kapitałowej PGE ujmują w wartości środków trwałych szacowane koszty rekultywacji wyrobisk końcowych przypadające na wydobyty nadkład, w proporcji odpowiadającej stosunkowi objętości odkrywki przypadającej na nadkład na dzień sprawozdawczy do planowanej objętości odkrywki przypadającej na nadkład na zakończenie okresu eksploatacji.

Składnik aktywowy z tytułu kosztów rekultywacji jest systematycznie amortyzowany z zastosowaniem metody naturalnej opartej na ilości wydobytego węgla z danej odkrywki.

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>
Grunty	236	248
Budynki i budowle	21.011	20.666
Urządzenia techniczne	22.446	22.459
Środki transportu	342	339
Inne rzeczowe aktywa trwałe	3.428	2.952
RAT w budowie	14.811	12.346
WARTOŚĆ NETTO RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH	62.274	59.010

Zmiany stanu rzeczowych aktywów trwałych według grup rodzajowych

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne	Środki transportu	Inne RAT	RAT w budowie	Razem
WARTOŚĆ KSIĘGOWA BRUTTO							
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2018	290	36.275	46.457	757	5.810	12.814	102.403
Nakłady inwestycyjne	-	-	1	10	1	6.727	6.739
Rozliczenie RAT w budowie	3	1.748	2.055	55	303	(4.164)	-
Likwidacja, sprzedaż	(1)	(130)	(423)	(10)	(7)	(3)	(574)
Nabycie nowych spółek zależnych	-	-	5	1	-	1	7
Pozostałe	(8)	28	(19)	(1)	380	(57)	323
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018	284	37.921	48.076	812	6.487	15.318	108.898
UMORZENIE ORAZ ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2018	42	15.609	23.998	418	2.858	468	43.393
Amortyzacja i wartość netto likwidacji ujętych w kosztach rodzajowych	5	1.371	1.816	61	206	1	3.460
Odpisy aktualizujące	-	61	255	-	2	83	401
Likwidacja, sprzedaż	-	(127)	(419)	(9)	(7)	-	(562)
Pozostałe	1	(4)	(20)	-	-	(45)	(68)
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018	48	16.910	25.630	470	3.059	507	46.624
WARTOŚĆ NETTO NA 31 GRUDNIA 2018	236	21.011	22.446	342	3.428	14.811	62.274

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

<i>dane przekształcone</i>	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne	Środki transportu	Inne RAT	RAT w budowie	Razem
WARTOŚĆ KSIĘGOWA BRUTTO							
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2017	271	33.492	42.152	729	5.271	9.965	91.880
Nakłady inwestycyjne	-	-	1	2	-	6.610	6.613
Rozliczenie RAT w budowie	4	1.865	2.006	54	398	(4.327)	-
Likwidacja, sprzedaż	-	(134)	(324)	(25)	(11)	-	(494)
Nabycie nowych spółek zależnych	13	1.460	3.124	4	9	515	5.125
Wyjście jednostek z GK PGE	-	(406)	(505)	(5)	(41)	(33)	(990)
Pozostałe	2	(2)	3	(2)	184	84	269
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	290	36.275	46.457	757	5.810	12.814	102.403
UMORZENIE ORAZ ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2017	35	14.431	22.548	388	2.749	364	40.515
Amortyzacja i wartość netto likwidacji ujętych w kosztach rodzajowych	4	1.268	1.567	58	153	2	3.052
Odpisy aktualizujące	4	291	601	1	2	112	1.011
Likwidacja, sprzedaż	-	(121)	(289)	(23)	(11)	-	(444)
Wyjście jednostek z GK PGE	-	(246)	(386)	(3)	(35)	-	(670)
Pozostałe	(1)	(14)	(43)	(3)	-	(10)	(71)
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	42	15.609	23.998	418	2.858	468	43.393
WARTOŚĆ NETTO NA 31 GRUDNIA 2017	248	20.666	22.459	339	2.952	12.346	59.010

Pozostałe zmiany w wartości brutto rzeczowych aktywów trwałych obejmują głównie zmiany założeń i aktywowanie kosztów rezerw rekultywacyjnych.

Istotne zwiększenia i zmniejszenia rzeczowych aktywów trwałych

Największe nakłady poniesione zostały przez segment Energetyka Konwencjonalna (4.491 mln PLN), segment Dystrybucja (1.853 mln PLN). Główne pozycje nakładów stanowiły: budowa bloków 5 – 6 w Elektrowni Opolo (1.075 mln PLN), budowa bloku 11 w Elektrowni Turów (1.080 mln PLN), modernizacja bloków 1-3 w Elektrowni Turów (254 mln PLN), budowa instalacji termicznego przetwarzania z odzyskiem energii w Elektrociepłowni Rzeszów (177 mln PLN).

Koszty finansowania zewnętrznego

W ciągu roku zakończono dnia 31 grudnia 2018 roku Grupa Kapitałowa PGE ujęła w rzeczowych aktywów trwałych w budowie koszty finansowania zewnętrznego w wysokości około 147 mln PLN (159 mln PLN w okresie porównawczym).

Aktywowane koszty udostępnienia złożeń

W bieżącym okresie, zgodnie z wymogami KIMSIF 20, aktywowano poniesione wydatki na usuwanie nadkładu na etapie produkcji w kwocie 269 mln PLN. Jednocześnie w bieżącym okresie sprawozdawczym, w koszty została odniesiona amortyzacja aktywowanych wydatków w wysokości 130 mln PLN. Aktywowane koszty udostępnienia złożeń są prezentowane w pozycji „inne rzeczowe aktywa trwałe”.

Aktywowanie zmian wyceny rezerwy rekultywacyjnej

Grupa Kapitałowa PGE ujmuje w wartości rzeczowych aktywów zmiany wartości rezerwy rekultywacyjnej przypisanej do nadkładu, rezerwy na rekultywację terenów po farmach wiatrowych i rezerwy na likwidację rzeczowych aktywów trwałych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość netto aktywowanej części rezerw rekultywacyjnych wyniosła 1.138 mln PLN (w tym rezerwa na rekultywację wyrobisk końcowych 1.041 mln PLN). W okresie porównawczym wartość netto aktywowanej części rezerw rekultywacyjnych wyniosła 792 mln PLN (w tym rezerwa na rekultywację wyrobisk końcowych 702 mln PLN). Aktywowana część rezerwy rekultywacyjnej jest prezentowana w pozycjach: „grunty” i „inne rzeczowe aktywa trwałe”.

10. Nieruchomości inwestycyjne

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne w momencie początkowego ujęcia wyceniane są w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia uwzględniających koszty przeprowadzonej transakcji. Jeżeli nieruchomość inwestycyjna została zakupiona, to na cenę nabycia składa się cena zakupu powiększona o wszelkie koszty bezpośrednio związane z transakcją zakupu, takie jak opłaty za obsługę prawną oraz podatek od zakupu nieruchomości.

Nieruchomości inwestycyjne w spółkach Grupy Kapitałowej PGE obejmują głównie budynki znajdujące się na terenie danej spółki, wynajmowane podmiotom trzecim w całości lub w części. Z punktu widzenia istotności skonsolidowanego sprawozdania finansowego wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych nie różni się istotnie od ich wyceny ustalonej zgodnie z konwencją kosztu historycznego.

W bieżącym okresie Grupa ujęła nakłady na nieruchomości inwestycyjne w wysokości 1 mln PLN natomiast koszty amortyzacji wyniosły 2 mln PLN.

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

11. Wartości niematerialne

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Wartości niematerialne

Do wartości niematerialnych Grupa zalicza możliwe do zidentyfikowania niepieniężne składniki aktywów, nie posiadające postaci fizycznej, takie jak:

- nabyte, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby Spółki,
- koszty prac rozwojowych,
- wartość firmy z wyłączeniem wartości firmy wytworzonej przez jednostkę we własnym zakresie,
- zakupione prawo wieczystego użytkowania gruntów (PWUG),
- służebności nabyte i ustanowione nieodpłatnie,
- wartości niematerialne nie oddane do użytkowania.

Początkowe ujęcie wartości niematerialnych nabytych w oddzielnej transakcji następuje według cen nabycia lub kosztu wytworzenia (w przypadku prac rozwojowych). Po ujęciu początkowym wartości niematerialne są wyceniane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia po pomniejszeniu o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ocenia, czy okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony, oraz, jeśli jest określony, szacuje długość tego okresu użytkowania w oparciu o wielkość produkcji lub inną miarę będącą podstawą do określenia okresu użytkowania. Okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest oceniany jako nieokreślony, jeśli opierając się na analizie odpowiednich czynników nie istnieje przewidywalna długość okresu, w którym aktywo to będzie generowało przepływy pieniężne dla Grupy.

Wartość podlegająca amortyzacji jest amortyzowana w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi użytkowania danego składnika wartości niematerialnych. Amortyzację rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym składnik aktywów jest gotowy do użycia.

Wartości niematerialne, zarówno o nieokreślonym okresie użytkowania oraz wartości niematerialne jeszcze nie użytkowane, podlegają cyklicznej (co najmniej raz do roku) ocenie pod kątem utraty wartości.

Pozostałe wartości niematerialne podlegają weryfikacji pod kątem utraty wartości tylko, gdy zaistniały przesłanki wskazujące na ich utratę wartości. Jeżeli istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości, a wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas wartość bilansowa tych aktywów bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których te aktywa należą, jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej. Grupa ujmuje odpisy aktualizujące wartość wartości niematerialnych w rachunku zysków i strat w pozycji kosztów rodzajowych. Dotyczy to również odpisów aktualizujących wartość wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania oraz wynikające z utraty wartości przez całe CGU.

Okres i metoda amortyzacji podlegają weryfikacji nie rzadziej niż na koniec każdego roku bilansowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków. Okresy amortyzacji wartości niematerialnych wynoszą:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach	Stosowane całkowite okresy amortyzacji w latach
Patenty i licencje	2	3-13
Koszty zakończonych prac rozwojowych	3	3-15
Inne	13	3-25

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>
Koszty zakończonych prac rozwojowych	1	2
Wartość firmy	198	199
Oprogramowanie	150	49
Pozostałe licencje i patenty	39	141
Zakupione prawo wieczystego użytkowania gruntów	352	353
Inne wartości niematerialne	154	151
WN nieoddane do użytkowania	152	137
WARTOŚĆ NETTO WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH	1.046	1.032

Zmiany stanu wartości niematerialnych

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Oprogramowanie	Pozostałe licencje i patenty	Zakupione PWUG	Inne wartości niematerialne	WN nieoddane do użytkowania	Razem
WARTOŚĆ KSIĘGOWA BRUTTO								
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2018	19	199	428	302	364	229	145	1.686
Nakłady inwestycyjne	-	-	-	-	-	-	116	116
Rozliczenie WN nieoddanych do użytkowania	-	-	84	12	1	11	(108)	-
Likwidacja, sprzedaż	-	-	(3)	(1)	(4)	-	(1)	(9)
Przemieszczenia	-	-	173	(173)	-	-	-	-
Pozostałe	-	(1)	-	3	5	4	8	19
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018	19	198	682	143	366	244	160	1.812
UMORZENIE ORAZ ODPISY AKTUALIZUJĄCE								
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2018	17	-	379	161	11	78	8	654
Amortyzacja	1	-	79	19	8	12	-	119
Odpiśy aktualizujące	-	-	-	-	-	-	1	1
Likwidacja, sprzedaż	-	-	(3)	(1)	(4)	-	-	(8)
Przemieszczenia	-	-	77	(77)	-	-	-	-
Pozostałe	-	-	-	2	(1)	-	(1)	-
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018	18	-	532	104	14	90	8	766
WARTOŚĆ NETTO NA 31 GRUDNIA 2018	1	198	150	39	352	154	152	1.046

<i>dane przekształcone</i>	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Oprogramowanie	Pozostałe licencje i patenty	Zakupione PWUG	Inne wartości niematerialne	WN nieoddane do użytkowania	Razem
WARTOŚĆ KSIĘGOWA BRUTTO								
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2017	18	9	448	274	74	256	246	1.325
Nakłady inwestycyjne	-	-	-	-	-	-	148	148
Rozliczenie WN nieoddanych do użytkowania	-	-	18	47	-	14	(79)	-
Likwidacja, sprzedaż	-	-	(11)	(19)	(1)	(7)	-	(38)
Nabycie nowych spółek zależnych	1	189	-	27	299	3	-	519
Wyjście jednostek z GK	-	-	(27)	(26)	(8)	(53)	(3)	(117)
Pozostałe	-	1	-	(1)	-	16	(167)	(151)
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	19	199	428	302	364	229	145	1.686
UMORZENIE ORAZ ODPISY AKTUALIZUJĄCE								
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2017	16	-	375	142	10	122	7	672
Amortyzacja	1	-	36	58	2	10	-	107
Odpiśy aktualizujące	-	-	-	-	-	1	37	38
Likwidacja, sprzedaż	-	-	(11)	(19)	-	(7)	-	(37)
Wyjście jednostek z GK	-	-	(21)	(20)	(1)	(53)	-	(95)
Pozostałe	-	-	-	-	-	5	(36)	(31)
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	17	-	379	161	11	78	8	654
WARTOŚĆ NETTO NA 31 GRUDNIA 2017	2	199	49	141	353	151	137	1.032

Wartości niematerialne nieoddane do użytkowania

Prezentowana kwota wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania na dzień 31 grudnia 2018 roku dotyczy przede wszystkim programów wdrożenia systemów informatycznych w Grupie Kapitałowej oraz nakładów ponoszonych na poszukiwanie i ocenę złóż na polu Złoczew.

Dostępne projekcje finansowe nie wskazują na utratę wartości wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania.

Wartość firmy

Na dzień sprawozdawczy zakończony 31 grudnia 2018 roku, wartość firmy została przypisana do następujących segmentów:

- Energetyka Konwencjonalna – 194 mln PLN,
- Energetyka Odnawialna – 4 mln PLN.

12. Udziały i akcje wykazywane metodą praw własności

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o., Katowice	640	533
Polimex - Mostostal S.A., Warszawa	108	91
ElectroMobility Poland S.A., Warszawa,	15	2
PEC Bogatynia Sp. z o.o., Bogatynia	8	8
Energopomiar Sp. z o.o., Gliwice	5	-
UDZIAŁY I AKCJE WYKAZYWANE METODĄ PRAW WŁASNOŚCI	776	634

	Polska Grupa Górnicza	Polimex Mostostal	ElectroMobility Poland	PEC Bogatynia	Energopomiar
UDZIAŁ W GŁOSACH	15,32%	16,48%	25,00%	34,93%	47,30%
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018					
Aktywa obrotowe	2.759	1.223	52	5	31
Aktywa trwałe	9.528	713	9	22	19
Zobowiązania krótkoterminowe	3.679	840	2	2	18
Zobowiązania długoterminowe	4.435	538	-	1	9
AKTYWA NETTO	4.173	558	59	24	23
Udział w aktywach netto	639	92	15	8	11
Wartość firmy	1	16	-	-	(6)
UDZIAŁY I AKCJE WYKAZYWANE METODĄ PRAW WŁASNOŚCI	640	108	15	8	5

	Polska Grupa Górnicza	Polimex Mostostal	ElectroMobility Poland	PEC Bogatynia
UDZIAŁ W GŁOSACH	15,76%	16,48%	25,00%	34,93%
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017				
Aktywa obrotowe	1.876	1.586	7	4
Aktywa trwałe	9.074	654	-	22
Zobowiązania krótkoterminowe	3.409	974	-	3
Zobowiązania długoterminowe	4.167	810	-	1
AKTYWA NETTO	3.374	456	7	22
Udział w aktywach netto	532	75	2	8
Wartość firmy	1	16	-	-
UDZIAŁY I AKCJE WYKAZYWANE METODĄ PRAW WŁASNOŚCI	533	91	2	8

13. Podatek odroczony w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Odroczony podatek dochodowy

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, Grupa ustala zobowiązania i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Zobowiązanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Bieżącą wartość księgową składnika aktywów i zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego weryfikuje się na każdy dzień sprawozdawczy. Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego traktowane są w całości jako długoterminowe. Grupa dokonuje kompensaty aktywów i zobowiązań z tytułu podatku odroczonego na poziomie podatkowej grupy kapitałowej oraz na poziomie poszczególnych spółek Grupy Kapitałowej PGE.

13.1 Aktywa z tytułu podatku odroczonego

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową rzeczowych aktywów trwałych	1.985	2.323
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową aktywów finansowych	65	48
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową zobowiązań	301	268
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową zapasów	24	17
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	61	48
Rezerwa na koszty rekultywacji	549	548
Rezerwa na zakup uprawnień do emisji CO ₂	365	276
Rezerwy na świadczenia pracownicze	604	571
Pozostałe rezerwy	131	122
Nieodpłatnie otrzymana infrastruktura i otrzymane opłaty przyłączeniowe	34	111
Pozostałe	49	38
AKTYWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	4.168	4.370

Zmiana stanu odroczonego podatku dochodowego – aktywa

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>
STAN NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	4.370	3.609
Zmiany w korespondencji z wynikiem finansowym	(151)	(113)
Zmiany w korespondencji z zyskami zatrzymanymi	(73)	-
Zmiany w korespondencji z innymi całkowitymi dochodami	42	21
Nabycie nowych spółek zależnych	-	891
Wyjście jednostek z GK PGE	-	(30)
Pozostałe zmiany	(20)	(8)
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA	4.168	4.370

13.2 Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową rzeczowych aktywów trwałych	4.265	4.240
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową praw majątkowych pochodzenia energii	48	46
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową aktywów finansowych	399	382
Różnica pomiędzy podatkową a bieżącą wartością księgową zobowiązań finansowych	47	1
Uprawnienia do emisji CO ₂	302	274
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	23	34
Pozostałe	148	124
ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO	5.232	5.101

Zmiana stanu odroczonego podatku dochodowego – zobowiązania

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>
STAN NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	5.101	4.532
Zmiany w korespondencji z wynikiem finansowym	180	(128)
Zmiany w korespondencji z zyskami zatrzymanymi	(4)	-
Zmiany w korespondencji z innymi całkowitymi dochodami	(28)	(13)
Nabycie nowych spółek zależnych	-	719
Pozostałe zmiany	(17)	(9)
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA	5.232	5.101

Podatek odroczonego grupy po skompensowaniu aktywów i zobowiązań w poszczególnych spółkach

Aktywa z tytułu podatku dochodowego	552	571
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	(1.616)	(1.302)

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

14. Zapasy

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zapasy

Zapasy są to aktywa przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej, będące w trakcie produkcji w celu sprzedaży, lub mające postać materiałów lub surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Do zapasów zalicza się:

- materiały,
- produkty,
- półprodukty i produkty w toku,
- prawa pochodzenia energii - zakupione, wytworzone lub otrzymane prawa majątkowe pochodzenia energii wytworzonej w odnawialnych źródłach energii, prawa majątkowe pochodzenia energii wytworzonej w kogeneracji oraz prawa majątkowe do świadectw efektywności energetycznej,
- towary (w szczególności przeznaczone do dalszej odsprzedaży uprawnienia do emisji CO₂).

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Uprawnienia nabyte w celu realizacji zysków z tytułu wahań cen rynkowych są ujmowane w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

Rozchód składników zapasów wyceniany jest według następujących zasad:

- materiały i towary (z wyjątkiem uprawnień do emisji CO₂) – według metody FIFO;
- uprawnienia do emisji CO₂ – według szczegółowej identyfikacji;
- prawa majątkowe – według szczegółowej identyfikacji.

Stosowane do wyceny na dzień sprawozdawczy ceny nabycia lub koszty wytworzenia zapasów nie mogą być wyższe od ceny netto możliwej do uzyskania tych składników. Odpis aktualizujący wartość zapasów zalicza się do kosztów operacyjnych. W razie odzyskania przez określony składnik zapasów w pełni lub w części poprzednio utraconej wartości urealniana się jego wycena, poprzez zmniejszenie wartości odpisu aktualizującego.

	Stan na dzień 31 grudnia 2018			Stan na dzień 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>		
	Koszt historyczny	Aktualizacja wartości	Wartość księgowa netto	Koszt historyczny	Aktualizacja wartości	Wartość księgowa netto
Materiały remontowo-eksploatacyjne	683	(43)	640	700	(44)	656
Węgiel kamienny	959	-	959	512	-	512
Mazut	52	-	52	42	-	42
Pozostałe materiały	75	(13)	62	59	(13)	46
RAZEM MATERIAŁY	1.769	(56)	1.713	1.313	(57)	1.256
Prawa majątkowe zielone	736	(160)	576	419	(143)	276
Prawa majątkowe żółte	171	(2)	169	178	(1)	177
Pozostałe prawa majątkowe	15	(1)	14	33	(1)	32
RAZEM PRAWA POCHODZENIA ENERGII	922	(163)	759	630	(145)	485
Węgiel kamienny	140	-	140	71	-	71
Uprawnienia do emisji CO ₂	4	-	4	2	-	2
Pozostałe towary	17	(2)	15	8	(3)	5
RAZEM TOWARY	161	(2)	159	81	(3)	78
POZOSTAŁE ZAPASY	68	-	68	71	-	71
RAZEM ZAPASY	2.920	(221)	2.699	2.095	(205)	1.890

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

	Rok 2018	Rok 2017
AKTUALIZACJA WARTOŚCI ZAPASÓW NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	(205)	(97)
Nabycie nowych spółek zależnych	-	(14)
Wycena do wartości godziwej uprawnień do emisji CO ₂	-	8
Utworzenie odpisu	(36)	(127)
Rozwiązanie odpisu	14	20
Wykorzystanie odpisu	5	5
Pozostałe zmiany	1	-
AKTUALIZACJA WARTOŚCI ZAPASÓW NA DZIEŃ 31 GRUDNIA	(221)	(205)

Jak opisano w nocie 24.5 niniejszego sprawozdania finansowego, zapasy o wartości 45 mln PLN stanowiły zabezpieczenie spłaty zobowiązań lub zobowiązań warunkowych.

15. Uprawnienia do emisji CO₂ na własne potrzeby

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Uprawnienia do emisji CO₂ na własne potrzeby

W odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej ujmowane są, przeznaczone na własne potrzeby jednostek wytwórczych, uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (European Union Allowances - EUA). EUA otrzymane nieodpłatnie prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości nominalnej, czyli w wartości zerowej. Zakupione jednostki uprawnień do emisji są ujmowane w cenie nabycia. Rozchód uprawnień do emisji CO₂ zakupionych na własne potrzeby wycenia się metodą szczegółowej identyfikacji.

Uprawnienia do emisji CO₂ (EUA) otrzymują jednostki wytwórcze należące do Grupy Kapitałowej PGE, które są objęte postanowieniami ustawy z dnia 12 czerwca 2015 roku o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Począwszy od 2013 roku bezwarunkowo przyznawana jest tylko część uprawnień EUA na emisje CO₂ wynikające z produkcji energii cieplnej, natomiast na emisje CO₂ wynikające z produkcji energii elektrycznej co do zasady nie ma bezpłatnych EUA. Na mocy art. 10c Dyrektywy 2009/29/WE wprowadzono możliwość czasowego odstępstwa (derogacji) od zasady braku nieodpłatnych przydziałów EUA na emisje CO₂ związane z wytwarzaną energią elektryczną, pod warunkiem realizacji zadań inwestycyjnych ujętych w Krajowym Planie Inwestycyjnym (KPI). Warunkiem otrzymania bezpłatnych uprawnień EUA na pokrycie emisji CO₂ związanych z wytwarzaną energią elektryczną jest coroczne przedstawienie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań wymienionych w KPI.

We wrześniu 2017 roku Grupa Kapitałowa PGE złożyła sprawozdania z realizacji inwestycji ujętych w KPI w celu uzyskania przydziałów EUA na emisje CO₂ związane z wytwarzaną energią elektryczną w 2017 roku. Uprawnienia zostały wydane w kwietniu 2018 roku i posłużyły do pokrycia emisji CO₂ za 2017 rok (15 mln EUA).

W przypadku uprawnień EUA na emisje CO₂ związane z wytwarzaną energią cieplną harmonogram przydziału jest odmienny – w lutym 2018 roku zostały wydane uprawnienia EUA, które posłużą na pokrycie emisji CO₂ za 2018 rok (2 mln EUA).

We wrześniu 2018 roku Grupa Kapitałowa PGE złożyła kolejne sprawozdania z realizacji inwestycji ujętych w KPI w celu uzyskania przydziałów EUA na emisje CO₂ związane z wytwarzaną energią elektryczną, które powinny zostać wydane na rachunki instalacji najpóźniej w kwietniu 2019 roku.

W lutym 2019 roku zostały wydane uprawnienia EUA związane z wytwarzaniem energii cieplnej, które posłużą na pokrycie emisji CO₂ za 2019 rok (1 mln EUA).

EUA	Stan na dzień 31 grudnia 2018		Stan na dzień 31 grudnia 2017	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Ilość (mln Mg)	18	19	18	44
Wartość (mln PLN)	1.203	408	402	1.040

EUA	Ilość (mln Mg)	Wartość (mln PLN)
STAN NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	85	2.349
Nabycie nowych spółek zależnych	-	2
Zakup	12	247
Przyznane nieodpłatnie	21	-
Umorzenie	(56)	(1.156)
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	62	1.442
Zakup	39	1.714
Przyznane nieodpłatnie	17	-
Umorzenie	(70)	(1.311)
Sprzedaż	(11)	(234)
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018	37	1.611

16. Pozostałe aktywa krótko i długoterminowe

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Pozostałe aktywa, w tym rozliczenia międzyokresowe kosztów

Grupa ujmuje aktywa jako rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- wynikają z przeszłych zdarzeń – poniesienie wydatku na cel operacyjny jednostek,
- ich wysokość można wiarygodnie określić,
- dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Rozliczenia międzyokresowe ustalane są w wysokości poniesionych, wiarygodnie ustalonych wydatków, jakie dotyczą przyszłych okresów i są związane z wpływem korzyści ekonomicznych w przyszłości.

Do pozostałych aktywów zaliczane są w szczególności należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych, zaliczki na dostawy i usługi (w tym zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe w budowie), należności z tytułu dywidend.

16.1 Pozostałe aktywa długoterminowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe w budowie	402	432
Koszty pozyskania klienta	102	-
Pozostałe aktywa długoterminowe	24	92
POZOSTAŁE AKTYWA, RAZEM	528	524

Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe w budowie dotyczą głównie projektów inwestycyjnych prowadzonych przez segment Energetyki Konwencjonalnej oraz Energetyki Odnawialnej. Pozostałe aktywa długoterminowe w 2017 roku obejmowały kwotę współfinansowania przez PGE Energia Ciepła S.A. inwestycji w rozwój sieci ciepłowniczych – były to kwoty związane z pozyskaniem klienta. W roku 2018 koszty pozyskania klienta zaprezentowano w odrębnej pozycji.

16.2 Pozostałe aktywa krótkoterminowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
KOSZTY ROZLICZANE W CZASIE		
Koszty pozyskania klienta	41	-
Ubezpieczenia majątkowe i deliktowe	22	21
Kontrakty długoterminowe	18	20
Usługi informatyczne	9	8
Opłaty, prowizje	5	36
Współfinansowanie inwestycji w rozwój sieci ciepłowniczych	-	15
ZFŚS	3	3
Pozostałe koszty rozliczane w czasie	20	21
INNE AKTYWA KRÓTKOTERMINOWE		
Należności z tytułu naliczonego VAT	265	216
Należności z tytułu akcyzy	18	18
Zaliczki na dostawy	8	8
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	48	25
POZOSTAŁE AKTYWA, RAZEM	457	391

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Kwota należności z tytułu naliczonego VAT związana jest głównie z szacunkiem sprzedaży energii elektrycznej nieodczytanej na urządzeniach pomiarowych na dzień sprawozdawczy. Kwota należności z tytułu akcyzy dotyczy zwolnienia od akcyzy energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii, na podstawie dokumentu potwierdzającego umorzenie świadectwa pochodzenia energii. Wzrost kwoty pozostałych aktywów krótkoterminowych wynika głównie z korekt podatku od nieruchomości.

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Koszty pozyskania klienta

Koszty poniesione przed zawarciem umowy związane z realizacją jej przedmiotu zaliczane są do pozostałych aktywów i ujmowane jako czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, jeżeli pokrycie w przyszłości tych kosztów przychodami uzyskanymi od zamawiającego jest prawdopodobne.

Grupa może ująć dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy jako koszty w momencie ich poniesienia, jeśli okres amortyzacji składnika aktywów, który w przeciwnym razie zostałby ujęty przez jednostkę, wynosi jeden rok lub krócej.

Na dzień 31 grudnia 2018 Grupa rozpoznała następujące koszty do rozliczenia w czasie

	Rok zakończony 31 grudnia 2018
STAN NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2018	125
Koszty doprowadzenia do zawarcia umowy aktywowane	56
Amortyzacja	(38)
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018	143
Krótkoterminowe	41
Długoterminowe	102

Koszty doprowadzenia do zawarcia umowy obejmują przede wszystkim prowizje agencyjne z tytułu pozyskania lub utrzymania klienta. Składnik aktywów jest systematycznie amortyzowany, z uwzględnieniem okresu przekazywania klientowi dóbr lub usług, z którymi jest powiązany.

17. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne składają się z gotówki w kasie oraz depozytów płatnych na żądanie.

Ekwiwalenty środków pieniężnych są krótkoterminowymi inwestycjami o dużej płynności łatwo wymiennymi na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażonymi na nieznaczne ryzyko zmiany wartości.

Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, z reguły od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów składa się z następujących pozycji:

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
Środki pieniężne w banku i kasie	1.023	1.309
Lokaty typu overnight	33	34
Lokaty krótkoterminowe	156	1.209
Środki na rachunkach VAT	69	-
RAZEM	1.281	2.552
Odsetki naliczone od środków pieniężnych, nie otrzymane na dzień sprawozdawczy		-
Różnice kursowe od środków pieniężnych w walutach	(2)	(1)
Saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów wykazanych w rachunku przepływów	1.279	2.551
Pozostające do dyspozycji limity kredytowe na dzień 31 grudnia	8.312	6.740
w tym limity kredytowe w rachunku bieżącym	934	2.174

Szczegółowy opis zawartych umów kredytowych został opisany w nocie 24.1.3 niniejszego sprawozdania finansowego.

W wartości środków pieniężnych zawarte są środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w kwocie 98 mln PLN (92 mln PLN w okresie porównawczym) stanowiące zabezpieczenie rozliczeń z Izbą Rozliczeniową Giełd Towarowych S.A., środki na rachunkach VAT w kwocie 69 mln PLN oraz 13 mln z tytułu kaucji i wadium.

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

18. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych i Pozostałe Fundusze Specjalne

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (ZFŚS) tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników (w przeliczeniu na pełne etaty). Jednostki wchodzące w skład Grupy tworzą taki fundusz i dokonują okresowych odpisów. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Grupy, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych. Odpisy w ciągu roku na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych stanowią koszt okresu, którego dotyczą.

Aktywa i zobowiązania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych są wykazywane w sprawozdaniu finansowym po skompensowaniu.

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
Rzeczowe aktywa trwałe wniesione do funduszu	2	1
Pożyczki udzielone pracownikom	84	89
Środki pieniężne	44	50
Pozostałe aktywa funduszu	1	1
Zobowiązania funduszu	(124)	(135)
SALDO PO SKOMPENSOWANIU	7	6
Odpis na Fundusz w okresie	141	138

Dodatkowo, jak opisano w notcie 21, jednostki należące do Grupy Kapitałowej PGE tworzą rezerwę na świadczenia po okresie zatrudnienia (ZFŚS).

19. Kapitały własne

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Kapitał własny

Kapitał własny wykazywany jest według wartości nominalnej z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu.

Kapitał podstawowy, kapitał zapasowy oraz pozostałe kapitały rezerwowe w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym są kapitałami jednostki dominującej. Kapitał z wyceny instrumentów finansowych, różnice kursowe z przeliczenia oraz zyski zatrzymane obejmują zarówno kapitały jednostki dominującej jak i odpowiednią część kapitałów jednostek zależnych, ustalonych zgodnie z zasadami konsolidacji. Zadeklarowane, lecz nie wniesione, wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału w wielkości ujemnej.

W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej kapitał własny prezentowany jest w podziale na:

- Kapitał przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej,
- Kapitał przypadający udziałom niekontrolującym

Celem zarządzania kapitałem jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej struktury finansowania, uwzględniającej ryzyko operacyjne, nakłady inwestycyjne oraz interes akcjonariuszy i inwestorów dłużnych. Zarządzanie kapitałem odbywa się na poziomie Grupy Kapitałowej PGE.

Zgodnie z powszechnie stosowaną praktyką, Grupa monitoruje wskaźnik długu netto do EBITDA na poziomie Grupy Kapitałowej PGE. Dług netto rozumiany jest jako krótko- i długoterminowe zadłużenie finansowe (oprocentowane kredyty i pożyczki, wyemitowane obligacje i inne papiery dłużne, a także zobowiązania z tytułu leasingu finansowego), pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty, oraz krótkoterminowe lokaty i depozyty. Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania nie są uwzględniane w obliczaniu długu netto.

Celem Grupy jest utrzymanie ratingów kredytowych na poziomie inwestycyjnym. Relacja długu netto do EBITDA jest centralnym elementem sporządzanych przez Grupę prognoz i planów finansowych. W związku z realizowanym programem inwestycyjnym w najbliższych latach planowane jest zwiększanie dźwigni finansowej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Wskaźnik zadłużenie netto / EBITDA	1,51x	0,99x
Wskaźnik zadłużenie netto / kapitał własny	0,20x	0,16x

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

19.1 Kapitał podstawowy

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
1.470.576.500 akcji zwykłych serii A o wartości nominalnej 10,25 złotych każda	15.073	15.073
259.513.500 akcji zwykłych serii B o wartości nominalnej 10,25 złotych każda	2.660	2.660
73.228.888 akcji zwykłych serii C o wartości nominalnej 10,25 złotych każda	751	751
66.441.941 akcji zwykłych serii D o wartości nominalnej 10,25 złotych każda	681	681
RAZEM KAPITAŁ PODSTAWOWY	19.165	19.165

Wszystkie akcje Spółki zostały opłacone.

Po dniu sprawozdawczym do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału podstawowego Spółki.

Prawa akcjonariuszy - Uprawnienia Skarbu Państwa dotyczące działalności Spółki

Spółka wchodzi w skład Grupy Kapitałowej PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., w stosunku do której Skarb Państwa posiada szczególne uprawnienia, dopóki pozostaje jej akcjonariuszem.

Szczególne uprawnienia Skarbu Państwa, które mogą mieć zastosowanie do spółek z Grupy Kapitałowej PGE, przewiduje ustawa z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw energii oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (tj. Dz. U. z 2016 roku, poz. 2012). Ustawa określa szczególne uprawnienia przysługujące ministrowi właściwemu do spraw energii w spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych, prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych, których mienie zostało ujawnione w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej.

Na podstawie przedmiotowych przepisów minister właściwy do spraw energii, może wyrazić sprzeciw wobec podjętej przez Zarząd uchwały lub innej dokonanej przez Zarząd czynności prawnej, której przedmiotem jest rozporządzenie składnikiem mienia stanowiące zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej. Sprzeciwem mogą być objęte również uchwały organu spółki dotyczące:

- rozwiązania spółki,
- zmiany przeznaczenia lub zaniechania eksploatacji składnika mienia wchodzącego w skład infrastruktury krytycznej,
- zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa spółki,
- zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
- przyjęcia planu rzeczowo-finansowego, planu działalności inwestycyjnej lub wieloletniego planu strategicznego,
- przeniesienia siedziby spółki za granicę,

jeżeli wykonanie takiej uchwały stanowiłoby rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej. Sprzeciw wyrażany jest w formie decyzji administracyjnej.

19.2 Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy powstał głównie z ustawowych odpisów z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych, z nadwyżek z podziału zysku ponad wymagany ustawowo odpis oraz z połączeń PGE S.A. z podmiotami zależnymi.

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, podmioty mające status spółek akcyjnych są obowiązane utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu Spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki. Kapitał zapasowy w wysokości odpowiadającej jednej trzeciej kapitału podstawowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowymi i nie podlega on podziałowi na inne cele. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie.

Kapitał zapasowy podlegający podziałowi pomiędzy akcjonariuszy na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 13.484 mln PLN, a na dzień 31 grudnia 2017 roku 8.940 mln PLN.

19.3 Kapitał z wyceny instrumentów finansowych

	Okres zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	83	147
Zmiana kapitału z wyceny instrumentów finansowych:	(166)	(79)
Wycena instrumentów zabezpieczających w tym:	(158)	(74)
<i>Odroczenie zmian wartości godziwej zabezpieczających instrumentów finansowych w części uznanej za skuteczne zabezpieczenie</i>	<i>(62)</i>	<i>(242)</i>
<i>Naliczone odsetki na instrumencie pochodnym przeniesione z kapitału z wyceny i ujęte w kosztach odsetkowych</i>	<i>(10)</i>	<i>(4)</i>
<i>Rewaluacja walutowa transakcji CCIRS przeniesiona z kapitału i ujęta w wyniku z różnic kursowych</i>	<i>(85)</i>	<i>167</i>
<i>Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających zaprezentowana w rachunku zysków i strat</i>	<i>(1)</i>	<i>5</i>
Wycena pozostałych instrumentów finansowych	(8)	(5)
Podatek odroczony	31	15
KAPITAŁ Z WYCENY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH PO UWZGLĘDNIENIU PODATKU ODROCZONEGO	(52)	83

Na kapitał z wyceny instrumentów finansowych składa się w głównej mierze wycena z tytułu wdrożonej rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

19.4 Różnice kursowe z przeliczenia

Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych obejmują efekt przeliczenia sprawozdań finansowych zagranicznych spółek Grupy tj. PGE Trading GmbH i PGE Sweden AB (publ) na PLN w ramach procedur konsolidacyjnych.

19.5 Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zyski zatrzymane niepodlegające podziałowi to kwoty, które nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy.

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>
Kwoty zawarte w pozycji zyski zatrzymane niepodlegające podziałowi przez jednostkę dominującą: <i>Zyski zatrzymane spółek zależnych, przynależne akcjonariuszom jednostki dominującej, w tym korekty konsolidacyjne</i>	7.944	6.015
<i>Wysokość zysków/strat ujętych przez jednostkę dominującą w zyskach zatrzymanych poprzez pozycję innych całkowitych dochodów</i>	2	(3)
Zyski zatrzymane, podlegające podziałowi	-	4.544
Strata netto jednostki dominującej	(203)	-
ŁĄCZNIE ZYSKI ZATRZYMANE WYKAZYWANE W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ	7.743	10.556

Ograniczenia w wypłacie dywidendy z kapitału zapasowego zostały opisane w nocie 19.2 niniejszego sprawozdania finansowego. Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

19.6 Kapitały własne przypisane udziałom niekontrolującym

Na dzień 31 grudnia 2018 roku kapitały własne przypisane udziałom niekontrolującym w większości dotyczą akcjonariuszy niekontrolujących nabytych aktywów EDF w Polsce. Nabycie nastąpiło 13 listopada 2017 roku.

Poniżej przedstawiono zmiany kapitałów przypisanych udziałom niekontrolującym w okresach sprawozdawczych.

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>
STAN NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	1.250	96
Udział w zysku netto jednostek zależnych	13	5
Udział w zyskach i stratach aktuarialnych	(1)	-
Dywidendy uchwalone przez jednostki zależne	(38)	(2)
Nabycie nowych spółek zależnych	-	1.154
Podwyższenie kapitału i objęcie udziałów	18	-
Zakup udziałów niekontrolujących przez Grupę Kapitałową	(150)	(3)
Włączenie spółek do konsolidacji	8	-
Umorzenie udziałów	(26)	-
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA	1.074	1.250

Na łączną wartość kapitałów własnych przypisanych udziałom niekontrolującym 86% stanowią kapitały Zespołu Elektrociepłowni Wrocławskich Kogeneracja S.A oraz PGE Gaz Toruń Sp. z o.o. Poniżej przedstawiono sumaryczne informacje dotyczące tych jednostek zależnych.

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

	ZEW Kogeneracja S.A.	PGE Gaz Toruń Sp. z o.o.
UDZIAŁ W GŁOSACH	58,07%	50,04%
STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018*		
Aktywa obrotowe	329	32
Aktywa trwałe	1.600	485
Zobowiązania krótkoterminowe	177	12
Zobowiązania długoterminowe	186	14
Kapitały własne	1.566	491
Przychody	622	46
Wynik z działalności kontynuowanej	61	29
Dywidendy uchwalone	40	28

*Dane różnią się od danych statutowych z uwagi na procedury konsolidacyjne

19.7 Zysk/strata przypadający na jedną akcję

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zysk/(strata) netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto przypadającego dla akcjonariuszy jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe) przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

W bieżącym i porównawczym okresie sprawozdawczym nie wystąpił efekt rozwodnienia zysku/(straty) na jedną akcję.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>
ZYSK/ (STRATA) NETTO PRZYPISANY	1.511	2.605
akcjonariuszom jednostki dominującej	1.498	2.600
udziałom niekontrolującym	13	5
ZYSK/(STRATA) NETTO PRZYPADAJĄCY NA ZWYKŁYCH AKCJONARIUSZY SPÓŁKI, ZASTOSOWANY DO OBLICZENIA ZYSKU NA JEDNĄ AKCJĘ	1.498	2.600
Liczba akcji zwykłych na początek okresu sprawozdawczego	1.869.760.829	1.869.760.829
Liczba akcji zwykłych na koniec okresu sprawozdawczego	1.869.760.829	1.869.760.829
ŚREDNIOWAŻONA LICZBA WYEMITOWANYCH AKCJI ZWYKŁYCH ZASTOSOWANA DO OBLICZENIA ZYSKU/(STRATY) NA JEDNĄ AKCJĘ	1.869.760.829	1.869.760.829
ZYSK/(STRATA) NETTO I ROZWODNIONY ZYSK/(STRATA) NETTO NA JEDNĄ AKCJĘ PRZYPADAJĄCY AKCJONARIUSZOM JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ (W ŻŁOTYCH)	0,80	1,39

19.8 Dywidendy wypłacone i zaproponowane do zapłaty

11 maja 2017 roku Zarząd Spółki podjął decyzję o zmianie polityki dywidendy. Wobec konieczności finansowania ambitnego programu rozwoju, mając na względzie ograniczenie wzrostu poziomu zadłużenia, Zarząd Spółki rekomendował zawieszenie wypłaty dywidendy z zysków za lata 2016, 2017 i 2018.

Po tym okresie Zarząd Spółki zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu Spółki wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy na poziomie 40-50% skonsolidowanego zysku netto przypadającego dla akcjonariuszy jednostki dominującej, korygowanego o wielkość odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych.

20. Rezerwy

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

REZERWY

Grupa tworzy rezerwy wówczas, gdy na spółkach Grupy ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku. Stopę dyskontową ustala się przed opodatkowaniem, czyli odzwierciedla ona bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań. Stopy dyskontowej nie obciąża ryzyko, o które skorygowano szacunki przyszłych przepływów pieniężnych.

Odwracanie dyskonta jest rozliczane w ciężar kosztów finansowych.

Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia i nagrody jubileuszowe

Zależnie od jednostki pracownicy spółek Grupy mają prawo do następujących świadczeń po okresie zatrudnienia:

- odpraw emerytalno-rentowych – wypłacanych jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę,
- odpraw pośmiertnych,
- ekwiwalentu pieniężnego wynikającego z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego,
- deputatów węglowych wydawanych w określonej ilości w naturze lub wypłacanych w formie ekwiwalentu pieniężnego,
- świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych,
- opieki medycznej.

Pracownicy spółek Grupy są również uprawnieni do nagród jubileuszowych, które są wypłacane po przepracowaniu określonej liczby lat. Wysokość nagród jubileuszowych uzależniona jest od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika.

Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych w kwotach odpowiadających nabywaniu przyszłych praw przez obecnych pracowników. Wartość bieżąca tych zobowiązań jest obliczana przez niezależnego aktuarusza.

Zyski i straty aktuarialne wynikające ze zmiany założeń aktuarialnych (w tym z tytułu zmiany stopy dyskonta) i korekt aktuarialnych ex post ujmuje się w innych całkowitych dochodach w przypadku świadczeń po okresie zatrudnienia oraz w ciężar kosztów operacyjnych bieżącego okresu w przypadku nagród jubileuszowych.

Rezerwa na koszty rekultywacji

Kopalnie należące do Grupy tworzą rezerwy na koszty rekultywacji terenu po zakończeniu jego eksploatacji. Wysokość rezerwy ustala się w oparciu o przewidywany koszt przeprowadzenia prac rekultywacyjnych i zagospodarowania wyrobisk końcowych. Koszt ten dzielony jest na część przypadającą na wydobyty nadkład oraz węgiel. Rezerwę tworzy się:

- dla części przypadającej na wydobyty węgiel: w proporcji odpowiadającej stosunkowi wydobytego węgla na dzień sprawozdawczy do planowanego całkowitego wydobycia węgla ze złoża w całym okresie eksploatacji,
- dla części przypadającej na wydobyty nadkład: w proporcji odpowiadającej stosunkowi objętości odkrywki przypadającej na nadkład na dzień sprawozdawczy do planowanej objętości odkrywki przypadającej na nadkład na zakończenie okresu eksploatacji.

W przypadku rekultywacji składowisk popiołów (odpadów poprodukcyjnych z produkcji energii elektrycznej) koszt tworzenia rezerwy ujmowany jest w kosztach operacyjnych proporcjonalnie do stopnia zapelnienia składowiska.

Rezerwa na rekultywację terenów po budowie farm wiatrowych tworzona jest w momencie oddania farmy do eksploatacji w wysokości wartości bieżącej szacunkowych kosztów demontażu i wywozu pozostałości urządzeń, konstrukcji i budowli oraz doprowadzenia gruntu do stanu jak najbardziej zbliżonego do stanu sprzed budowy farmy.

Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów rekultywacji podlegają aktualizacji nie rzadziej niż raz na 5 lat, z tym, że corocznie weryfikowana jest wielkość rezerwy zgodnie z aktualnymi założeniami w zakresie stopy inflacji, stopy dyskonta oraz odpowiednio wielkości wydobycia węgla lub stopnia zapelnienia składowiska.

Przyrost rezerwy dotyczący danego roku obciąża odpowiednio koszty operacyjne lub jest ujmowany w wartości początkowej środków trwałych. Efekt odwracania dyskonta obciąża koszty finansowe. Zmiana wyceny rezerw wynikająca ze zmiany założeń (np. w zakresie czynników makroekonomicznych, sposobu przeprowadzenia rekultywacji, terminu, itp.), ujmowana jest:

- dla rezerw ujmowanych jako część kosztu wytworzenia środka trwałego: dodaje się lub odejmuje od ceny nabycia lub kosztu wytworzenia odnośnego składnika aktywów, z tym że kwota odjęta od ceny nabycia lub kosztu wytworzenia składnika aktywów nie powinna przewyższać jego wartości księgowej;
- w pozostałych kosztach operacyjnych lub pozostałych przychodach operacyjnych – dla innych przypadków.

Rezerwa z tytułu niedoboru uprawnień do emisji gazów cieplarnianych

Rezerwę na zobowiązania z tytułu emisji CO₂ jednostki Grupy Kapitałowej PGE ewidencjonują w odniesieniu do niedoboru uprawnień do emisji CO₂ przyznanym nieodpłatnie. Rezerwa tworzona jest w wysokości najbardziej właściwego szacunku nakładów niezbędnych

do wypełnienia obecnego obowiązku na dzień sprawozdawczy. Szacunek wydatków niezbędnych do wypełnienia obowiązku umorzenia uprawnień do emisji CO₂ następuje w oparciu o metodę szczegółowej identyfikacji z uwzględnieniem przyporządkowania zarówno darmowych jak i zakupionych uprawnień do danego roku.

Koszt utworzonej rezerwy prezentowany jest w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w działalności operacyjnej, a ewidencjonowany jako koszt własny sprzedaży w układzie kalkulacyjnym oraz podatki i opłaty w układzie porównawczym.

Rezerwa na wartość praw majątkowych przeznaczonych do umorzenia

Rezerwa jest tworzona w oparciu o wymóg procentowego udziału energii odnawialnej i energii wytworzonej w jednostkach kogeneracji w całkowitej sprzedaży energii elektrycznej do odbiorcy końcowego oraz wielkość sprzedaży do końcowego odbiorcy. Do wysokości posiadanych praw majątkowych przeznaczonych do umorzenia rezerwę ujmuje się w wartości tych praw. Rezerwę w wysokości niepokrytej prawami majątkowymi wycenia się w wiarygodnie oszacowanej kwocie wypełnienia przyszłego obowiązku umorzenia praw majątkowych. Dokonując szacunku uwzględnia się między innymi wysokość opłaty zastępczej oraz ceny. Koszt utworzonej rezerwy ujmuje się w kosztach sprzedaży.

Wartość księgowa rezerw przedstawia się następująco:

	Stan na dzień 31 grudnia 2018		Stan na dzień 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Świadczenia pracownicze	2.460	245	2.301	228
Rezerwa na koszty rekultywacji	3.763	3	3.082	4
Rezerwa na niedobór uprawnień do emisji CO ₂	119	1.802	112	1.341
Rezerwy na wartość praw majątkowych przeznaczonych do umorzenia	-	423	-	340
Roszczenia z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości	63	10	72	11
Pozostałe rezerwy	23	125	84	67
RAZEM REZERWY	6.428	2.608	5.651	1.991

Zmiany stanu rezerw

	Świadczenia pracownicze	Rezerwa na koszty rekultywacji	Rezerwa na niedobór uprawnień do emisji CO ₂	Rezerwa na prawa majątkowe przeznaczone do umorzenia	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	Pozostałe	Razem
1 STYCZNIA 2018	2.529	3.086	1.453	340	83	151	7.642
Zyski i straty aktuarialne	179	-	-	-	-	-	179
Koszty bieżącego zatrudnienia	94	-	-	-	-	-	94
Koszty przeszłego zatrudnienia	(105)	-	-	-	-	-	(105)
Koszty odsetek	86	103	-	-	-	-	189
Korekta stopy dyskontowej i innych założeń	100	242	-	-	-	-	342
Wyplacone świadczenia / Wykorzystane rezerwy	(181)	(1)	(1.311)	(769)	-	(17)	(2.279)
Rozwiązane rezerwy	-	(1)	(29)	(9)	(18)	(85)	(142)
Utworzone rezerwy - koszty	-	276	1.808	861	8	94	3.047
Utworzone rezerwy - nakłady	-	58	-	-	-	-	58
Nabycie nowych spółek zależnych	1	-	-	-	-	6	7
Pozostałe zmiany	2	3	-	-	-	(1)	4
31 GRUDNIA 2018	2.705	3.766	1.921	423	73	148	9.036
Zmiana odniesiona w koszty działalności operacyjnej	(61)	(38)	(1.779)	(852)	-	(14)	(2.744)
Zmiana odniesiona w pozostałe przychody/ (koszty) operacyjne	-	(146)	-	-	9	(9)	(146)
Zmiana odniesiona w pozostałe przychody/ (koszty) finansowe	(86)	(103)	-	-	1	14	(174)
Zmiana odniesiona w aktywa	-	(394)	-	-	-	-	(394)
Zmiana odniesiona w inne całkowite dochody	(207)	-	-	-	-	-	(207)

<i>dane przekształcone</i>	Świadczenia pracownicze	Rezerwa na koszty rekultywacji	Rezerwa na niedobór uprawnień do emisji CO ₂	Rezerwa na prawa majątkowe przeznaczone do umorzenia	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	Pozostałe	Razem
1 STYCZNIA 2017	2.358	2.670	1.154	416	103	144	6.845
Zyski i straty aktuarialne	148	-	-	-	-	-	148
Koszty bieżącego zatrudnienia	65	-	-	-	-	-	65
Koszty przeszłego zatrudnienia	(8)	-	-	-	-	-	(8)
Koszty odsetek	82	89	-	-	-	-	171
Korekta stopy dyskontowej i innych założeń	24	65	-	-	-	-	89
Wyplacone świadczenia / Wykorzystane rezerwy	(158)	-	(1.156)	(864)	(1)	(15)	(2.194)
Rozwiązane rezerwy	-	(2)	-	(12)	(28)	(31)	(73)
Utworzone rezerwy - koszty	-	82	1.205	759	8	38	2.092
Utworzone rezerwy - nakłady	-	70	-	-	-	-	70
Nabycie nowych spółek zależnych	20	27	250	41	-	18	356
Wyjście jednostek z GK PGE	(1)	-	-	-	-	(3)	(4)
Pozostałe zmiany	(1)	85	-	-	1	-	85
31 GRUDNIA 2017	2.529	3.086	1.453	340	83	151	7.642
Zmiana odniesiona w koszty działalności operacyjnej	(128)	(65)	(1.205)	(747)	-	(25)	(2.170)
Zmiana odniesiona w pozostałe przychody/ (koszty) operacyjne	-	(42)	-	-	18	6	(18)
Zmiana odniesiona w pozostałe przychody/ (koszty) finansowe	(82)	(89)	-	-	2	2	(167)
Zmiana odniesiona w aktywa	-	(192)	-	-	-	-	(192)
Zmiana odniesiona w inne całkowite dochody	(101)	-	-	-	-	-	(101)

20.1 Rezerwa na koszty rekultywacji

Rezerwa na rekultywację wyrobisk kopalnianych

Po zakończeniu wydobywania węgla teren kopalni odkrywkowych należących do Grupy będzie zrehabilitowany. Według obecnych planów koszty będą ponoszone w latach 2030 – 2065 w przypadku Oddziału Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów oraz w latach 2046 – 2088 w przypadku Oddziału Kopalnia Węgla Brunatnego Turów.

Grupa tworzy rezerwy na koszty rekultywacji wyrobisk. Kwota rezerwy prezentowana w sprawozdaniu finansowym obejmuje również wartość Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego („FLZG”) tworzonego zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze. Wartość rezerwy na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 3 338 mln PLN (na 31 grudnia 2017 roku 2 693 mln PLN).

W 2018 roku Grupa dokonała aktualizacji danych na dzień bilansowy w zakresie planowanego terminu zakończenia wydobywania i przeprowadzenia rekultywacji oraz objętości wyrobisk przypisanych do nadkładu i do węgla na moment zakończenia eksploatacji poszczególnych pól zgodnie z najlepszą wiedzą służb technicznych.

Szacowane zmiany wartości rezerwy rekultywacyjnej na skutek zmiany stopy dyskonta:

	Wartość w sprawozdaniu	Stopa dyskonta	
		-1 p.p.	+1 p.p.
Rezerwa na rekultywację wyrobisk kopalnianych	3.338	1.146	(827)

Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów

Jednostki wytwórcze tworzą rezerwę na rekultywację składowisk odpadów paleniskowych. Wartość rezerwy na 31 grudnia 2018 roku wynosi 195 mln PLN (175 mln PLN na koniec okresu porównawczego).

Rezerwa na rekultywację terenów po farmach wiatrowych

Spółki będące właścicielami farm wiatrowych tworzą rezerwy na rekultywację terenów. Wartość rezerwy na 31 grudnia 2018 roku wynosi 49 mln PLN (53 mln PLN na 31 grudnia 2017 roku).

Koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych

Obowiązek przeprowadzenia likwidacji i rekultywacji terenu wynika z „Pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji produkującej energię elektryczną oraz energię ciepłą”, w którym określono sposób restytucji terenu. Wartość rezerwy na dzień sprawozdawczy wynosi 184 mln PLN (165 mln PLN na koniec okresu porównawczego) i dotyczy niektórych aktywów segmentu Energetyka Konwencjonalna i Energetyka Odnawialna.

Stopa dyskonta przyjęta dla wyceny rezerw na rekultywację wyrobisk kopalnianych na 31 grudnia 2018 roku wynosi 3,7% (3,4% w okresie porównawczym), stopa dyskonta przyjęta do wyceny pozostałych rezerw rekultywacyjnych na 31 grudnia 2018 roku wynosi 3,0% (3,4% w okresie porównawczym).

20.2 Rezerwa na niedobór uprawnień do emisji CO₂

Jak opisano w nocie 15 niniejszego sprawozdania finansowego, Grupa Kapitałowa PGE jest uprawniona do otrzymania nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ w związku z poniesionymi nakładami na inwestycje zgłoszone do Krajowego Planu Inwestycyjnego. Przy kalkulacji rezerwy uwzględniane są również te uprawnienia.

20.3 Rezerwa na prawa majątkowe przeznaczone do umorzenia

Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PGE tworzą rezerwę na wartość praw pochodzenia energii, dotyczących sprzedaży zrealizowanej w okresie sprawozdawczym lub w okresach poprzednich, w części nieumorzonej do dnia sprawozdawczego. Wartość rezerwy na 31 grudnia 2018 roku wynosi 423 mln PLN (340 mln PLN w okresie porównawczym) i tworzona jest głównie przez PGE Obrót S.A.

20.4 Rezerwa na roszczenia z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości

Spółki Grupy Kapitałowej PGE tworzą rezerwę na zgłoszone roszczenia z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości. Kwestia ta dotyczy głównie spółki dystrybucyjnej, posiadającej majątek sieciowy. Rezerwa ujęta na dzień sprawozdawczy wynosi łącznie około 73 mln PLN (w tym 34 mln PLN na sprawy rozpatrywane w postępowaniu sądowym). W okresie porównawczym wartość rezerwy wyniosła 83 mln PLN (w tym 38 mln PLN na sprawy rozpatrywane w postępowaniu sądowym).

20.5 Pozostałe rezerwy

Pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy utworzone na roszczenia dotyczące podatku od nieruchomości w wysokości 11 mln PLN (81 mln PLN w roku ubiegłym) oraz z rezerwy z tytułu ustanowienia służebności na rzecz Lasów Państwowych 30 mln PLN.

21. Świadczenia pracownicze

Wartość rezerw aktuarialnych wykazywana w sprawozdaniu finansowym pochodzi z wyceny przygotowanej przez niezależnego aktuarium.

Bieżąca wartość księgowa rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i nagród jubileuszowych:

	Stan na dzień 31 grudnia 2018		Stan na dzień 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Odprawy emerytalno-rentowe i pośmiertne	498	90	443	79
Deputat węglowy	131	9	138	9
Taryfa energetyczna	702	25	621	27
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	316	14	311	11
Opieka medyczna	58	2	62	3
RAZEM ŚWIADCZENIA PO OKRESIE ZATRUDNIENIA	1.705	140	1.575	129
Nagrody jubileuszowe	755	105	726	99
RAZEM REZERWY AKTUARIALNE	2.460	245	2.301	228

Zmiany stanu rezerw na świadczenia pracownicze

	Odprawy emerytalno- rentowe i pośmiertne	Deputat węglowy	Taryfa energetyczna	ZFŚS	Opieka medyczna	Nagrody jubileuszowe	Razem
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2018	522	147	648	322	65	825	2.529
Zyski i straty aktuarialne	40	11	37	32	9	50	179
Korekta stopy dyskontowej	17	5	39	16	2	21	100
Koszty bieżącego zatrudnienia	26	1	17	7	1	42	94
Koszty przeszłego zatrudnienia	(4)	(21)	(12)	(48)	(16)	(4)	(105)
Koszty odsetek	18	5	22	11	2	28	86
Wyplacone świadczenia / Wykorzystane rezerwy	(33)	(8)	(24)	(10)	(3)	(103)	(181)
Nabycie nowych spółek zależnych	-	-	-	-	-	1	1
Pozostałe zmiany	2	-	-	-	-	-	2
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018	588	140	727	330	60	860	2.705
Zmiana odniesiona w koszty działalności operacyjnej	(23)	20	(5)	41	15	(109)	(61)
Zmiana odniesiona w pozostałe przychody/ (koszty) finansowe	(18)	(5)	(22)	(11)	(2)	(28)	(86)
Zmiana odniesiona w inne całkowite dochody	(56)	(16)	(76)	(48)	(11)	-	(207)

<i>dane przekształcone</i>	Odprawy emerytalno- rentowe i pośmiertne	Deputat węglowy	Taryfa energetyczna	ZFŚS	Opieka medyczna	Nagrody jubileuszowe	Razem
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2017	464	147	592	304	63	788	2.358
Zyski i straty aktuarialne	24	(1)	51	8	-	66	148
Korekta stopy dyskontowej	4	1	9	4	1	5	24
Koszty bieżącego zatrudnienia	16	1	7	5	1	35	65
Koszty przeszłego zatrudnienia	(4)	-	(7)	3	-	-	(8)
Koszty odsetek	16	7	20	11	2	26	82
Wyplacone świadczenia / Wykorzystane rezerwy	(17)	(8)	(24)	(11)	(3)	(95)	(158)
Nabycie nowych spółek zależnych	20	-	-	-	-	-	20
Wyjście jednostek z GK PGE	(1)	-	-	-	-	-	(1)
Pozostałe zmiany	-	-	-	(2)	1	-	(1)
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	522	147	648	322	65	825	2.529
Zmiana odniesiona w koszty działalności operacyjnej	(12)	(1)	-	(8)	(1)	(106)	(128)
Zmiana odniesiona w pozostałe przychody/ (koszty) finansowe	(16)	(7)	(20)	(11)	(2)	(26)	(82)
Zmiana odniesiona w inne całkowite dochody	(28)	-	(60)	(12)	(1)	-	(101)

Analiza wrażliwości rezerw aktuarialnych na dzień 31 grudnia 2018 roku na zmianę kluczowych założeń

	Wartość w sprawozdaniu	Stopa dyskonta finansowego		Planowane wzrosty podstaw	
		-1 p.p.	+ 1 p.p.	-1 p.p.	+ 1 p.p.
Odprawy emerytalno- rentowe i pośmiertne	588	49	(42)	(43)	49
Deputat węglowy	140	13	(12)	(13)	13
Taryfa energetyczna	727	119	(94)	(97)	120
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	330	48	(38)	(40)	49
Opieka medyczna	60	7	(6)	(6)	7
Nagrody jubileuszowe	860	60	(53)	(54)	59
RAZEM	2.705	296	(245)	(253)	297

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

22. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

Rozliczenia międzyokresowe przychodów dokonywane są z zachowaniem zasady ostrożności oraz współmierności przychodów i kosztów. Do rozliczeń międzyokresowych przychodów zalicza się:

- otrzymane środki pieniężne na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych. Rozliczenie następuje poprzez stopniowe zwiększanie pozostałych przychodów operacyjnych o kwotę odpowiadającą odpisom amortyzacyjnym od tych składników majątkowych w części sfinansowanej przez wspomniane środki pieniężne. Dotyczy to w szczególności umorzonych częściowo lub całkowicie pożyczek i kredytów oraz dotacji na zakup rzeczowego aktywa trwałego oraz dofinansowania prac rozwojowych lub zakupu wartości niematerialnych (w nocie 5. Zmiana zasad rachunkowości i prezentacji danych opisano wpływ zastosowania przez Grupę MSSF 15 na rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu opłat przyłączeniowych, które zostały otrzymane przed 1 lipca 2009 roku);
- przyjęte nieodpłatnie rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne. Odpisy tych przychodów dokonywane są w pozostałe przychody operacyjne, równoległe do odpisów amortyzacyjnych od tych rzeczowych aktywów trwałych.

Dotacje rządowe są ujmowane, jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas rozliczenie następuje poprzez stopniowe zwiększanie pozostałych przychodów operacyjnych proporcjonalnie do odpisów amortyzacyjnych od tych składników majątkowych.

22.1 Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
DOTACJE RZĄDOWE		
Otrzymane dotacje z NFOŚiGW	258	255
Umorzenie pożyczek z funduszy środowiskowych	36	37
Pozostałe rozliczenia dotacji rządowych	123	136
ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE PRZYCHODÓW		
Dotacje otrzymane i opłaty przyłączeniowe	32	478
Darowizny i nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe	109	78
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe przychodów	53	54
DŁUGOTERMINOWE DOTACJE I ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE PRZYCHODÓW, RAZEM	611	1.038

Spadek kwot w pozycji Dotacje otrzymane i opłaty przyłączeniowe (wielkości zarówno długoterminowe jak i krótkoterminowe) związany jest z wdrożeniem z dniem 1 stycznia 2018 roku MSSF 15, co zostało szerzej opisane w nocie 5 Zmiana zasad rachunkowości i prezentacji danych.

22.2 Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
DOTACJE RZĄDOWE		
Otrzymane dotacje z NFOŚiGW	17	13
Umorzenie pożyczek z funduszy środowiskowych	3	3
Pozostałe rozliczenia dotacji rządowych	9	10
ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE PRZYCHODÓW		
Dotacje otrzymane i opłaty przyłączeniowe	1	68
Darowizny i nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe	40	9
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe przychodów	17	12
KRÓTKOTERMINOWE DOTACJE I ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE PRZYCHODÓW, RAZEM	87	115

23. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

Główne składniki pozostałych zobowiązań niefinansowych na poszczególne dni sprawozdawcze

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>
Opłaty za korzystanie ze środowiska	266	234
Zobowiązania z tytułu należnego VAT	173	126
Zobowiązania z tytułu podatku akcyzowego	36	128
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	279	257
Premie dla pracowników	214	205
Niewykorzystane urlopy	132	139
Inne świadczenia pracownicze	47	105
Podatek dochodowy od osób fizycznych	88	85
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	258	246
Zaliczki otrzymane i przedpłaty	186	147
Inne	68	61
POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA, RAZEM	1.747	1.733

Opłaty za korzystanie ze środowiska dotyczą przede wszystkim opłat za zużycie wody oraz emisję gazów w elektrowniach konwencjonalnych oraz opłat eksploatacyjnych wnoszonych przez kopalnie węgla brunatnego.

Pozycja „Inne” w głównej mierze obejmuje wpłaty na Pracowniczy Program Emerytalny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz potrącenia z wynagrodzeń pracowników.

Zobowiązania z tytułu umowy

Grupa rozpoznała następujące zobowiązania z tytułu umów z klientami:

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 1 stycznia 2018
Krótkoterminowe	186	174
Długoterminowe	10	7

Zobowiązania z tytułu umowy obejmują przede wszystkim zaliczki na dostawy i przedpłaty dokonane przez klientów za przyłącza do sieci dystrybucyjnej oraz prognozy zużycia energii elektrycznej dotyczące przyszłych okresów.

W 2018 roku Grupa ujęła przychody w wysokości 127 mln PLN, które występowały na saldzie zobowiązań z tytułu umów na początek okresu.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

24. Instrumenty finansowe

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Instrumenty finansowe - polityka rachunkowości stosowana począwszy od 1 stycznia 2018 roku

Klasyfikacja i wycena

Aktywa finansowe podlegają kwalifikacji do następujących kategorii instrumentów finansowych:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu;
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, dalej „WGPCD”;
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik, dalej „WGWF”.

Klasyfikacja aktywów finansowych opiera się na modelu biznesowym oraz charakterystyce przepływów pieniężnych.

Dany instrument dłużny jest wyceniany według zamortyzowanego kosztu, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- przyjęty model biznesowy zakłada utrzymanie składnika aktywów w celu gromadzenia przepływów pieniężnych wynikających z umowy;
- przepływy pieniężne wynikające z umowy dotyczące danego instrumentu obejmują wyłącznie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do zapłaty (test SPPI).

Dany instrument dłużny jest wyceniany w wartości godziwej przez inne całkowite dochody jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- przyjęty model biznesowy zakłada utrzymanie składnika aktywów w celu gromadzenia przepływów pieniężnych wynikających z umowy jak i sprzedaż składników aktywów finansowych;
- przepływy pieniężne wynikające z umowy dotyczące danego instrumentu obejmują wyłącznie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do zapłaty (test SPPI).

Instrumenty dłużne, które nie spełniają powyższych warunków wyceniane są w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Inwestycje w instrumenty kapitałowe są zawsze wyceniane w wartości godziwej. Grupa może podjąć nieodwołalną decyzję o ujmowaniu zmian wartości godziwej w innych całkowitych dochodach, o ile instrument nie jest przeznaczony do obrotu. W przypadku instrumentów kapitałowych przeznaczonych do obrotu, zmiany wartości godziwej ujmowane są w wyniku finansowym.

Wszystkie standardowe transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych są ujmowane w dniu zawarcia transakcji, tj. w dniu, w którym jednostka zobowiązała się do nabycia danego składnika aktywów. Standardowe transakcje zakupu lub sprzedaży aktywów finansowych to transakcje zakupu lub sprzedaży, w których termin dostarczenia aktywów drugiej stronie jest zasadniczo ustalony przez przepisy bądź zwyczaj obowiązuje na danym rynku.

Model utraty wartości oparty jest na oczekiwanych stratach kredytowych i obejmuje swym zakresem:

- aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie;
- aktywa finansowe wyceniane w WGPCD;
- zobowiązania do udzielenia kredytu, jeżeli obecnie występuje zobowiązanie do jego uruchomienia;
- umowy gwarancyjne wchodzące w zakres MSSF 9;
- należności z tytułu umów leasingowych wchodzące w zakres MSR 17;
- aktywa umowne wchodzące w zakres MSSF 15.

Grupa kwalifikuje zobowiązania finansowe do jednej z poniższych kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Instrumenty finansowe - polityka rachunkowości stosowana do dnia 31 grudnia 2017 roku

Zgodnie z MSR 39 aktywa finansowe dzielone były na następujące kategorie:

- Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności (HTM),
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (FVP),
- Pożyczki udzielone i należności,
- Aktywa dostępne do sprzedaży (AFS).

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianym w wartości godziwej przez wynik finansowy był składnik spełniający jeden z warunków:

- był kwalifikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikowały się jako przeznaczone do obrotu, jeśli były:
- nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
- częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych razem i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie, lub
- instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń.
- Został zakwalifikowany do tej kategorii w momencie nabycia. Każde aktywo finansowe, do którego odnosi się MSR 39, mogło zostać w momencie nabycia zaklasyfikowane do portfela wycenianego według wartości godziwej ze zmianami odnoszonymi do wyniku finansowego za wyjątkiem instrumentów kapitałowych, które nie miały cen kwotowanych na aktywnym rynku, a ich wartość godziwa nie mogła być wiarygodnie wyznaczona.

Instrumenty te były wyceniane w wartości godziwej na dzień sprawozdawczy. Zysk lub strata na aktywach finansowych zaklasyfikowanych do portfela FVP była rozpoznawana w wyniku finansowym i nie była pomniejszana o kwoty naliczonych odsetek.

Pożyczki udzielone i należności

Pożyczki udzielone i należności to nie zaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zaliczane były do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekraczał 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego zaliczane były do aktywów trwałych. Pożyczki i należności ujemowane były według zamortyzowanego kosztu.

Należności z tytułu dostaw i usług wyceniane były nie rzadziej niż na dzień sprawozdawczy w kwocie wymagalnej, tj. w wartości nominalnej należności powiększonej o ewentualne, należne jednostkom Grupy na dzień wyceny odsetki z tytułu zwłoki, z zachowaniem zasady ostrożności, tj. po ewentualnym pomniejszeniu o odpisy aktualizujące ich wartość. Odpisy aktualizujące wartość należności zaliczane były odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych. Należności długoterminowe były wykazywane w wartości bieżącej (zdyskontowanej).

Aktywa dostępne do sprzedaży

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe były aktywami dostępnymi do sprzedaży. Aktywa dostępne do sprzedaży były ujemowane według wartości godziwej na każdy dzień sprawozdawczy. Wartość godziwa inwestycji, dla których nie miała notowanej ceny rynkowej, była ustalana w odniesieniu do aktualnej wartości rynkowej innego instrumentu posiadającego zasadniczo takie same cechy lub w oparciu o przewidywane przepływy pieniężne z tytułu składnika aktywów stanowiącego przedmiot inwestycji (wycena metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych).

Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istniała cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa mogła być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujemowana była w innych całkowitych dochodach, za wyjątkiem:

- strat z tytułu utraty wartości,
- zysków i strat z tytułu różnic kursowych, które powstają dla aktywów pieniężnych,
- odsetek wyliczonych przy pomocy efektywnej stopy procentowej.

Dywidendy z instrumentów kapitałowych w portfelu AFS były rozpoznane w wyniku finansowym w momencie, kiedy prawo jednostki do otrzymania płatności było ustalone.

24.1 Opis istotnych pozycji w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych

24.1.1 Należności finansowe

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Należności finansowe

Należności finansowe wycenia się nie rzadziej niż na dzień sprawozdawczy w kwocie wymagalnej, tj. w wartości nominalnej należności powiększonej o ewentualne, należne Spółce na dzień wyceny odsetki z tytułu zwłoki, z zachowaniem zasady ostrożności, tj. po ewentualnym pomniejszeniu o odpisy aktualizujące ich wartość. Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych. Należności długoterminowe są wykazywane w wartości bieżącej (zdyskontowanej).

Dla należności finansowych Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia instrumentu.

Grupa wycenia aktywa finansowe według zamortyzowanego kosztu, zgodnie z przyjętym modelem biznesowym.

	Stan na dzień 31 grudnia 2018		Stan na dzień 31 grudnia 2017	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Należności z tytułu dostaw i usług	-	3.155	-	3.159
Lokaty i depozyty	161	7	148	6
Rekompensaty z tytułu KDT	-	-	-	10
Papiery dłużne w tym obligacje	-	-	-	-
Kaucje i wadła	1	694	-	95
Odszkodowania i kary	-	193	-	158
Pozostałe należności finansowe	6	53	10	94
NALEŻNOŚCI FINANSOWE	168	4.102	158	3.522

Kaucje, wadła i zabezpieczenia dotyczą głównie depozytów zabezpieczających i transakcyjnych oraz funduszu gwarancyjnego. Wzrost wartości depozytów zabezpieczających wynika przede wszystkim ze wzrostu cen energii elektrycznej na rynku hurtowym oraz zwiększenia wolumenu energii elektrycznej sprzedawanej przez Grupę Kapitałową PGE na Towarowej Giełdzie Energii.

Należności z tytułu dostaw i usług (należności handlowe)

Głównym składnikiem należności handlowych są należności wykazywane przez spółkę PGE Obrót S.A. Należności od gospodarstw domowych stanowią około 14% skonsolidowanego salda należności z tytułu dostaw i usług, natomiast należności od klientów korporacyjnych PGE Obrót S.A. stanowią około 54% skonsolidowanego salda należności z tytułu dostaw i usług. Na dzień 31 grudnia 2018 roku udział trzech największych kontrahentów Grupy Kapitałowej PGE wyniósł około 9% salda tej pozycji. Dodatkowe informacje dotyczące należności handlowych zostały zaprezentowane w nocie 25.3.1. niniejszego sprawozdania finansowego.

W należnościach z tytułu dostaw i usług Grupa prezentuje również należności z tytułu doszacowania sprzedaży energii elektrycznej.

Pozostałe należności finansowe

Na wartość pozostałych należności finansowych składają się głównie fundusz gwarancyjny, odszkodowania i należności sporne opisane w nocie 27.4 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

24.1.2 Instrumenty pochodne i inne należności wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward, futures oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych IRS (Interest Rate Swap) oraz transakcje CCIRS zabezpieczające kurs walutowy oraz stopę procentową. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone w wynik finansowy roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów.

	Stan na dzień 31 grudnia 2018			
	Odniesiono w wynik finansowy	Odniesiono w inne całkowite dochody	Aktywa	Zobowiązania
INSTRUMENTY POCHODNE WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY				
Forward walutowy	2	-	18	11
Forward towarowy	-	-	6	-
SWAP towarowy	-	-	4	46
Kontrakty na zakup/sprzedaż węgla	-	-	2	7
Transakcje IRS	8	-	-	-
Opcje	(12)	-	12	-
INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIEZAJĄCE				
Transakcje zabezpieczające CCIRS	16	(31)	113	-
Transakcje zabezpieczające IRS	(4)	(109)	4	24
Forward walutowy USD	-	7	2	-
Forward walutowy EUR	-	(25)	4	48
POZOSTAŁE AKTYWA WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY				
Jednostki uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym	1	-	66	-
RAZEM	11	(158)	231	136
część krótkoterminowa			114	110
część długoterminowa			117	26

	Stan na dzień 31 grudnia 2017			
	Odniesiono w wynik finansowy	Odniesiono w inne całkowite dochody	Aktywa	Zobowiązania
INSTRUMENTY POCHODNE WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY				
Forward walutowy	(32)	-	1	49
Forward towarowy	(4)	-	14	-
SWAP towarowy	5	-	64	7
Kontrakty na zakup/sprzedaż węgla	-	-	9	20
Transakcje IRS	16	-	-	10
Opcje	17	-	24	-
INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIEZAJĄCE				
Transakcje zabezpieczające CCIRS	(168)	(22)	44	-
Transakcje zabezpieczające IRS	(3)	(48)	98	5
Forward walutowy	(23)	(4)	1	33
POZOSTAŁE AKTYWA WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY				
Jednostki uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym	-	-	50	-
RAZEM	(192)	(74)	305	124
część krótkoterminowa			83	106
część długoterminowa			222	18

Forwardy towarowe i walutowe

Transakcje terminowe towarowe i walutowe związane są przede wszystkim z handlem uprawnieniami do emisji CO₂ oraz sprzedażą węgla.

Opcje

20 stycznia 2017 roku PGE S.A. nabyła od Towarzystwa Finansowego Silesia Sp. z o.o. opcję call na zakup akcji Polimex-Mostostal S.A. Opcja została wyceniona z wykorzystaniem metody Blacka-Scholesa. Terminy realizacji opcji ustalono na: 30 lipca 2020 roku, 30 lipca 2021 roku i 30 lipca 2022 roku.

Swapy na węgiel

W bieżącym okresie PGE Paliwa sp. z o.o. w celu zabezpieczenia swojego ryzyka towarowego na cenę węgla importowanego, zawarła szereg transakcji zabezpieczających to ryzyko za pomocą swapów towarowych na węgiel. Ilość i wartość transakcji jest skorelowana z ilością i wartością importowanego węgla. Zmiana z tytułu wartości godziwej ujmowana jest w rachunku zysków i strat.

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Kontrakty zakupowe i sprzedażowe z fizyczną dostawą węgla

PGE Paliwa Sp. z o.o. wycenia wszystkie kontrakty na sprzedaż i zakup węgla z fizyczną dostawą w modelu tradera-brokera do wartości godziwej. Na dzień sprawozdawczy Spółka posiada kontrakty, których termin realizacji przypada na 2019 rok.

Transakcje IRS

W 2017 roku PGE S.A. zawarła transakcję IRS zabezpieczającą stopę procentową od zaciągniętego kredytu o wartości nominalnej 500 mln PLN. Dla ujęcia powyższej transakcji IRS Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń.

W 2016 roku PGE S.A. zawarła transakcje IRS zabezpieczające stopę procentową od zaciągniętych kredytów o łącznej wartości nominalnej 4.630 mln PLN. Dla ujęcia powyższych transakcji IRS Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń.

Wpływ rachunkowości zabezpieczeń na kapitał z aktualizacji wyceny został przedstawiony w nocie 19.3 niniejszego sprawozdania finansowego.

W 2014 roku PGE S.A. zawarła transakcje IRS zabezpieczające stopę procentową od wyemitowanych obligacji o wartości nominalnej 1 mld PLN. Płatności wynikające z transakcji IRS są skorelowane z płatnościami odsetek od obligacji. Zmiana wartości godziwej transakcji IRS jest ujmowana w całości w wyniku finansowym. W bieżącym okresie nastąpił wykup obligacji przez spółkę, a transakcja zabezpieczająca IRS została ostatecznie rozliczona.

Transakcje zabezpieczające CCIRS

W związku z zawarciem pożyczek ze spółką PGE Sweden AB (publ), PGE S.A. zawarła transakcje CCIRS, zabezpieczające kurs walutowy spłaty kapitału i odsetek oraz stopę procentową. W transakcjach tych banki-kontrahenci płacą PGE S.A. odsetki oparte na stopie stałej w EUR, a PGE S.A. płaci odsetki oparte na stopie stałej w PLN. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym odpowiednia część transakcji CCIRS traktowana jest jako zabezpieczenie obligacji wyemitowanych przez PGE Sweden AB (publ).

Dla ujęcia powyższej transakcji CCIRS Grupa Kapitałowa PGE stosuje rachunkowość zabezpieczeń. Wpływ rachunkowości zabezpieczeń na kapitał z aktualizacji wyceny został przedstawiony w nocie 19.3 niniejszego sprawozdania finansowego.

24.1.3 Kredyty bankowe, pożyczki, obligacje i leasing

	Stan na dzień 31 grudnia 2018		Stan na dzień 31 grudnia 2017	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Kredyty i pożyczki	5.663	2.273	5.788	570
Wyemitowane obligacje	583	2.186	2.632	1.051
Leasing	1	2	2	2
RAZEM KREDYTY BANKOWE, POŻYCZKI, OBLIGACJE I LEASING	6.247	4.461	8.422	1.623

Pozycja walutowa i oprocentowanie

Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku

Waluta	Stopa referencyjna	Wartość w walucie	Wartość w złotych	Ostateczny termin spłaty
PLN	Zmienna	7.083	7.083	kredyty, pożyczki - I 2019 - XII 2028;
	Stała	290	290	kredyty, pożyczki - IX 2019 - XII 2028
RAZEM PLN		7.373	7.373	
EUR	Zmienna	90	387	kredyty i pożyczki - VI 2024
	Stała	644	2.769	obligacje - VI 2019 - VIII 2029
RAZEM EUR		734	3.156	
USD	Zmienna	48	179	kredyty i pożyczki - V 2019 - IX 2020
RAZEM USD		48	179	
RAZEM KREDYTY, POŻYCZKI, OBLIGACJE I LEASING			10.708	

Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku

Waluta	Stopa referencyjna	Wartość w walucie	Wartość w złotych	Ostateczny termin spłaty
PLN	Zmienna	6.351	6.351	kredyty, pożyczki - X 2018 - XII 2028; obligacje - program bezterminowy, data zapadalności wyemitowanej transzy czerwiec 2018 roku
	Stała	356	356	kredyty, pożyczki - X 2018 - XII 2028
RAZEM PLN		6.707	6.707	
EUR	Zmienna	111	465	kredyty i pożyczki - VI 2024
	Stała	643	2.682	obligacje - VI 2019 - VIII 2029
RAZEM EUR		754	3.147	
USD	Zmienna	55	191	kredyty i pożyczki - V 2019 - IX 2020
RAZEM USD		55	191	
RAZEM KREDYTY, POŻYCZKI, OBLIGACJE I LEASING			10.045	

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Zapadalność kredytów, pożyczek, obligacji i leasingu

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
Do 1 roku	4.461	1.623
Od 1 do 2 lat	460	2.471
Od 2 do 3 lat	1.158	464
Od 3 do 4 lat	1.707	1.108
Od 4 do 5 lat	1.606	1.636
Powyżej 5 lat	1.316	2.743
RAZEM KREDYTY, POŻYCZKI, WYEMITOWANE OBLIGACJE I LEASING	10.708	10.045

Zmiana stanu zadłużenia odsetkowego w latach zakończonych dnia 31 grudnia 2018 oraz 2017 roku

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	10.045	10.014
ZMIANA STANU KREDYTÓW W RACHUNKACH BIEŻĄCYCH	582	67
ZMIANA STANU kredytów, pożyczek, obligacji i leasingu (bez kredytów w rachunku bieżącym)	81	(36)
Zaciągnięcie kredytów, pożyczek, leasingu/ emisje obligacji	2.000	125
Spłata kredytów, pożyczek, leasingu / wykup obligacji	(2.024)	(193)
Naliczenie odsetek	229	226
Spłata odsetek	(221)	(220)
Różnice kursowe	108	(214)
Nabycie nowych spółek zależnych	-	240
Pozostałe zmiany	(11)	-
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA	10.708	10.045

Kredyty i pożyczki

W ramach zaprezentowanych powyżej kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa Kapitałowa PGE wykazuje

Kredytodawca	Data zawarcia	Data zapadalności	Limit w walucie	Waluta	Stopa procentowa	Zobowiązanie na 31.12.2018	Zobowiązanie na 31.12.2017
Bank Gospodarstwa Krajowego	2014-12-17	2027-12-31	1.000	PLN	Zmienna	1.001	1.001
Bank Gospodarstwa Krajowego	2015-12-04	2028-12-31	500	PLN	Zmienna	500	500
Konsorcjum banków	2015-09-07	2023-09-30	3.630	PLN	Zmienna	3.648	3.647
Konsorcjum banków	2015-09-07	2019-04-30	1.870	PLN	Zmienna	1.171	-
Europejski Bank Inwestycyjny	2015-10-27	2032-10-26	1.500	PLN	Zmienna	-	-
Europejski Bank Inwestycyjny	2015-10-27	2032-10-26	490	PLN	Zmienna	-	-
Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju	2017-06-07	2028-06-06	500	PLN	Zmienna	-	-
Kredyt Rewolwingowy	2018-09-17	2023-12-17	4.100	PLN	Zmienna	-	-
Bank Pekao S.A.	2018-07-05	2021-07-03	500	PLN	Zmienna	148	-
PKO BP S.A.	2018-04-30	2020-04-29	500	PLN	Zmienna	-	-
Bank Gospodarstwa Krajowego	2018-06-01	2021-05-31	500	PLN	Zmienna	420	-
Millennium	2014-06-08	2021-06-16	7	PLN	Zmienna	2	3
PeKaO S.A.	2017-09-21	2020-09-21	40	USD	Zmienna	149	135
Bank Ochrony Środowiska SA	2006-05-30	2020-10-01	136	PLN	Zmienna	16	27
Nordic Investment Bank	2005-10-10	2024-06-20	150	EUR	Zmienna	387	464

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Nordic Investment Bank	1999-11-30	2019-05-28	80	USD	Zmienna	30	56
Bank Ochrony Środowiska SA	2007-05-18	2019-03-31	20	PLN	Zmienna	1	3
Pożyczka współników	2017-11-08	2020-11-06	9	PLN	Stała	9	9
Pożyczka współników	2018-03-02	2021-03-02	14	PLN	Stała	15	0
NFOŚiGW	2014-06-01	listopad 2020 - grudzień 2028	250	PLN	Stała	203	97
NFOŚiGW	grudzień 2013 wrzesień 2017	wrzesień 2021 - wrzesień 2024	212	PLN	Zmienna	127	112
WFOŚiGW	maj 2012 – czerwiec 2014	lipiec 2019 - grudzień 2020	370	PLN	Stała	69	196
WFOŚiGW	kwiecień 2013 grudzień 2018	styczeń 2019 - wrzesień 2026	157	PLN	Zmienna	40	108
RAZEM KREDYTY BANKOWE						7.936	6.358

* Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – WFOŚiGW

* Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - NFOŚiGW

Na 31 grudnia 2018 roku wartość pozostających do dyspozycji limitów kredytowych w rachunku bieżącym istotnych spółek Grupy Kapitałowej PGE wyniosła 934 mln PLN. Terminy spłaty przyznaných linii kredytowych w rachunkach bieżących głównych spółek Grupy Kapitałowej przypadają w latach 2019 – 2021.

W 2018 roku ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłat lub naruszenia innych warunków umów kredytowych.

Wyemitowane obligacje

Program Emisji Euroobligacji Średnioterminowych na kwotę 2 mld EUR ustanowiony w dniu 22 maja 2014 roku łącznie przez PGE S.A. oraz PGE Sweden AB (publ), spółkę w 100% zależną od PGE S.A. W ramach Programu PGE Sweden AB (publ) może emitować euroobligacje do kwoty 2 mld EUR o minimalnym terminie zapadalności 1 roku. 9 czerwca 2014 roku PGE Sweden AB (publ) wyemitowała euroobligacje w łącznej kwocie 500 mln EUR i pięcioletnim terminie zapadalności, a 1 sierpnia 2014 roku wyemitowała obligacje o wartości 138 mln EUR i okresie zapadalności 15 lat.

24.1.4 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe zobowiązania finansowe

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zobowiązania

Zobowiązania stanowią obecny, wynikający ze zdarzeń przeszłych obowiązek Spółki, którego wypełnienie, według oczekiwań, spowoduje wypływ ze Spółki środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Grupa dzieli zobowiązania na następujące kategorie:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pozostałe zobowiązania finansowe, wyceniane na kolejne dni sprawozdawcze wg zamortyzowanego kosztu,
- zobowiązania niefinansowe.

Gdy skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, zobowiązania prezentowane są w wartości zdyskontowanej.

	Stan na dzień 31 grudnia 2018		Stan na dzień 31 grudnia 2017	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-	1.511	-	1.650
Zakup RAT i WN	6	1.622	-	1.418
Otrzymane kaucje i wadja	38	83	22	87
Zobowiązania z tytułu KDT	455	11	332	-
Ubezpieczenia	-	17	-	17
Zabezpieczenie transakcji CO ₂	-	278	-	-
Inne	22	91	25	59
ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	521	3.613	379	3.231

24.2 Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość aktywów oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu stanowi racjonalne przybliżenie ich wartości godziwych, za wyjątkiem obligacji wyemitowanych przez spółkę PGE Sweden AB (publ).

Obligacje wyemitowane przez PGE Sweden AB (publ) są oparte o stałą stopę procentową. Ich wartość wg zamortyzowanego kosztu wykazywana w niniejszym sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 644 mln EUR, a wartość godziwa 653 mln EUR. Wskaźniki przyjęte do wyceny należą do Poziomu 1 hierarchii wartości godziwej.

Instrumenty nienotowane na aktywnych rynkach, dla których wiarygodne ustalenie wartości godziwej nie jest możliwe

Kluczowymi pozycjami tej kategorii instrumentów finansowych są udziały i akcje w podmiotach nienotowanych na aktywnych rynkach. Grupa Kapitałowa PGE nie jest w stanie w wiarygodny sposób określić wartości godziwej akcji spółek nienotowanych na aktywnych rynkach, w związku z czym prezentowane są one według ceny nabycia, skorygowanej w razie konieczności o odpisy z tytułu utraty wartości. Na dzień 31 grudnia 2018 roku ani na dzień 31 grudnia 2017 roku nie było konieczności objęcia udziałów odpisami aktualizującymi.

24.3 Hierarchia wartości godziwej

Instrumenty pochodne

Grupa wycenia instrumenty pochodne w wartości godziwej przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych, wykorzystując ogólnie dostępne kursy walutowe, stopy procentowe, krzywe dyskontowe w poszczególnych walutach (obowiązujące również dla towarów, których ceny wyrażone są w tych walutach) pochodzące z aktywnych rynków. Wartość godziwa instrumentów pochodnych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a transakcyjną. Terminowych kursów wymiany walut nie modeluje się jako osobnego czynnika ryzyka, ale wyprowadza z kursu spot i odpowiedniej terminowej stopy procentowej dla waluty obcej w stosunku do PLN.

W kategorii aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik Grupa wykazuje instrumenty finansowe związane z handlem prawami do emisji gazów cieplarnianych – forward walutowy i towarowy, transakcje zabezpieczające IRS zamieniające zmienną stopę w USD na stałą stopę w USD oraz transakcje zabezpieczające IRS zamieniające zmienną stopę w PLN na stałą stopę w PLN (Poziom 2).

Dodatkowo Grupa prezentuje instrument pochodny zabezpieczający kurs walutowy oraz stopę procentową CCIRS (Poziom 2).

HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ	Stan na dzień 31 grudnia 2018		Stan na dzień 31 grudnia 2017	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Forward walutowy	-	24	-	2
Forward towarowy	-	6	-	14
SWAP towarowy	-	4	-	64
Kontrakty na zakup/ sprzedaż węgla	-	2	-	9
Wycena transakcji CCIRS	-	113	-	44
Wycena transakcji IRS	-	4	-	98
Opcje	-	12	-	24
Jednostki uczestnictwa	-	66	-	50
Aktywa finansowe	-	231	-	305
Forward walutowy	-	59	-	82
Forward towarowy	-	-	-	-
SWAP towarowy	-	46	-	7
Kontrakty na zakup/ sprzedaż węgla	-	7	-	20
Wycena transakcji IRS	-	24	-	15
Zobowiązania finansowe	-	136	-	124

Instrumenty pochodne zostały zaprezentowane w nocie 24.1.2 niniejszego sprawozdania finansowego. W okresie sprawozdawczym i okresie porównawczym nie wystąpiły przesunięcia instrumentów finansowych pomiędzy pierwszym i drugim poziomem hierarchii wartości godziwej.

Warunki poszczególnych instrumentów pochodnych i innych należności wycenianych w wartości godziwej przez wynik.

	Stan na dzień 31 grudnia 2018		Stan na dzień 31 grudnia 2017		Zapadalność według stanu na 31 grudnia 2018
	Wartość w sprawozdaniu finansowym w PLN	Nominał instrumentu w walucie oryginalnej	Wartość w sprawozdaniu finansowym w PLN	Nominał instrumentu w walucie oryginalnej	
CCIRS – EUR na PLN	113	514 144	44	514 144	do czerwca 2019 do lipca 2029
IRS – stopa % na PLN	4	- 1.000	98	3.630 1.000	- do grudnia 2027
Opcje	12	6	24	6	do lipca 2022
Jednostki uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym	66	65	50	50	n/a
Forward walutowy EUR	4	203	-	-	do grudnia 2021
Forward towarowy PLN	6	63 57	-	-	do marca 2019
Forward walutowy USD	18	133	-	-	do stycznia 2020
Forward walutowy USD	2	7	1	3	do lutego 2019
SWAP towarowy USD	4	27 3	64	79 1	do grudnia 2019
Forward walutowy EUR	-	10	1	6	do stycznia 2021
Kontrakty zakupowe USD	2	3	9	100	do grudnia 2019
Kontrakty sprzedażowe USD	-	18	-	26	-
Forward towarowy EUR	-	-	14	219 12	-
Aktywa finansowe	231	-	305	-	
Forward walutowy - EUR	48	1.222	19	193	do marca 2020
IRS – stopa % na PLN	24	500 3.630	13	500 1.000	do grudnia 2027 do czerwca 2018
IRS - stopa % USD	-	-	2	16	do czerwca 2018
Forward walutowy EUR	7	71	30	137	do stycznia 2021
SWAP towarowy USD	46	136 6	7	1 12	do grudnia 2019
Forward walutowy USD	4	108	28	121	do stycznia 2020
Forward walutowy EUR	-	3	-	8	-
Forward walutowy USD	-	-	5	25	-
Kontrakty na zakupowe USD	7	-	20	45	do grudnia 2019
Kontrakty sprzedażowe USD	-	1	-	53	-
Zobowiązania finansowe	136	-	124	-	

24.4 Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Wpływ poszczególnych kategorii instrumentów finansowych na przychody i koszty finansowe

Rok zakończony 31 grudnia 2018	Środki pieniężne	Pozostałe aktywa finansowe	Udziały i akcje oraz pozostałe instrumenty kapitałowe	Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej	Instrumenty pochodne zabezpieczające	Pozostałe zobowiązania finansowe	RAZEM
Dywidendy	-	-	2	-	-	-	2
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	19	22	-	(3)	12	(190)	(140)
Różnice kursowe	(2)	1	-	(19)	1	(19)	(38)
Rozwiązanie odpisów/ aktualizacja wyceny	-	1	-	72	-	1	74
Utworzenie odpisów/ aktualizacja wyceny	-	(4)	(1)	(50)	(1)	-	(56)
Strata ze zbycia inwestycji	-	-	-	(1)	-	-	(1)
OGÓŁEM ZYSK/ (STRATA)	17	20	1	(1)	12	(208)	(159)

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Rok zakończony 31 grudnia 2017	Środki pieniężne	Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej	Instrumenty pochodne zabezpieczające	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i inne	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	RAZEM
Dywidendy	-	-	-	5	-	-	5
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	67	(4)	(4)	-	16	(160)	(85)
Różnice kursowe	(4)	-	(166)	-	(2)	214	42
Rozwiązanie odpisów/ aktualizacja wyceny	-	37	-	-	2	-	39
Utworzenie odpisów/ aktualizacja wyceny	-	(12)	-	-	(92)	(7)	(111)
Strata ze zbycia inwestycji	-	-	-	(93)	-	-	(93)
OGÓŁEM ZYSK/ (STRATA)	63	21	(170)	(88)	(76)	47	(203)

24.5 Zabezpieczenia spłaty wierzytelności i zobowiązań

Jako zabezpieczenia spłaty kredytów Grupa stosuje wiele instrumentów zabezpieczających oraz ich kombinacje. Do najczęstszych należą umowy przelewu wierzytelności, weksle oraz oświadczenia o poddaniu się egzekucji. Dodatkowo Grupa wykorzystuje pełnomocnictwa do rachunków bankowych i cesje wierzytelności.

Na dzień sprawozdawczy aktywa o następującej wartości stanowiły zabezpieczenia spłaty zobowiązań lub zobowiązań warunkowych:

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
Rzeczowe aktywa trwałe	881	862
Zapasy	45	45
Należności z tytułu dostaw i usług	62	52
RAZEM WARTOŚĆ AKTYWÓW STANOWIĄCYCH ZABEZPIECZENIE SPŁATY ZOBOWIĄZAŃ	988	959

Rzeczowe aktywa trwałe wykazane w powyższej tabeli stanowią zabezpieczenie zaciągniętych kredytów inwestycyjnych. Najbardziej istotną pozycją na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku jest hipoteka kaucyjna na bloku 858 MW w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów.

Zabezpieczenia ustanowione na zapasach stanowią przede wszystkim zastawy związane z otrzymanymi pożyczkami z funduszy środowiskowych.

Spółki Grupy Kapitałowej PGE, zgodnie z regulaminem Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. („IRGIT”), są zobowiązane do utrzymywania określonego stanu środków pieniężnych na rachunkach prowadzonych w Bankach PKO BP i Nordea Bank AB oraz do uczestniczenia w funduszu gwarancyjnym. Stan środków pieniężnych wykazywanych jako środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania z tych dwóch tytułów wynosił 98 mln PLN na 31 grudnia 2018 roku (92 mln PLN w okresie porównawczym).

25. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Celem nadrzędnym zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie Kapitałowej PGE jest wsparcie procesu tworzenia wartości Grupy dla akcjonariuszy oraz realizacji strategii biznesowej Grupy poprzez ograniczenie i kontrolę ryzyka finansowego do poziomu akceptowanego przez kierownictwo Grupy.

Od odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem finansowym w Grupie Kapitałowej PGE spoczywa na Zarządzie PGE S.A. Zarząd określa apetyt na ryzyko, który jest rozumiany jako akceptowalny poziom pogorszenia wyniku finansowego Grupy Kapitałowej PGE mając na uwadze jej aktualną i planowaną sytuację ekonomiczno-finansową. Zarząd decyduje także o alokacji apetytu na ryzyko do poszczególnych obszarów działalności.

Organizacja funkcji zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie Kapitałowej PGE jest oparta o zasadę niezależności organizacyjnej jednostki odpowiedzialnej za pomiar i kontrolę ryzyka w Grupie Kapitałowej PGE (Departament Ryzyka w PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.) od jednostek biznesowych będących właścicielami ryzyk. Raporty ryzyk przekazywane są bezpośrednio do Komitetu Ryzyka, Komitetu Audytu i Zarządu PGE S.A.

W Grupie Kapitałowej PGE funkcjonuje Komitet Ryzyka, sprawujący nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem finansowym i korporacyjnym w Grupie Kapitałowej PGE. Komitet Ryzyka monitoruje poziom ekspozycji Grupy Kapitałowej PGE, ustala limity w zakresie istotnych ryzyk finansowych, akceptuje stosowane metodyki w obszarze ryzyka finansowego wynikającego z działalności handlowej i finansowej, zezwala na rozszerzenie działalności w nowych obszarach biznesowych, a także podejmuje pozostałe kluczowe decyzje w obszarze zarządzania ryzykiem.

Ryzyko finansowe jest zarządzane z perspektywy całej Grupy Kapitałowej PGE w sposób zintegrowany. Proces ten jest realizowany lub nadzorowany w ramach Centrum Korporacyjnego Grupy Kapitałowej PGE, będącego centrum kompetencji w tym obszarze. Ekspozycje na ryzyko poszczególnych obszarów biznesowych są rozpatrywane w sposób kompleksowy, uwzględniający występujące zależności pomiędzy ekspozycjami, możliwości wykorzystania efektów hedgingu naturalnego oraz ich łączny wpływ na profil ryzyka i sytuację finansową całej Grupy Kapitałowej PGE.

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Model zarządzania ryzykiem finansowym obejmuje:

- gromadzenie i analizowanie danych rynkowych i danych o ekspozycjach w podziale na poszczególne kategorie ryzyka finansowego;
- kalkulację miar ryzyka finansowego Value-at-Risk i Profit-at-Risk dla poszczególnych czynników ryzyka i łącznie wszystkich czynników ryzyka;
- zarządzanie skonsolidowaną ekspozycją Grupy Kapitałowej PGE w odniesieniu do kapitału narażonego na ryzyko oraz ustalonych na jego podstawie limitów ryzyka (m.in. poprzez określenie i realizację strategii zabezpieczających).

W kluczowych obszarach występowania ryzyk finansowych Grupa Kapitałowa PGE wdrożyła wewnętrzne regulacje określające zasady zarządzania tymi ryzykami.

Grupa Kapitałowa PGE narażona jest na różne typy ryzyk finansowych:

- ryzyko rynkowe (ryzyko towarowe, ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe);
- ryzyko płynności;
- ryzyko kredytowe.

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PGE z tytułu poszczególnych ryzyk finansowych zależy od zakresu prowadzonej działalności na rynkach towarowych i finansowych.

25.1 Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe obejmuje ryzyko towarowe, ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe.

Głównym celem zarządzania ryzykiem rynkowym w Grupie Kapitałowej PGE jest utrzymanie poziomu ryzyka rynkowego wynikającego z działalności handlowej i finansowej na akceptowanym poziomie oraz wsparcie realizacji strategii biznesowej i maksymalizacji wartości Grupy dla akcjonariuszy.

Wdrożone w Grupie Kapitałowej PGE procedury zarządzania poszczególnymi kategoriami ryzyka rynkowego w zakresie działalności handlowej i finansowej określają m.in.:

- cel, zakres i zasady zarządzania ryzykiem;
- zakresy odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem;
- procesy zarządcze i operacyjne w ramach zarządzania ryzykiem w działalności handlowej na rynkach energii elektrycznej i produktów powiązanych oraz w zakresie działalności finansowej;
- sposoby identyfikacji źródeł ekspozycji na ryzyko;
- metody pomiaru i monitorowania ekspozycji na ryzyko;

Zasady zarządzania ryzykiem rynkowym obowiązujące w Grupie Kapitałowej PGE określają ponadto sposób ustalania apetytu na ryzyko rynkowe, limitowania ekspozycji na ryzyko rynkowe w oparciu o miary Profit-at-Risk i Value-at-Risk oraz mechanizmy zabezpieczenia ekspozycji w sytuacji przekroczenia limitów.

25.1.1 Ryzyko towarowe

Ryzyko towarowe jest związane z możliwością pogorszenia wyniku finansowego wskutek zmian cen towarów.

Ekspozycja spółek z Grupy Kapitałowej PGE z tytułu ryzyka towarowego dotyczy następujących rynków towarowych:

- energii elektrycznej;
- uprawnień do emisji CO₂;
- praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii elektrycznej;
- węgla kamiennego;
- gazu ziemnego;
- biomasy i innych paliw.

W Grupie Kapitałowej PGE znajdują się kopalnie węgla brunatnego, które dostarczają paliwo produkcyjne do dwóch elektrowni działających w ramach Grupy, w związku z tym ekspozycja Grupy na ryzyko cenowe w tym obszarze nie jest istotna.

Wybrane kluczowe rodzaje ryzyka towarowego (w tym również walutowego), na które ekspozycja jest Grupa Kapitałowa PGE

Ryzyko	Charakterystyka	Przykładowe źródła ekspozycji
Ryzyko zmian cen energii elektrycznej	■ GK PGE ma naturalną pozycję długą ze względu na posiadane aktywa wytwórcze oraz brak możliwości uplasowania na rynku produkcji po z góry ustalonej cenie.	■ Koszty wytwarzania energii elektrycznej; ■ Ceny kontraktów sprzedaży energii elektrycznej do klientów detalicznych; ■ Ceny transakcji zakupu/sprzedaży energii na rynku hurtowym.
Ryzyko zmian cen praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii elektrycznej	■ GK PGE ma pozycję krótką netto, wynikającą z obowiązku umorzenia praw majątkowych z tytułu sprzedaży energii elektrycznej do klientów końcowych.	■ Ceny transakcji zakupu/sprzedaży praw majątkowych na rynku hurtowym.

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Ryzyko zmian cen uprawnień do emisji CO ₂	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ryzyko dotyczące zmian cen uprawnień do emisji CO₂ w EUR i ryzyko zmian kursu walutowego EUR/ PLN; ■ GK PGE ma krótką pozycję, ze względu na wytwarzanie energii elektrycznej w jednostkach uczestniczących w systemie EU-ETS. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Różne od planowanego wykorzystanie poszczególnych źródeł wytwórczych przy ich zróżnicowanej emisyjności; ■ Niepewność co do wolumenu darmowych uprawnień otrzymanych w systemie EU-ETS; ■ Ceny transakcji zakupu/sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ na rynku hurtowym.
Ryzyko zmian cen paliw (w tym węgiel kamienny, gaz ziemny, biomasa, oleje opałowe)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ryzyko dotyczące zmian cen towarów, w tym towarów denominowanych w walucie obcej (lub indeksowanych do waluty obcej) i ryzyko zmian kursu walutowego; ■ GK PGE ma krótką pozycję, ze względu na konieczności zakupu paliw na rynku. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ceny transakcji zakupu/sprzedaży paliw na rynku hurtowym.
Ryzyko wolumenu w długim terminie	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ryzyko dotyczące zmian zapotrzebowania na energię elektryczną w Krajowym Systemie Energetycznym. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sytuacja makroekonomiczna, w szczególności w energochłonnych branżach; ■ Zmiany technologiczne, w szczególności w zakresie efektywności energetycznej; ■ Zmiany klimatyczne; ■ Regulacje, w tym preferencje dla poszczególnych sektorów energetyki; ■ Stopień integracji z zagranicznymi systemami energetycznymi.
Ryzyko wolumenu w krótkim terminie	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ryzyko dotyczące zmian planowanego wolumenu sprzedaży energii elektrycznej wskutek zmian zapotrzebowania na energię elektryczną klientów detalicznych 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Trendy wśród klientów detalicznych dotyczące zmian dostawców energii; ■ Regulacje, w tym dotyczące możliwości zmiany dostawcy energii; ■ Krótko-, średnioterminowe zmiany pogodowe; ■ Ryzyko modelu planowania zapotrzebowania na energię i jakość danych źródłowych wykorzystywanych do planowania.

Grupa Kapitałowa PGE realizuje strategię zabezpieczania kluczowych ekspozycji w obszarze obrotu energią elektryczną i towarami powiązanymi adekwatną do poziomu apetytu na ryzyko w horyzoncie średnioterminowym. Poziom zabezpieczenia pozycji otwartej ustalany jest z uwzględnieniem zmienności cen energii elektrycznej i towarów powiązanych, płynności poszczególnych rynków, sytuacji finansowej Grupy i założonych celów wynikających z przyjętej strategii Grupy.

Ekspozycję Grupy Kapitałowej PGE na ryzyko cen towarów (w zakresie dotyczącym surowców) odzwierciedla wolumen zakupów zewnętrznych poszczególnych surowców, który został przedstawiony w poniższej tabeli:

TOWAR	Rok zakończony 31 grudnia 2018		Rok zakończony 31 grudnia 2017	
	Tonaż – zakup zewnętrzny (tys. ton)	Koszty zakupu (mln PLN)	Tonaż – zakup zewnętrzny (tys. ton)	Koszty zakupu (mln PLN)
Węgiel kamienny	12.127	3.051	6.211	1.395
Uprawnienia do emisji CO ₂ na własne potrzeby	38.835	1.714	11.447	247
Gaz ziemny [tys. m ³]	1.131.074	826	756.850	527
Biomasa	467	107	528	99
Olej opałowy	60	117	36	51
RAZEM		5.815		2.319

Jak opisano w nocie 15 niniejszego sprawozdania Grupa zmieniła zasady zakupu uprawnień do emisji CO₂.

25.1.2 Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest związane z możliwością pogorszenia wyniku finansowego wskutek zmian stóp procentowych.

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PGE z tytułu ryzyka stopy procentowej wynika głównie z faktu, że spółki Grupy finansują działalność operacyjną i inwestycyjną pozyskując finansowanie oparte na zmiennej stopie procentowej, przede wszystkim w formie kredytów, pożyczek i wyemitowanych obligacji w walucie krajowej i obcej oraz z tytułu inwestycji w aktywa finansowe oprocentowane według zmiennej stopy procentowej.

Grupa Kapitałowa PGE kontroluje ryzyko stopy procentowej poprzez system limitów odnoszących się do maksymalnej potencjalnej straty z tytułu zmian stóp procentowych w odniesieniu do skonsolidowanej ekspozycji na ryzyko stopy procentowej Spółek z Grupy. Miara ryzyka stopy procentowej oparta jest na metodologii wartości zagrożonej (Value at Risk).

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Ponadto Grupa Kapitałowa PGE określa strategię zabezpieczenia w odniesieniu do skonsolidowanej ekspozycji na ryzyko stopy procentowej Grupy, poprzez współczynniki zabezpieczeń podlegające akceptacji Komitetu Ryzyka i Zarządu PGE SA. Realizacja strategii zabezpieczenia oraz poziom ryzyka stopy procentowej podlegają monitorowaniu i są regularnie raportowane do Komitetu Ryzyka.

Spółki z Grupy Kapitałowej PGE zawierają transakcje pochodne w zakresie instrumentów opartych o stopę procentową wyłącznie w celu zabezpieczenia zidentyfikowanej ekspozycji na ryzyko. Regulacje obowiązujące w Grupie Kapitałowej PGE nie pozwalają w zakresie transakcji pochodnych opartych o stopę procentową na zawieranie transakcji spekulacyjnych, czyli takich, które miałyby na celu generowanie dodatkowych zysków wynikających ze zmian poziomu stóp procentowych, jednocześnie narażając spółkę na ryzyko poniesienia ewentualnej straty z tego tytułu.

Obligacje wyemitowane na kwotę 1 mld PLN w ramach Programu emisji obligacji na kwotę 5 mld PLN są obligacjami oprocentowanymi według zmiennej stopy procentowej w PLN. Płatności z tytułu tych obligacji są zabezpieczone za pomocą kontraktów IRS (Interest Rate Swap).

Obligacje wyemitowane w ramach Programu Emisji Euroobligacji Średnioterminowych są obligacjami oprocentowanymi według stałej stopy procentowej w EUR. Płatności z tytułu tych obligacji są zabezpieczone za pomocą instrumentów zabezpieczających CCIRS (Cross Currency Interest Rate Swap).

Kredyty długoterminowe w łącznej kwocie 1,5 mld PLN w ramach Umów Kredytowych zawartych odpowiednio w dniach 17 grudnia 2014 roku oraz 4 grudnia 2015 roku z Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz kredytu konsorcjalnego (transza terminowa) w wysokości 3,63 mld PLN w ramach Umowy Kredytowej z dnia 7 września 2015 roku, są instrumentami oprocentowanymi według zmiennej stopy procentowej w PLN. Płatności z tytułu niniejszych kredytów są zabezpieczone za pomocą kontraktów IRS.

Programy emisji obligacji zostały opisane w nocie 24.1.3, instrumenty zabezpieczające w nocie 24.1.2 sprawozdania finansowego.

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PGE na ryzyko stopy procentowej oraz koncentrację tego ryzyka w podziale na waluty:

		Rodzaj oprocentowania	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
Instrumenty pochodne – aktywa, narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stale	6	-
		Zmienne	16	122
	Inne waluty	Stale	-	-
		Zmienne	143	133
Lokaty, środki pieniężne oraz papiery dłużne	PLN	Stale	1.070	2.553
		Zmienne	4	4
	Inne waluty	Stale	375	153
		Zmienne	-	-
Instrumenty pochodne – zobowiązania, narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stale	-	-
		Zmienne	(24)	(13)
	Inne waluty	Stale	-	-
		Zmienne	(112)	(111)
Kredyty, pożyczki i wyemitowane obligacje, leasing	PLN	Stale	(290)	(356)
		Zmienne	(7.083)	(6.351)
	Inne waluty	Stale	(2.769)	(2.682)
		Zmienne	(566)	(655)
Ekspozycja netto	PLN	Stale	786	2.197
		Zmienne	(7.087)	(6.238)
	Inne waluty	Stale	(2.394)	(2.529)
		Zmienne	(535)	(633)

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach krótszych niż rok. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów.

25.1.3 Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe jest związane z możliwością pogorszenia wyniku finansowego wskutek zmian kursów walutowych.

Poniżej przedstawiono główne źródła ekspozycji na ryzyko walutowe Grupy Kapitałowej PGE:

- wydatki inwestycyjne denominowane/indeksowane do kursów walut obcych;
- zadłużenie denominowane w walutach obcych;
- sprzedaż energii elektrycznej w eksporcie denominowana w walutach obcych;
- opłaty denominowane/indeksowane do kursów walut obcych z tytułu zakupu mocy przesyłowych;
- transakcje zakupu i sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ i gazu oraz transakcje zakupu węgla kamiennego oraz innych paliw denominowane/indeksowane do kursów walut obcych;
- wydatki związane z bieżącą eksploatacją środków produkcji denominowane/indeksowane do kursów walut obcych;
- aktywa finansowe o charakterze lokacyjnym denominowane w walutach obcych
- pozostałe operacyjne przepływy denominowane lub indeksowane do walut obcych.

Grupa Kapitałowa PGE kontroluje ryzyko walutowe poprzez system limitów odnoszących się do maksymalnej potencjalnej straty z tytułu zmian kursów walutowych w odniesieniu do skonsolidowanej ekspozycji na ryzyko walutowe Spółek z Grupy. Miara ryzyka walutowego oparta jest na metodologii wartości zagrożonej (Value at Risk).

Ponadto Grupa Kapitałowa PGE określa strategię zabezpieczenia w odniesieniu do skonsolidowanej ekspozycji na ryzyko walutowe Grupy, poprzez współczynniki zabezpieczeń podlegające akceptacji Komitetu Ryzyka i Zarządu Spółki. Realizacja strategii zabezpieczenia oraz poziom ryzyka walutowego podlegają monitorowaniu i są regularnie raportowane do Komitetu Ryzyka.

Spółki z Grupy Kapitałowej PGE zawierają transakcje pochodne w zakresie instrumentów opartych o walutę wyłącznie w celu zabezpieczenia zidentyfikowanej ekspozycji na ryzyko.

Regulacje obowiązujące w Grupie Kapitałowej PGE nie pozwalają w zakresie transakcji pochodnych opartych o walutę na zawieranie transakcji spekulacyjnych, czyli takich, które miałyby na celu generowanie dodatkowych zysków wynikających ze zmiany kursów walutowych, jednocześnie narażając spółkę na ryzyko poniesienia ewentualnej straty z tego tytułu.

Ekspozycję Grupy na ryzyko walutowe w podziale na szczególne klasy instrumentów finansowych

	Łączna wartość w sprawozdaniu w PLN	POZYCJA WALUTOWA NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018			
		EUR		USD	
		waluta	PLN	waluta	PLN
AKTYWA FINANSOWE					
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe:	4.270	34	145	2	6
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1.281	89	383	1	3
Instrumenty pochodne, w tym:	231	913	3.926	142	532
<i>Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy</i>	42	11	47	135	506
<i>Instrumenty zabezpieczające</i>	123	902	3.879	7	26
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE					
Kredyty bankowe, pożyczki, obligacje, w tym:	(10.708)	(734)	(3.156)	(48)	(179)
<i>Oprocentowane kredyty i pożyczki</i>	(7.936)	(90)	(387)	(48)	(179)
<i>Wyemitowane obligacje i papiery dłużne</i>	(2.769)	(644)	(2.769)	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(4.137)	(48)	(205)	(17)	(65)
Instrumenty pochodne, w tym:	(136)	(1.296)	(5.573)	(122)	(459)
<i>Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy</i>	(64)	(74)	(318)	(122)	(459)
<i>Instrumenty zabezpieczające</i>	(72)	(1.222)	(5.255)	-	-
POZYCJA WALUTOWA NETTO		(1.042)	(4.480)	(42)	(162)

Wartość księgową instrumentów pochodnych stanowi wycena do wartości godziwej. Wartość ekspozycji na ryzyko walutowe dla instrumentów pochodnych (forward) stanowi ich wartość nominalną w walucie. Wartość ekspozycji na ryzyko walutowe dla instrumentów pochodnych CCIRS stanowi wartość w walucie zdyskontowanych przepływów pieniężnych nogi walutowej.

	Łączna wartość w sprawozdaniu w PLN	POZYCJA WALUTOWA NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018			
		EUR		USD	
		waluta	PLN	waluta	PLN
AKTYWA FINANSOWE					
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe:	3.680	3	13	3	10
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.552	32	132	6	21
Instrumenty pochodne, w tym:	305	720	3.004	23	79
<i>Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy</i>	89	9	38	23	79
<i>Instrumenty zabezpieczające</i>	44	711	2.966	-	-
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE					
Kredyty bankowe, pożyczki, obligacje, w tym:	(10.045)	(753)	(3.306)	(55)	(191)
<i>Oprocentowane kredyty i pożyczki</i>	(6.358)	(111)	(464)	(55)	(191)
<i>Wyemitowane obligacje i papiery dłużne</i>	(3.683)	(642)	(2.842)	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(3.610)	(8)	(34)	(22)	(76)
Instrumenty pochodne, w tym:	(124)	(338)	(1.405)	(167)	(583)
<i>Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy</i>	(106)	(338)	(1.405)	(140)	(488)
<i>Instrumenty zabezpieczające</i>	(5)	-	-	(27)	(95)
POZYCJA WALUTOWA NETTO		(344)	(1.596)	(212)	(740)

Wartość księgową instrumentów pochodnych stanowi wycena do wartości godziwej. Wartość ekspozycji na ryzyko walutowe dla instrumentów pochodnych (forward) stanowi ich wartość nominalną w walucie. Wartość ekspozycji na ryzyko walutowe dla instrumentów pochodnych CCIRS stanowi wartość w walucie zdyskontowanych przepływów pieniężnych nogi walutowej.

25.2 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności finansowej dotyczy sytuacji, w której podmiot nie może wykonać swoich zobowiązań (krótko- lub długoterminowych) płatniczych w dacie ich wymagalności.

Głównym celem zarządzania płynnością finansową w Grupie Kapitałowej PGE jest zapewnienie i utrzymanie zdolności spółek do wywiązywania się zarówno z bieżących jak i przyszłych zobowiązań finansowych, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności.

Zarządzanie ryzykiem płynności Grupy Kapitałowej PGE polega m.in. na planowaniu i monitorowaniu przepływów pieniężnych w krótkim i długim okresie w zakresie prowadzonej działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej oraz na podejmowaniu działań mających na celu zapewnienie środków na prowadzenie działalności Grupy Kapitałowej PGE przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów tych działań.

Okresowe planowanie i monitorowanie płynności Grupy Kapitałowej PGE pozwala zabezpieczyć środki na pokrycie ewentualnej luki płynnościowej, zarówno poprzez alokację środków pomiędzy spółkami z Grupy Kapitałowej PGE (mechanizm cash pooling), jak również z wykorzystaniem finansowania zewnętrznego, w tym kredytów w rachunkach bieżących.

Zarządzanie ryzykiem płynności w długim horyzoncie czasowym pozwala na określenie zdolności Grupy Kapitałowej PGE do zadłużania się i wspiera decyzje dotyczące finansowania długoterminowych inwestycji.

W Grupie Kapitałowej PGE obowiązuje centralny model finansowania, zgodnie z którym co do zasady umowy finansowania zewnętrznego zawierane są przez PGE S.A. Spółki zależne w Grupie Kapitałowej PGE korzystają z różnych źródeł finansowania wewnątrzgrupowego takich jak: pożyczki, obligacje czy umowy konsolidacji rachunków bankowych oraz umowy zarządzania środkami pieniężnymi w grupie rachunków (cash pooling rzeczywisty).

Grupa Kapitałowa PGE korzysta z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak: kredyty w rachunku bieżącym, pożyczki terminowe i inwestycyjne, emisje obligacji krajowych i euroobligacji.

Tabela poniżej przedstawia wymagalność zobowiązań finansowych Grupy na dni sprawozdawcze według daty wymagalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

STAN NA 31 GRUDNIA 2018	Wartość w sprawozdaniu	Razem płatności	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat
Kredyty i pożyczki	7.936	8.554	1.957	335	5.296	966
Wyemitowane obligacje	2.769	2.974	18	2.185	71	700
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	4.134	4.134	3.402	211	63	458
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	3	3	1	1	1	-
Instrumenty pochodne	136	137	24	67	46	-
RAZEM	14.978	15.802	5.402	2.799	5.477	2.124

STAN NA 31 GRUDNIA 2017	Wartość w sprawozdaniu	Razem płatności	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat
Kredyty i pożyczki	6.358	7.103	90	499	3.871	2.643
Wyemitowane obligacje	3.683	3.949	-	1.064	2.189	696
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	3.610	3.610	3.189	40	48	333
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	4	4	1	1	2	-
Instrumenty pochodne	124	125	15	81	33	(4)
RAZEM	13.779	14.791	3.295	1.685	6.143	3.668

25.3 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest związane z potencjalnym zdarzeniem kredytowym, które może mieć formę niewypłacalności kontrahenta, częściowej spłaty należności, istotnego opóźnienia w spłacie należności lub innego odstępstwa od warunków kontraktowych (w tym w szczególności braku realizacji dostawy i odbioru uzgodnionego towaru zgodnie z zawartą umową i ewentualnego braku płatności odszkodowań i kar umownych).

Spółki Grupy Kapitałowej PGE narażone są na ryzyko kredytowe powstające w obszarze:

- podstawowej działalności spółek - źródłem ryzyka kredytowego są m.in. transakcje zakupu i sprzedaży energii elektrycznej oraz ciepłej, transakcje zakupu i sprzedaży praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii elektrycznej oraz uprawnień do emisji CO₂, transakcje zakupu paliw itp. Dotyczy to między innymi możliwości i braku dokonania płatności przez kontrahentów i odbiorców Grupy Kapitałowej PGE lub realizacji ich zobowiązań dostawy w stosunku do spółki Grupy Kapitałowej PGE, jeżeli wartość godziwa transakcji jest dodatnia z punktu widzenia Grupy;
- działalności inwestycyjnej spółek - ryzyko kredytowe generowane jest przez transakcje wynikające z realizacji projektów inwestycyjnych, których powodzenie jest uzależnione od pozycji finansowej dostawców Grupy;
- lokowania wolnych środków pieniężnych spółek - ryzyko kredytowe powstaje na skutek lokowania wolnych środków pieniężnych przez spółki Grupy Kapitałowej PGE w instrumenty finansowe obciążone ryzykiem kredytowym tj. inne instrumenty finansowe niż emitowane przez Skarb Państwa.

W Grupie Kapitałowej PGE występuje koncentracja ryzyka kredytowego związana z należnościami z tytułu dostaw i usług. Udział trzech największych kontrahentów wyniósł około 9% salda należności z tytułu dostaw i usług.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikająca z aktywów finansowych Grupy Kapitałowej PGE jest równa wartościom księgowym tych pozycji.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe	4.270	3.680
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1.281	2.552
Instrumenty pochodne - aktywa	231	305
MAKSYMALNA EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE	5.782	6.537

25.3.1 Należności z tytułu dostaw i usług. Pozostałe aktywa finansowe

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Należności finansowe

Należności finansowe wycenia się nie rzadziej niż na dzień sprawozdawczy w kwocie wymagalnej, tj. w wartości nominalnej należności powiększonej o ewentualne, należne Spółce na dzień wyceny odsetki z tytułu zwłoki, z zachowaniem zasady ostrożności, tj. po ewentualnym pomniejszeniu o odpisy aktualizujące ich wartość. Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych. Należności długoterminowe są wykazywane w wartości bieżącej (zdyskontowanej).

Należności z tytułu dostaw i usług mają zazwyczaj 2-3 tygodniowe terminy płatności. W 2018 roku Grupa Kapitałowa PGE oczekiwała średnio na spłatę należności 47 dni (wskaźnik szybkości obrotu należności w głównych spółkach w Grupie Kapitałowej PGE wahał się w przedziale od 18 do 89 dni). Należności z tytułu dostaw i usług dotyczą głównie należności z tytułu sprzedanej energii i usług dystrybucji. Poprzez bieżącą kontrolę należności z tytułu dostaw i usług - zdaniem kierownictwa - nie istnieje dodatkowe istotne ryzyko braku spłaty należności, ponad poziom określony odpisem aktualizującym.

Grupa Kapitałowa PGE ogranicza i kontroluje ryzyko kredytowe związane z transakcjami handlowymi zgodnie z jednolitymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym wdrożonymi we wszystkich istotnych spółkach handlowych Grupy Kapitałowej PGE. W przypadku transakcji handlowych, które ze względu na wysoką wartość mogą generować znaczące straty w wyniku niewywiązania się kontrahenta z umowy, przed zawarciem transakcji przeprowadzana jest ocena kontrahenta uwzględniająca analizę finansową, historię kredytową kontrahenta i inne czynniki. Na podstawie oceny Grupa Kapitałowa PGE nadaje wewnętrzny rating lub korzysta z ratingu nadanego przez niezależną renomowaną agencję ratingową. Na podstawie ratingu wyznaczany jest limit dla kontrahenta. Zawieranie kontraktów, które powodowałyby wzrost ekspozycji powyżej limitów, co do zasady wymaga ustanowienia zabezpieczenia zgodnego z obowiązującymi w Grupie Kapitałowej PGE zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym. Poziom wykorzystania limitów jest regularnie monitorowany i raportowany do Komitetu Ryzyka, a w przypadku pojawienia się istotnych przekroczeń, jednostki odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem kontrahenta zobowiązane są do podjęcia działań zmierzających do ich zlikwidowania. Grupa Kapitałowa PGE na bieżąco monitoruje płatność należności oraz stosuje wczesną windykację, przy uwzględnieniu terminów wynikających z prawa energetycznego i wysokiego poziomu spłaty należności o krótkim terminie przeterminowania. Współpracuje także z wywiadowniami gospodarczymi i firmami windykacyjnymi.

W ujęciu geograficznym ryzyko kredytowe dotyczące należności z tytułu dostaw i usług prezentuje poniższa tabela:

	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	Saldo należności	Udział %	Saldo należności	Udział %
Polska	3.081	98%	3.070	97%
Holandia	-	-	59	2%
Wielka Brytania	74	2%	-	-
Pozostałe	-	-	30	1%
RAZEM	3.155	100%	3.159	100%

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Wiekowanie należności i odpisy na oczekiwane straty kredytowe

Na dzień 31 grudnia 2018 roku część aktywów finansowych była objęta odpisami aktualizującymi. Zmiana stanu odpisów aktualizujących dla tych klas instrumentów finansowych została zaprezentowana w poniższej tabeli:

2018 rok	Należności z tytułu dostaw i usług	Pozostałe należności finansowe	Obligacje	Razem aktywa finansowe
Odpis na dzień 1 stycznia	(170)	(203)	(386)	(759)
Wykorzystanie odpisów	17	9	-	26
Rozwiązanie odpisów	7	20	-	27
Utworzenie odpisów	(44)	(54)	-	(98)
Nabycie nowych spółek zależnych	-	-	-	-
Wyjście jednostek z GK PGE	-	-	-	-
Pozostałe zmiany	-	(12)	-	(12)
Odpis na dzień 31 grudnia	(190)	(240)	(386)	(816)
Wartość przed odpisem	3.345	1.355	386	5.086
Wartość pozycji netto (wartość księgowa)	3.155	1.115	-	4.270

Większość odpisów aktualizujących należności handlowe dotyczy segmentu obrotu i dystrybucji. Łączna kwota odpisów aktualizujących należności handlowe tych spółek na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 143 mln PLN (w 2017 roku 141 mln PLN).

Grupa nie posiada istotnych pozycji należności, które na dzień sprawozdawczy były znacznie przeterminowane, lecz nie objęte odpisem, za wyjątkiem należności spornej z Enea S.A. opisanej szczegółowo w nocie 27.4 niniejszego sprawozdania finansowego.

2017 rok	Należności z tytułu dostaw i usług	Pozostałe należności finansowe	Obligacje	Razem aktywa finansowe
Odpis na dzień 1 stycznia	(170)	(195)	(297)	(662)
Wykorzystanie odpisów	13	5	-	18
Rozwiązanie odpisów	5	9	-	14
Utworzenie odpisów	(14)	(22)	(89)	(125)
Nabycie nowych spółek zależnych	(16)	-	-	(16)
Wyjście jednostek z GK PGE	7	-	-	7
Pozostałe zmiany	5	-	-	5
Odpis na dzień 31 grudnia	(170)	(203)	(386)	(759)
Wartość przed odpisem	3.329	724	386	4.439
Wartość pozycji netto (wartość księgowa)	3.159	521	-	3.680

Poniżej przedstawiono analizę wiekowania aktywów finansowych, uwzględniającą odpisy z tytułu utraty wartości:

	31 grudnia 2018 roku			31 grudnia 2017 roku		
	Brutto	Odpisy	Wartość księgowa netto	Brutto	Odpisy	Wartość księgowa netto
Należności nieprzeterminowane	4.250	(457)	3.793	3.776	(449)	3.327
<i>Przeterminowane <30 dni</i>	240	(16)	224	242	(9)	233
<i>Przeterminowane 30-90 dni</i>	53	(13)	40	51	(2)	49
<i>Przeterminowane 90-180 dni</i>	28	(8)	20	28	(7)	21
<i>Przeterminowane 180-360 dni</i>	54	(28)	26	20	(15)	5
<i>Przeterminowane >360 dni</i>	461	(294)	167	322	(277)	45
Należności przeterminowane, razem	836	(359)	477	663	(310)	353
Razem aktywa finansowe	5.086	(816)	4.270	4.439	(759)	3.680

Na dzień 31 grudnia 2018 roku powyżej 44% salda przeterminowanych aktywów finansowych, które nie zostały objęte odpisami, dotyczą sprzedaży energii do odbiorców końcowych.

25.3.2 Lokaty, depozyty, środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Grupa zarządza ryzykiem kredytowym związanym ze środkami pieniężnymi poprzez dywersyfikację banków, w których lokowane są nadwyżki środków pieniężnych. Wszystkie podmioty, z którymi Grupa Kapitałowa PGE zawiera transakcje depozytowe, działają w sektorze finansowym. Są to wyłącznie banki zarejestrowane w Polsce bądź działające w Polsce w formie oddziałów banków zagranicznych, posiadający rating na poziomie co najmniej inwestycyjnym, a także dysponujące odpowiednim wskaźnikiem wypłacalności i kapitałem własnym oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową. Udział trzech głównych banków, w których Grupa Kapitałowa PGE posiada największe salda środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił około 70% (72% w okresie porównawczym).

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

25.3.3 Instrumenty pochodne

Wszystkie podmioty, z którymi Grupa Kapitałowa PGE zawiera transakcje pochodne działają w sektorze finansowym. Są to banki posiadające rating inwestycyjny, a także dysponujące odpowiednią wysokością kapitału własnego oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową. Na dzień sprawozdawczy Grupa Kapitałowa PGE posiadała zawarte transakcje pochodne, szczegółowo opisane w nocie 24.1.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

25.3.4 Udzielone gwarancje i poręczenia

Gwarancje i poręczenia udzielone przez spółki z Grupy Kapitałowej PGE zostały przedstawione w nocie 27 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

25.4 Ryzyko rynkowe (finansowe) – analiza wrażliwości

Grupa Kapitałowa PGE narażona jest głównie na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN i USD/PLN oraz na ryzyko zmian referencyjnych stóp procentowych PLN, EUR i USD. Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa PGE wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej, tj. scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości.

Prezentowane w niniejszym punkcie analizy scenariuszowe mają na celu analizę wpływu zmian czynników ryzyka rynkowego na skonsolidowane wyniki finansowe. W zakresie ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego przedmiotem analizy są objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych.

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa Kapitałowa PGE stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w trakcie najbliższego roku.

W przypadku analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych efekt zmian czynników ryzyka zostałyby odniesiony w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów do pozycji przychodów/kosztów odsetkowych lub do pozycji aktualizacja wartości instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej.

W kolejnych tabelach przedstawiono analizę wrażliwości dla każdego rodzaju ryzyka rynkowego, na które Grupa Kapitałowa PGE jest narażona na dzień sprawozdawczy, pokazując jaki wpływ na wynik finansowy brutto miałyby potencjalnie możliwe zmiany poszczególnych czynników ryzyka według klas aktywów i zobowiązań finansowych.

Wartość ekspozycji na ryzyko walutowe dla instrumentów pochodnych (forward) stanowi ich wartość nominalna wraz z naliczonymi do dnia sprawozdawczego odsetkami, przeliczona na polskie złote według kursu zamknięcia na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz odpowiednio na dzień 31 grudnia 2017 roku, bez uwzględnienia dyskonta. Z kolei wartość księgową tych instrumentów pochodnych stanowi wycena do wartości godziwej.

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość instrumentów finansowych na racjonalnie możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

KLASY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	Wartość w sprawozdaniu w PLN	Wartość narażona na ryzyko	ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO WALUTOWE NA 31 GRUDNIA 2018 ROKU			
			EUR/PLN		USD/PLN	
			wpływ na wynik finansowy/kapitały +10%	-10%	wpływ na wynik finansowy/kapitały +10%	-10%
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe	4.270	151	15	(15)	14	(14)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1.281	386	38	(38)	-	-
Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik	42	553	5	(5)	50	(50)
Instrumenty pochodne zabezpieczające	123	3.032	283	(283)	3	(3)
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(7.936)	(566)	(39)	39	(18)	18
Wyemitowane obligacje	(2.769)	(2.769)	(277)	277	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(4.137)	(270)	(21)	21	(7)	7
Instrumenty pochodne	(136)	(777)	(32)	32	(46)	46
WPŁYW NA WYNIK FINANSOWY			(28)	28	(4)	4
Instrumenty zabezpieczające	69	(1.376)	(421)	421	-	-
WPŁYW NA KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY			(421)	421	-	-

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

KLASY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	Wartość w sprawozdaniu w PLN	Wartość narażona na ryzyko	ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO WALUTOWE NA 31 GRUDNIA 2017 ROKU			
			EUR/PLN		USD/PLN	
			wpływ na wynik finansowy/kapitały		wpływ na wynik finansowy/kapitały	
			+10%	-10%	+10%	-10%
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności finansowe	3.680	23	1	(1)	1	(1)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.552	153	13	(13)	2	(2)
Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik	89	117	13	(13)	2	(2)
<i>Instrumenty pochodne zabezpieczające</i>	44	2.966	274	(274)	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(6.358)	(655)	(46)	46	(19)	19
Wyemitowane obligacje	(3.683)	(2.282)	(268)	268	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(3.610)	(109)	(3)	3	(8)	8
Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik	(106)	(1.893)	(141)	141	(49)	49
WPŁYW NA WYNIK FINANSOWY			(157)	157	(71)	71
Instrumenty zabezpieczające	39	2.871	22	(22)	(10)	10
WPŁYW NA KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY			22	(22)	(10)	10

Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian stóp procentowych WIBOR, EURIBOR oraz LIBOR. Poniższa tabela przedstawia wrażliwość instrumentów finansowych na racjonalnie możliwe do zaistnienia zmiany stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	Wartość w sprawozdaniu w PLN	Wartość narażona na ryzyko	ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ NA 31 GRUDNIA 2018 ROKU					
			WIBOR		EURIBOR		LIBOR USD	
			wpływ na wynik finansowy/kapitały		wpływ na wynik finansowy/kapitały		wpływ na wynik finansowy/kapitały	
			+50pb	-50pb	+25pb	-25pb	+25pb	-25pb
Instrumenty pochodne w wartości godziwej przez wynik - aktywa	42	24	-	-	-	-	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(7.936)	(7.646)	(35)	35	(1)	1	-	-
Leasing	1	1	-	-	-	-	-	-
Instrumenty pochodne	(136)	(88)	-	-	-	-	-	-
WPŁYW NA WYNIK FINANSOWY			(35)	35	(1)	1	-	-
Instrumenty zabezpieczające	51	51	141	(142)	(20)	21	-	-
WPŁYW NA KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY			141	(142)	(20)	21	-	-

AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	Wartość w sprawozdaniu w PLN	Wartość narażona na ryzyko	ANALIZA WRAŻLIWOŚCI NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ NA 31 GRUDNIA 2017 ROKU					
			WIBOR		EURIBOR		LIBOR USD	
			wpływ na wynik finansowy/kapitały		wpływ na wynik finansowy/kapitały		wpływ na wynik finansowy/kapitały	
			+50pb	-50pb	+25pb	-25pb	+25pb	-25pb
Instrumenty pochodne w wartości godziwej przez wynik - aktywa	305	111	<1	<(1)	<1	<(1)	<1	<(1)
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(6.358)	(6.002)	(27)	27	(1)	1	<(1)	<1
Wyemitowane obligacje	(3.683)	(1.000)	(5)	5	-	-	-	-
Leasing	(4)	(4)	-	-	-	-	-	-
Instrumenty pochodne w wartości godziwej przez wynik - zobowiązania	(114)	(27)	-	-	-	-	-	-
WPŁYW NA WYNIK FINANSOWY			(32)	32	(1)	1	-	-
Instrumenty zabezpieczające CCIRS	137	44	143	(145)	(27)	27	-	-
WPŁYW NA KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY			143	(145)	(27)	27	-	-

Zasady rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Analiza wrażliwości na ryzyko zmian cen towarów

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian cen towarów, w tym surowców do produkcji energii elektrycznej i ciepła z aktywów wytwórczych Grupy.

Poniższa tabela przedstawia analizę wrażliwości zmian kosztów zakupu wybranych towarów w oparciu o 10% zmianę ceny:

TOWAR	NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 ROKU			NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 ROKU		
	Koszt zakupu towarów	Wpływ na wynik finansowy		Koszt zakupu towarów	Wpływ na wynik finansowy	
		+10%	-10%		+10%	-10%
Węgiel kamienny	3.051	305	(305)	1.395	140	(140)
Uprawnienia do emisji CO ₂ na własne potrzeby	1.714	171	(171)	247	25	(25)
Gaz ziemny [tys. m3]	826	83	(83)	527	53	(53)
Biomasa	107	11	(11)	99	10	(10)
Olej opałowy	117	12	(12)	51	5	(5)
RAZEM	5.815	582	(582)	2.319	233	(233)

25.5 Rachunkowość zabezpieczeń

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ

Zmiany w wycenie do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne CCIRS (Cross Currency Interest Rate Swap) oraz IRS (Interest Rate Swap) odnoszone są do kapitału z aktualizacji wyceny w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie, natomiast nieefektywna część zabezpieczenia odnoszona jest do rachunku zysków i strat.

Kwoty skumulowanej zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego, ujęte uprzednio w kapitale z aktualizacji wyceny, przenoszone są do rachunku zysków i strat w okresie lub okresach, w którym pozycja zabezpieczana wywiera wpływ na rachunek zysków i strat. Alternatywnie, w przypadku gdy zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązań niefinansowych, Grupa wyłącza kwotę z kapitałów i włącza ją do początkowego kosztu nabycia lub innej wartości księgowej składnika aktywów lub zobowiązań niefinansowych.

W związku z zawarciem pożyczek ze spółką PGE Sweden AB (publ), PGE S.A. zawarła transakcje CCIRS, zabezpieczające kurs walutowy. W transakcjach tych banki-kontrahenci płać PGE S.A. odsetki oparte na stopie stałej w EUR a PGE S.A. płaci odsetki oparte na stopie stałej w PLN. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym odpowiednia część transakcji CCIRS traktowana jest jako zabezpieczenie obligacji wyemitowanych przez PGE Sweden AB (publ).

PGE S.A. zabezpiecza ryzyko zmian przepływów pieniężnych wynikające z kursów walutowych w związku z zawartymi kontraktami forwardowymi nabycia uprawnień do emisji dwutlenku węgla, których cena wyrażona jest w EUR.

PGE S.A. stosuje również rachunkowość zabezpieczeń do transakcji IRS, zabezpieczających stopę procentową w związku z zaciągniętymi zobowiązaniami finansowymi w ramach umów kredytowych takich jak Umowa Kredytowa z konsorcjum banków zawarta w dniu 7 września 2015 roku. oraz Umowa Kredytowa z Bankiem Gospodarstwa Krajowego zawarta w dniu 17 grudnia 2014 roku. W ramach zawartych transakcji IRS banki – kontrahenci płać PGE S.A. odsetki oparte na stopie zmiennej w PLN a PGE S.A. płaci odsetki na stopie stałej w PLN.

Dla ujęcia powyższych transakcji CCIRS i IRS Grupa Kapitałowa PGE stosuje rachunkowość zabezpieczeń. Wpływ rachunkowości zabezpieczeń na kapitał z aktualizacji wyceny został przedstawiony w nocie 19.3 niniejszego sprawozdania finansowego.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

26. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzone jest metodą pośrednią.

26.1 Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

(Zysk)/ strata na działalności inwestycyjnej

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
(Zysk)/ strata na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	(18)	(13)
(Zysk)/strata na zbyciu finansowego majątku trwałego	21	93
Wynikowa zmiana odpisów na udziały i inne aktywa finansowe	-	90
Wycena memoriałowa instrumentów pochodnych	(15)	(76)
Pozostałe	(2)	38
(ZYSK)/ STRATA NA DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ, RAZEM	(14)	132

Zmiana stanu należności

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Zmiana stanu należności z tytułu dostaw i usług i pozostałych należności finansowych	(590)	2.882
Korekta o zmianę stanu objętych obligacji	-	(88)
Korekta o zmianę stanu lokat i depozytów	14	(2.282)
Netowanie należności/zobowiązań z tytułu KDT	-	(1.241)
Korekta o nabycie nowych spółek zależnych	28	321
Pozostałe	(5)	(26)
ZMIANA STANU NALEŻNOŚCI, RAZEM	(553)	(434)

Zmiana stanu zapasów

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Zmiana stanu zapasów	(809)	(283)
Korekta o przeniesienie materiałów inwestycyjnych do RAT	-	(2)
Korekta o nabycie nowych spółek zależnych	6	398
Pozostałe	-	2
ZMIANA STANU ZAPASÓW, RAZEM	(803)	115

Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług i pozostałych zobowiązań finansowych	524	109
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań niefinansowych	29	(119)
Korekta o zmianę stanu zobowiązań inwestycyjnych	(221)	(101)
Korekta o zmianę stanu zobowiązań podatku z tytułu podwyższenia kapitału podstawowego	-	110
Netowanie należności/zobowiązań z tytułu KDT	-	1.241
Korekta o nabycie nowych spółek zależnych	(9)	(829)
Pozostałe	16	20
ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ, RAZEM	339	431

Zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych, rozliczeń międzyokresowych i uprawnień do emisji CO₂

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Zmiana stanu pozostałych aktywów	(70)	231
Zmiana stanu CO ₂	(169)	907
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych przychodów	(455)	(107)
Korekta o rozliczenie opłat przyłączeniowych w zyski zatrzymane (wpływ MSSF 15)	414	-
Korekta o zmianę stanu zaliczek na środki trwałe w budowie	(30)	(285)
Korekta o zmianę stanu dotyczącą działalności finansowej/inwestycyjnej	(25)	(15)
Korekta o nabycie nowych spółek zależnych	-	144
Pozostałe	2	(1)
ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH, ROZLICZEŃ MIĘDZYOKRESOWYCH I UPRAWNIEŃ DO EMISJI CO₂, RAZEM	(333)	874

Zmiana stanu rezerw

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Zmiana stanu rezerw	1.394	797
Korekta o zmianę stanu rezerw aktuarialnych odniesioną w inne całkowite dochody	(208)	(101)
Korekta o zmianę stanu rezerw rekultywacyjnych odniesioną w aktywa	(391)	(192)
Korekta o nabycie nowych spółek zależnych	(7)	(478)
Pozostałe	1	3
ZMIANA STANU REZERW, RAZEM	789	29

26.2 Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

W 2018 roku największe wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych zostały poniesione przez segmenty:

- Energetyka Konwencjonalna 4.159 mln PLN w tym:
 - Oddział Elektrownia Opole – budowa bloków nr 5 i 6 – około 872 mln PLN,
 - Oddział Elektrownia Turów – budowa nowego bloku energetycznego – około 867 mln PLN,
 - Oddział Elektrownia Turów – modernizacja bloków 1-3 – około 186 mln PLN,
 - Oddział Elektrownia Bełchatów – remonty odtworzeniowe bloków 1,3,4 – około 79 mln PLN
 - Oddział Elektrownia Bełchatów – program dostosowania jednostek wytwórczych do konkluzji BAT – około 70 mln PLN
- Dystrybucja 1.849 mln PLN przyłączenia nowych odbiorców oraz modernizacja i rozbudowa sieci, stacji i linii.

W 2017 roku segment Energetyka Konwencjonalna poniósł wydatki o wartości 4.200 mln PLN, a segment Dystrybucja 1.619 mln PLN.

Nabycie aktywów finansowych oraz zwiększenie udziałów w spółkach Grupy Kapitałowej

Wydatki poniesione w 2018 roku w wysokości 114 mln PLN dotyczyły głównie inwestycji w Polską Grupę Górniczą, Bank Ochrony Środowiska S.A., ElectroMobility Poland oraz Fundusze Inwestycyjne.

Wydatki poniesione w 2017 roku w wysokości 213 mln PLN dotyczyły inwestycji w Polską Grupę Górniczą (126 mln PLN) oraz inwestycji w Polimex-Mostostal S.A.

Założenie i rozwiązanie lokat powyżej 3 miesięcy

Spółki z segmentu Energetyki Konwencjonalnej są zobligowane do posiadania środków pieniężnych funduszu likwidacji zakładu górnictwa (FLZG) gromadzonych i lokowanych zgodnie z wymogami ustawy prawo górnicze i geologiczne.

Dodatkowo, w 2017 roku PGE S.A. rozwiązała lokaty powyżej trzech miesięcy na łączną wartość 2.340 mln PLN.

Nabycie jednostek zależnych po potrąceniu przejętych środków pieniężnych

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa objęła konsolidacją spółki Zower i Torec.

W 2017 roku Grupa prezentuje wydatki na nabycie spółek EDF w Polsce. Przekazane środki pieniężne 1.992 mln PLN, subrogacja zobowiązań 2.285 mln PLN, skorygowane o przejęte środki pieniężne 186 mln PLN. Szczegóły rozliczenia zostały zaprezentowane w nocie 1.4 niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprzedaż jednostek zależnych po potrąceniu oddanych środków pieniężnych

29 marca 2017 roku podpisana została umowa sprzedaży 100% akcji EXATEL S.A. na rzecz Skarbu Państwa. Jednocześnie ze sprzedażą akcji spółki EXATEL S.A. Grupa utraciła kontrolę nad jej jednostką zależną ENERGO-TEL S.A. Sprzedaż z tego tytułu w wysokości 369 mln PLN została skorygowana o oddane środki pieniężne.

26.3 Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Zwiększenie udziału w spółkach GK

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa nabyła dodatkowe udziały w spółkach zależnych PGE Energia Ciepła S.A. oraz Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENARACJA S.A. Cena zapłacona za akcje wyniosła odpowiednio 13 mln PLN i 98 mln PLN.

Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów

W bieżącym okresie sprawozdawczym PGE S.A. zaciągnęła kredyty w łącznej wysokości 2.438 mln PLN. Dodatkowo spółki segmentu Energetyka Konwencjonalna otrzymały kredyty i pożyczki zaciągnięte w funduszach środowiskowych o wartości około 106 mln PLN.

W 2017 roku spółki segmentu Energetyka Konwencjonalna otrzymały kredyty i pożyczki zaciągnięte w funduszach środowiskowych o łącznej wartości około 116 mln PLN. PGE Paliwa sp. z o.o. zwiększyła zadłużenie z tytułu linii kredytowej o 67 mln PLN.

Spłata pożyczek, kredytów, obligacji i leasingu finansowego

W bieżącym okresie sprawozdawczym PGE S.A. wykupiła obligacje o wartości 1.000 mln PLN oraz spłaciła kredyt obrotowy w wysokości 700 mln PLN.

Poza powyższym, pozycja obejmuje głównie spłatę kredytów i pożyczek zaciągniętych w funduszach środowiskowych przez segment Energetyka Konwencjonalna o łącznej wartości około 200 mln PLN w bieżącym i 193 mln PLN w poprzednim okresie sprawozdawczym.

Odsetki zapłacone

W bieżącym okresie sprawozdawczym w pozycji wykazane są głównie odsetki od pożyczek i kredytów w wysokości 148 mln PLN, od obligacji w wysokości 65 mln PLN oraz od instrumentów finansowych (CCIRS i IRS) w wysokości 87 mln PLN

W 2017 roku w pozycji wykazane są głównie odsetki od pożyczek i kredytów w wysokości 143 mln PLN, od obligacji w wysokości 77 mln PLN oraz od instrumentów finansowych (CCIRS i IRS) w wysokości 75 mln PLN.

POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

27. Zobowiązania i należności warunkowe. Sprawy sądowe

27.1 Zobowiązania warunkowe

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
Zabezpieczenie zwrotu dotacji z funduszy środowiskowych	756	753
Zobowiązania z tytułu pozwów sądowych	222	188
Zobowiązania z tytułu gwarancji bankowych	177	223
Roszczenia z tytułu kar umownych	-	12
Roszczenia pracowników	1	2
Inne zobowiązania warunkowe	36	74
ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE, RAZEM	1.192	1.252

Zabezpieczenie zwrotu dotacji z funduszy środowiskowych

Zobowiązania przedstawiają wartość możliwych przyszłych zwrotów środków otrzymanych przez spółki Grupy Kapitałowej PGE z funduszy środowiskowych na wybrane inwestycje. Zwrot środków będzie musiał nastąpić, jeżeli inwestycje, na które otrzymano dofinansowanie, nie przyniosą oczekiwanego efektu środowiskowego.

Zobowiązania z tytułu pozwów sądowych

Spór z Worley Parsons

Zobowiązanie warunkowe dotyczy głównie sporu z WorleyParsons, który wystąpił z pozwem o zapłatę kwoty 59 mln PLN tytułem należnego w ocenie powoda wynagrodzenia oraz zwrotu kwoty, zdaniem powoda nienależnie pobranej przez PGE EJ 1 sp. z o.o. z gwarancji bankowej, a następnie rozszerzył powództwo do kwoty 104 mln PLN (tj. o kwotę 45 mln PLN). W dniu 31 marca 2018 roku spółka złożyła odpowiedź na rozszerzone powództwo WorleyParsons. Grupa nie uznaje zgłoszonych w stosunku do niej roszczeń, a ewentualne ich zasądzenie przez sąd uważa za mało prawdopodobne.

Roszczenia dotyczące umów sprzedaży praw majątkowych zawartych z Energa-Obrót S.A.

W październiku 2017 roku PGE Energia Odnawialna S.A. oraz PGE Energia Natury sp. z o. o. (przejęta przez PGE Energia Odnawialna S.A.) otrzymały pozwy, w których Energa Obrót S.A. wносиła o ustalenie nieistnienia stosunków prawnych, które powstały wskutek zawarcia w 2009 roku umów sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej z FW Kisielice, FW Koniecwałd (Malbork) oraz FW Galicja. Żądania wszystkich pozwów Energa Obrót S.A. opierała na zarzucie zawierania umów wykonawczych (umów sprzedaży konkretnych praw majątkowych) z pominięciem ustawy Prawo zamówień publicznych. Alternatywnie, w przypadku uznania, że umowy ramowe są umowami o udzielenie zamówienia publicznego, Energa Obrót S.A. zarzucała w pozwie bezwzględną nieważność umów, gdyż zostały one zawarte z naruszeniem ustawy Prawo zamówień publicznych. W listopadzie 2017 roku spółki PGE złożyły odpowiedzi na pozwy, w których wskazały na bezpodstawność zarzutów Energa Obrót S.A.

Postępowania w tych sprawach są w toku. We wszystkich sprawach Sąd skierowały strony do mediacji, która zakończyła się w dniu 15 grudnia 2018 roku wobec niedojścia do porozumienia przez strony.

Dodatkowo wnioskami z września 2017 roku Energa Obrót S.A. wezwała PGE Energia Odnawialna S.A. i PGE Energia Natury sp. z o. o. (obecnie przejęta przez PGE Energia Odnawialna S.A.) do ugodowego rozwiązania sporów o zapłatę roszczenia o łącznej wartości 71 mln PLN z tytułu nienależnie uiszczonych świadczeń na podstawie nieważnych umów z 2009 roku. Na posiedzeniach, które odbyły się w listopadzie i grudniu 2017 roku nie doszło do zawarcia ugód. W związku z tym w niniejszym sprawozdaniu roszczenia o wartości 71 mln PLN zostały wykazane jako zobowiązania warunkowe. Grupa nie uznaje zgłoszonych w stosunku do niej roszczeń, a ewentualne ich zasądzenie przez sąd uważa za mało prawdopodobne.

Energa Obrót S.A. powołując się na nieważność umów z 2009 roku odmówiła nabycia praw majątkowych powstałych w związku z produkcją energii elektrycznej odnawialnej w FW Kisielice, FW Koniecwałd (Malbork) oraz FW Galicja, co stanowiło naruszenie postanowień umowy i spowodowało powstanie roszczeń z tytułu kar umownych w wysokości 45 mln PLN (ujęte jako przychody w 2017 roku w kwocie 16 mln PLN i 29 mln PLN w bieżącym okresie). Wobec odmowy zapłaty kar umownych, PGE Energia Odnawialna S.A. dochodzi ich zapłaty w toku postępowania sądowego. W dniu 25 kwietnia 2018 roku na pierwszej rozprawie, PGE Energia Odnawialna S.A. złożyła powództwo wzajemne o zapłatę kwoty głównej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie z tytułu naliczenia kar umownych w związku z niewykonaniem umowy w zakresie FW Kisielice przez Energa Obrót S.A. Sąd - wobec skierowania stron do mediacji - nie wyznaczył terminu na złożenie odpowiedzi na pozew wzajemny przez Energa Obrót S.A. Zdaniem spółek Grupy Kapitałowej PGE, opierając się między innymi na dostępnych opiniach prawnych, korzystne rozstrzygnięcie powyższych sporów jest bardziej prawdopodobne niż rozstrzygnięcie niekorzystne.

Szacowany wolumen zielonych certyfikatów, objętych ww. umowami z Energa Obrót S.A. wynosi 794 tys. MWh. Powyższa wielkość została obliczona według wielkości produkcji za okres od lipca 2017 roku (FW Koniecwałd/Malbork) lub od sierpnia 2017 roku (pozostałe farmy) do końca zakładanych okresów wsparcia dla poszczególnych farm wiatrowych.

Zobowiązania z tytułu gwarancji bankowych

Zobowiązania w znacznej mierze przedstawiają wystawione przez banki gwarancje wniesione jako depozyt celem zabezpieczenia transakcji giełdowych wynikających z członkostwa w Giełdowej Izbie Rozrachunkowej. Na dzień 31 grudnia 2018 roku łączna kwota gwarancji wystawionych przez banki wynosiła 177 mln PLN (215 mln PLN w okresie porównawczym).

Inne zobowiązania warunkowe

Na inne zobowiązania warunkowe składa się w głównej mierze wartość potencjalnego powództwa WorleyParsons (ponad roszczenie już zgłoszone, co opisano powyżej), w wysokości 33 mln PLN.

27.2 Pozostałe istotne kwestie związane ze zobowiązaniami warunkowymi

Bezumowne korzystanie z nieruchomości

Jak zostało przedstawione w nocie 20.4 Grupa Kapitałowa PGE tworzy rezerwę na spory dotyczące bezumownego korzystania z nieruchomości służących działalności dystrybucyjnej, które zostały zgłoszone w postępowaniu sądowym. Ponadto w Grupie Kapitałowej PGE występują spory na wcześniejszych etapach postępowania, a także nie można wykluczyć zwiększenia liczby i wartości podobnych roszczeń w przyszłości.

Zobowiązania kontraktowe dotyczące zakupu paliw

Zgodnie z zawartymi umowami na zakup paliw (głównie węgla i gazu), Grupa Kapitałowa PGE zobowiązana jest do odebrania określonej minimalnej ilości paliw, a także do nieprzekroczenia określonej wielkości maksymalnej poboru gazu w poszczególnych okresach. Brak odebrania minimalnych ilości paliw określonych w umowach może skutkować koniecznością uiszczenia odpowiednich opłat (w przypadku paliwa gazowego ilości nieodebrane przez poszczególne elektrociepownie, ale opłacone, mogą być odebrane w ciągu kolejnych trzech lat umownych).

W ocenie Grupy Kapitałowej PGE warunki dostaw paliw do jednostek wytwórczych w przytoczonym powyżej zakresie nie odbiegają od warunków dostaw do innych elektrowni stosowanych na polskim rynku.

27.3 Należności warunkowe

Na dzień sprawozdawczy Grupa Kapitałowa posiada należności warunkowe na kwotę 27 mln PLN z tytułu niezbilansowania zakupu i sprzedaży energii na rynku krajowym (10 mln PLN w okresie porównawczym).

27.4 Inne sprawy sądowe i sporne

Kwestia odszkodowania dotyczącego konwersji akcji

Byli akcjonariusze PGE Górnictwo i Energetyka S.A. występowali do sądów z wnioskami o zawiązanie PGE S.A. do prób ugodowych o zapłatę odszkodowania z tytułu nieprawidłowego ich zdaniem ustalenia parytetu wymiany akcji spółki PGE Górnictwo i Energetyka S.A. na akcje PGE S.A. w procesie konsolidacji, jaki miał miejsce w 2010 roku. Łączna wartość dotychczasowych roszczeń wynikających z zawiązań do prób ugodowych skierowanych przez byłych akcjonariuszy PGE Górnictwo i Energetyka S.A. wynosi ponad 10 mln PLN.

Niezależnie od powyższego 12 listopada 2014 roku spółka Socrates Investment S.A. (nabywca wierzytelności od byłych akcjonariuszy PGE Górnictwo i Energetyka S.A.) złożyła pozew sądowy o zasądzenie odszkodowania w łącznej kwocie ponad 493 mln PLN (plus odsetki) za szkodę poniesioną w związku z nieprawidłowym (jej zdaniem) ustaleniem parytetu wymiany akcji w procesie połączenia spółki PGE Górnictwo i Energetyka S.A. z PGE S.A. Spółka złożyła odpowiedź na pozew i obecnie toczy się postępowanie sądowe w pierwszej instancji. 20 listopada 2018 roku odbyła się rozprawa dotycząca tematu powołania biegłego. Brak wyznaczonego terminu następnego posiedzenia sądu.

Ponadto z podobnym roszczeniem wystąpiła spółka Pozwy sp. z o.o., nabywca wierzytelności byłych akcjonariuszy spółki PGE Elektrownia Opole S.A. Spółka Pozwy sp. z o.o. pozwem wniesionym do Sądu Okręgowego w Warszawie przeciwko PGE GiEK S.A., PGE S.A. oraz PwC Polska sp. z o.o. (dalej jako Pozwani) wniosła o zasądzenie od Pozwanych na zasadzie in solidum, ewentualnie solidarnie na rzecz Pozwy sp. z o.o. odszkodowania w łącznej kwocie ponad 260 mln PLN wraz z odsetkami z tytułu rzekomo nieprawidłowego (jej zdaniem) ustalenia stosunku wymiany akcji PGE Elektrownia Opole S.A. na akcje PGE GiEK S.A. w procesie łączenia tych spółek. Pozew ten został do PGE S.A. doręczony 9 marca 2017 roku, zaś termin na złożenie odpowiedzi na pozew został wyznaczony przez sąd do 9 lipca 2017 roku. Spółki: PGE S.A. i PGE GiEK S.A. 8 lipca 2017 roku złożyły odpowiedź na pozew. Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 28 września 2018 roku ogłosił wyrok w pierwszej instancji - pozew spółki Pozwy sp. z o.o. skierowany przeciwko PGE S.A., PGE GiEK S.A. oraz PwC Polska sp. z o.o. został oddalony. Spółka Pozwy sp. z o.o. zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego apelacją.

Spółki z Grupy PGE nie uznają żądań Socrates Investment S.A., Pozwy sp. z o.o. oraz pozostałych akcjonariuszy występujących z zawiązaniami do prób ugodowych. Zdaniem PGE S.A. roszczenia te są bezzasadne, a cały proces konsolidacji był przeprowadzony rzetelnie i prawidłowo. Sama wartość akcji spółek podlegających połączeniu została określona przez niezależną spółkę PwC Polska sp. z o.o. Dodatkowo plany połączenia ww. spółek, w tym parytety wymiany akcji, były badane w zakresie poprawności i rzetelności przez wyznaczonego przez sąd rejestrowy biegłego, który nie stwierdził żadnych nieprawidłowości. Następnie sąd zarejestrował połączenia ww. spółek.

Na zgłoszone roszczenie Grupa PGE nie utworzyła rezerwy.

Pozwy o stwierdzenie nieważności uchwał Walnych Zgromadzeń

15 marca 2017 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o uchylenie uchwały nr 4 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z 5 września 2016 roku. Spółka złożyła odpowiedź na pozew.

W dniu 11 października 2017 roku Sąd Okręgowy w Warszawie, po rozpatrzeniu w dniu 11 października 2017 roku na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa akcjonariusza wydał postanowienie o skierowaniu stron do mediacji.

PGE S.A. podjęła decyzję o nie przystąpieniu do mediacji. Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 15 marca 2018 roku wydał wyrok oddalający w całości powództwo akcjonariusza. Wyrok jest prawomocny.

29 stycznia 2019 roku do PGE S.A. wpłynął odpis pozwu wniesionego przez jednego z akcjonariuszy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Akcjonariusz w pozwie wnosi o uchylenie uchwał nr 7, 9 oraz 20 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki podjętych w dniu 19 lipca 2018 roku. 28 lutego 2019 roku została przez Spółkę złożona odpowiedź na pozew.

Wypowiedzenie umów sprzedaży praw majątkowych przez Enea S.A.

W październiku i listopadzie 2016 roku spółki PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., PGE Energia Odnawialna S.A. oraz PGE Energia Natury PEW sp. z o.o. (przejęta przez PGE Energia Odnawialna S.A.) otrzymały z Enea S.A. oświadczenia o wypowiedzeniu długoterminowych umów sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii z odnawialnych źródeł tzw. „zielonych certyfikatów”. W uzasadnieniu wypowiedzeń Enea S.A. twierdziła, że spółki poważnie naruszyły postanowienia tych umów w postaci nieprzystąpienia do renegocjacji postanowień umów w trybie kontraktowym zgodnie z klauzulą adaptacyjną, o których przeprowadzenie wystąpiła Enea S.A. w lipcu 2015 roku w związku z rzekomą zmianą regulacji prawnych mających wpływ na wykonywanie tych umów.

Zdaniem Grupy Kapitałowej PGE, oświadczenia o wypowiedzeniu umów przedstawione przez Enea S.A. zostały złożone z naruszeniem warunków umownych. Spółki podjęły stosowne kroki w celu dochodzenia swoich praw. Wobec odmowy wykonywania długoterminowych umów przez Enea S.A. w postaci nabywania praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia otrzymanych przez spółki z Grupy PGE w związku z produkcją energii elektrycznej odnawialnej, PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. oraz PGE Energia Natury PEW sp. z o.o. wystąpiły przeciwko Enea S.A. z żądaniem zapłaty kar umownych, a PGE Energia Odnawialna S.A. z żądaniem zapłaty odszkodowania z tytułu poniesionej z tego tytułu szkody. Postępowania we wszystkich sprawach są w toku.

W związku z tym, że zdaniem Grupy Kapitałowej PGE, oświadczenia o wypowiedzeniu umów przedstawione przez Enea S.A. zostały złożone z naruszeniem warunków umownych, na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa rozpoznała należności z tytułu kar umownych i odszkodowań w wysokości 135 mln PLN (z tego 7 mln PLN ujęto w przychodach bieżącego okresu). Zdaniem spółek Grupy Kapitałowej PGE, opierając się między innymi na dostępnych opiniach prawnych, korzystne rozstrzygnięcie powyższych sporów jest bardziej prawdopodobne niż rozstrzygnięcie niekorzystne.

Szacowany wolumen zielonych certyfikatów, objętych umowami z Enea S.A., wynosi ok. 2.657 tys. MWh. Powyższa wielkość została obliczona za okres od daty wypowiedzenia umów końca pierwotnie zakładanego okresu obowiązywania umów.

Dodatkowo, PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., PGE Energia Natury PEW sp. z o.o. (przejęta przez PGE Energia Odnawialna S.A.) oraz PGE Energia Odnawialna S.A. wystąpiły z powództwami przeciwko Enea S.A. o zapłatę należności w łącznej wysokości 47 mln PLN z tytułu wystawionych na rzecz Enea S.A. faktur sprzedaży praw majątkowych na podstawie umów. Enea S.A. odmówiła zapłaty tych należności twierdząc, że je skutecznie potrąciła ze swoimi wierzytelnościami wobec spółek z Grupy z tytułu odszkodowania naliczonego w związku z rzekomą szkodą powstałą wskutek nieprzystąpienia przez spółki do renegocjacji umowy w trybie kontraktowym. Zdaniem spółek Grupy potrącenia są bezskuteczne, ponieważ wierzytelności Enea S.A. o zapłatę odszkodowania nigdy nie powstały, brak jest również podstaw do uznania stanowiska Enea S.A., że doszło do naruszenia przez spółki jakichkolwiek postanowień umownych. Postępowania są w toku.

28. Przyszłe zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa Kapitałowa PGE zobowiązała się ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w kwocie około 5.371 mln PLN. Kwoty te przeznaczone będą głównie na budowę nowych bloków, modernizację majątku jednostek Grupy oraz zakup maszyn i urządzeń.

	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017 <i>dane przekształcone</i>
Energetyka Konwencjonalna	3.808	4.755
Dystrybucja	1.199	1.005
Energetyka Odnawialna	177	67
Obrót	12	1
Działalność pozostała	175	171
PRZYSZŁE ZOBOWIĄZANIA INWESTYCYJNE, RAZEM	5.371	5.999

Najbardziej istotne przyszłe zobowiązania inwestycyjne dotyczą:

- Energetyka Konwencjonalna:
 - Oddział Elektrownia Opole – budowa bloków nr 5 i 6 – około 931 mln PLN,
 - Oddział Elektrownia Turów – budowa nowego bloku energetycznego – około 1.495 mln PLN,
 - Oddział Elektrownia Turów – modernizacja bloków 1-3 – około 248 mln PLN,
- Dystrybucja – zobowiązania inwestycyjne związane głównie z majątkiem sieciowym w łącznej wysokości około 1.199 mln PLN,
- Działalność pozostała, PGE EJ1 sp. z o.o. – umowa na usługi doradztwa technicznego w procesie inwestycyjnym związanym z budową pierwszej polskiej elektrowni jądrowej, zakres podstawowy 158 mln PLN. Opcjonalny zakres umowy uwzględni kwotę około 1.120 mln PLN.

PGE EJ1 sp. z o.o. jest spółką Grupy Kapitałowej PGE, odpowiadającą za bezpośrednie przygotowanie procesu inwestycyjnego, przeprowadzenie badań środowiskowych i lokalizacyjnych, uzyskanie wszelkich niezbędnych decyzji warunkujących budowę pierwszej polskiej elektrowni jądrowej oraz realizację inwestycji. W przyszłości PGE EJ1 sp. z o.o. pełnić ma rolę operatora elektrowni jądrowej.

Decyzje o realizacji Programu budowy pierwszej polskiej elektrowni jądrowej będą podejmowane w kontekście decyzji Ministerstwa Energii dotyczących modelu pozyskania technologii dla elektrowni jądrowej, modelu finansowania inwestycji oraz kształtu zaktualizowanego Programu Polskiej Energetyki Jądrowej. Na datę niniejszego sprawozdania finansowego aktualizacja Programu Polskiej Energetyki Jądrowej została zaakceptowała na poziomie Ministerstwa Energii, a kolejnym etapem jest przyjęcie tego programu przez Radę Ministrów.

Aktualnie PGE EJ1 sp. z o.o. prowadzi prace przygotowawcze w ramach Programu, polegające na przeprowadzeniu badań lokalizacyjnych i środowiskowych w dwóch lokalizacjach. Grupa PGE zamierza w dalszym ciągu udzielać wsparcia finansowego spółce PGE EJ 1 Sp. z o.o. niezbędnego do kontynuowania prac w ramach aktualnego zakresu prac przygotowawczych Programu. Decyzja o samej realizacji inwestycji polegającej na wybudowaniu elektrowni jądrowej uzależniona jest od przygotowania dedykowanego modelu finansowania takiej inwestycji.

Aktualnie PGE S.A. jest posiadaczem 70% udziałów w spółce PGE EJ1 sp. z o.o. W dniu 28 listopada 2018 roku Zarząd PGE S.A. poinformował, iż wyraził wstępne zainteresowanie nabyciem wszystkich udziałów w spółce PGE EJ1 sp. z o.o. Realizacja transakcji będzie możliwa po przeprowadzeniu wyceny przez niezależnego doradcę oraz uzyskaniu zgód korporacyjnych przez wszystkie zaangażowane podmioty.

29. Leasing

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Leasing

Klasyfikacji leasingu dokonuje się na dzień rozpoczęcia leasingu, w oparciu o treść ekonomiczną umowy.

Umowę najmu, dzierżawy lub inną umowę o podobnym charakterze, na mocy której następuje przeniesienie na Grupę zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów, klasyfikuje się jako leasing finansowy. Przedmiot leasingu finansowego ujmuje się w aktywach z dniem rozpoczęcia leasingu według niższej z dwóch kwot: wartości godziwej przedmiotu leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Wszelkie początkowe koszty bezpośrednie leasingobiorcy zwiększają kwotę wykazywaną jako składnik aktywów. Opłaty leasingowe dzieli się na kwotę pomniejszającą saldo zobowiązania i kwotę kosztów finansowych w taki sposób, aby utrzymywać stałą stopę dyskontową w stosunku do nieuregulowanej części zobowiązania. Koszty finansowe ujmuje się w kosztach finansowych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przez okres leasingu.

Leasing, przy którym znacząca część ryzyka i pożytków z tytułu własności pozostaje udziałem leasingodawcy (finansującego), stanowi leasing operacyjny. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się jako koszty metodą liniową przez okres leasingu chyba, że zastosowanie innej systematycznej metody lepiej odzwierciedla sposób rozłożenia w czasie korzyści czerpanych przez użytkownika.

29.1 Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingobiorca

Spółki Grupy Kapitałowej PGE zawierają umowy najmu i dzierżawy budynków, budowli, urządzeń technicznych oraz środków transportu, które zgodnie z MSR 17 *Leasing* spełniają definicję umów leasingu operacyjnego. Grupa Kapitałowa użytkuje również prawa wieczystego użytkowania gruntów. Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu nieodwoływalnego leasingu operacyjnego wynoszą według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku 1.829 mln PLN zaś opłaty leasingowe ujęte jako koszty w 2018 roku wyniosły 59 mln PLN (w tym opłaty z tytułu wieczystego użytkowania gruntów 27 mln PLN).

29.2 Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca

Spółki z Grupy Kapitałowej PGE posiadają umowy z Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi S.A. o świadczenie usług interwencyjnych polegających na dysponowaniu oraz wykorzystywaniu jednostek wytwórczych przez operatora systemu do interwencyjnego równoważenia bilansu mocy czynnej i biernej w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym (KSE) w celu zapewnienia bieżącego bezpieczeństwa pracy. Umowy te, pomimo że nie posiadają formy prawnej leasingu, przekazują prawo do użytkowania składników aktywów w zamian za serię płatności. Dodatkowo Spółki GK PGE zawierają umowy najmu i dzierżawy, które zgodnie z MSR 17 *Leasing* spełniają definicję umów leasingu operacyjnego. Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego wynoszą według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku 539 mln PLN zaś opłaty leasingowe ujęte jako przychód w 2018 roku wyniosły 302 mln PLN.

29.3 Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Na dzień sprawozdawczy wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych krótkoterminowych oraz długoterminowych wyniosła odpowiednio 2 mln PLN oraz 1 mln PLN, natomiast w porównawczym okresie sprawozdawczym wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych krótkoterminowych oraz długoterminowych wyniosła około 2 mln PLN.

29.4 Należności z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Na dzień sprawozdawczy oraz w okresie porównawczym wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych krótkoterminowych i długoterminowych wyniosła odpowiednio 1 mln PLN oraz 3 mln PLN.

30. Rozliczenia podatkowe

Obowiązki i uprawnienia podatkowe są określone w Konstytucji, ustawach podatkowych oraz ratyfikowanych umowach międzynarodowych. Zgodnie z ordynacją podatkową podatek definiuje się jako publicznoprawne, nieodpłatne przymusowe oraz bezzwrotne świadczenie pieniężne na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu lub gminy, wynikające z ustawy podatkowej. Uwzględniając kryterium przedmiotowe, obowiązujące w Polsce podatki można uszeregować w pięciu grupach: opodatkowanie dochodów, opodatkowanie obrotu, opodatkowanie majątku, opodatkowanie czynności, oraz inne opłaty, nie zaklasyfikowane gdzie indziej.

Z punktu widzenia działalności podmiotów gospodarczych zasadnicze znaczenie ma opodatkowanie dochodów (podatek dochodowy od osób prawnych), opodatkowanie obrotów (podatek od towarów i usług VAT, podatek akcyzowy) oraz opodatkowanie majątku (podatek od nieruchomości i od środków transportowych). Nie można pominąć innych opłat i wpłat, które zaklasyfikować można jako quasi – podatki. Wśród nich wymienić należy między innymi składki na ubezpieczenia społeczne.

Podstawowe stawki podatkowe kształtowały się następująco: w 2018 roku stawka podatku dochodowego od osób prawnych – 19%, dla małych przedsiębiorców możliwa jest stawka 15%, podstawowa stawka podatku VAT - 23%, obniżone: 8%, 5%, 0%, ponadto, niektóre towary i usługi są objęte zwolnieniem z podatku VAT.

System podatkowy w Polsce charakteryzuje duża zmienność przepisów podatkowych, wysoki stopień ich skomplikowania, wysokie potencjalne kary przewidziane w razie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia skarbowego. Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności, podlegające regulacjom (kontroli celnej, czy dewizowej) mogą być przedmiotem kontroli odpowiednich władz, które uprawnione są do nakładania kar i sankcji wraz z odsetkami karnymi. Kontrolą mogą być objęte rozliczenia podatkowe przez okres 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku.

Podatkowa Grupa Kapitałowa

18 września 2014 roku została zawarta na okres 25 lat umowa podatkowej grupy kapitałowej pod nazwą „PGK PGE 2015”, dla której PGE S.A. jest spółką reprezentującą.

Spółki tworzące podatkową grupę kapitałową muszą spełnić szereg wymogów, obejmujących między innymi: odpowiedni poziom kapitałów, udział spółki dominującej w kapitałach spółek tworzących PGK na poziomie minimum 75%, brak powiązań kapitałowych między spółkami zależnymi, brak zaległości podatkowych, osiągnięcie udziału dochodu w przychodach na poziomie przynajmniej 2% (liczonego dla całej PGK) oraz zawieranie transakcji z podmiotami spoza PGK wyłącznie na warunkach rynkowych. Naruszenie powyższych wymogów będzie oznaczać rozwiązanie podatkowej grupy kapitałowej i utratę przez nią statusu podatnika. Od momentu rozwiązania każda ze spółek wchodzących w skład podatkowej grupy kapitałowej staje się samodzielnym podatnikiem dla podatku CIT.

Zmiany w podatku CIT obowiązujące od 1 stycznia 2018 roku

W wyniku zmian przepisów począwszy od 2018 roku przychody podatników zostały rozdzielone na dwa źródła: z działalności gospodarczej (operacyjnej) i z zysków kapitałowych. Oznacza to, że każde źródło przychodów jest rozliczane oddzielnie i spółki nie mogą kompensować strat poniesionych na jednym źródle z dochodami realizowanymi na źródle drugim. Do źródła „zyski kapitałowe” zalicza się między innymi: dywidendy, przychody uzyskane w wyniku łączenia lub podziału spółek, wniesienia aportu, zbycia udziałów (akcji), zbycia nabytych wierzytelności, przychody z praw majątkowych (praw autorskich, licencji) oraz przychody z papierów wartościowych.

Wprowadzenie dwóch źródeł przychodów nie wpłynęło na obciążenia podatkowe Grupy Kapitałowej za rok 2018.

Mechanizm podzielonej płatności w VAT

Począwszy od 1 lipca 2018 roku został wprowadzony tzw. mechanizm podzielonej płatności podatku VAT. Rozwiązanie to ma uszczelnić system podatkowy poprzez wydzielenie kwot VAT z przelewów realizowanych przez nabywców towarów i usług i lokowanie ich na dedykowanych rachunkach VAT sprzedawcy. Środki zgromadzone na rachunku VAT mogą być wykorzystane tylko do płatności podatku VAT z otrzymanych faktur oraz rozliczenia podatku VAT z urzędem skarbowym. Korzystanie z podzielonej płatności VAT jest uprawnieniem nabywcy, ale nie jego obowiązkiem.

Grupa Kapitałowa wykorzystuje środki otrzymywane od kontrahentów na rachunkach VAT do płatności swoich zobowiązań zawierających podatek VAT. Wysokość środków na rachunkach VAT w danym dniu zależy w głównej mierze od tego, jak wielu kontrahentów Grupy Kapitałowej skorzysta z mechanizmu oraz relacji między terminami płatności należności i zobowiązań. Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku saldo środków pieniężnych na rachunkach VAT wynosiło 69 mln PLN.

Podatek akcyzowy

W związku z nieprawidłową implementacją przepisów unijnych do polskiego systemu prawnego w spółce PGE GiEK S.A. w 2009 roku rozpoczęły się postępowania w zakresie uzyskania zwrotu nienależnie uiszczanego podatku akcyzowego w okresie styczeń 2006 – luty 2009 roku. Nieprawidłowość polegała na opodatkowaniu energii elektrycznej na pierwszym etapie jej sprzedaży, tj. przez producentów, podczas gdy powinna być opodatkowana sprzedaż na rzecz tzw. nabywców końcowych.

Sądy administracyjne rozpatrując skargi spółki w zakresie roszczeń restytucyjnych na wydawane przez organy podatkowe decyzje odmawiające stwierdzenia nadpłaty akcyzy orzekały, iż spółka nie poniosła ciężaru ekonomicznego nienależnie uiszczanego podatku akcyzowego (co w świetle uchwały NSA z dnia 22 czerwca 2011 roku sygn. akt I GPS 1/11 wyklucza możliwość zwrotu nadpłaty). Zdaniem NSA roszczenia, które spółka wykazywała, w szczególności za pomocą analiz ekonomicznych, mają charakter kompensacyjny i w związku z tym mogą być dochodzone wyłącznie przed sądami cywilnymi. W związku z powyższym PGE GiEK S.A. podjęła decyzję o wycofaniu się z postępowań w zakresie roszczeń restytucyjnych. Obecnie działania w zakresie nadpłaty podatku akcyzowego prowadzone są na drodze cywilnej i zmierzają do zawarcia ugody ze Skarbem Państwa w zakresie roszczeń kompensacyjnych.

Z uwagi na istotną niepewność odnośnie ostatecznego rozstrzygnięcia powyższej kwestii Grupa nie ujmuje w sprawozdaniu finansowym żadnych skutków związanych z ewentualnym uzyskaniem odszkodowania na drodze cywilnej w związku z nienależnie uiszczanym podatkiem akcyzowym.

Podatek od nieruchomości

Podatek od nieruchomości stanowi istotne obciążenie niektórych spółek Grupy Kapitałowej PGE. Regulacje dotyczące podatku od nieruchomości w niektórych obszarach są niejasne i budzą szereg wątpliwości interpretacyjnych. Organy podatkowe, którym jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, często wydają niespójne interpretacje podatkowe w podobnych merytorycznie sprawach. Powyższe powoduje, iż spółki Grupy Kapitałowej PGE były i mogą być stronami postępowań dotyczących podatku od nieruchomości. Jeżeli Grupa uznaje, że w wyniku postępowania korekta rozliczeń jest prawdopodobna, tworzy odpowiednią rezerwę.

31. Informacja o podmiotach powiązanych

Transakcje Grupy Kapitałowej PGE z jednostkami powiązаныmi są dokonywane w oparciu o ceny rynkowe dostarczanych towarów, produktów i usług lub oparte są o koszt ich wytworzenia.

31.1 Jednostki stowarzyszone i współkontrolowane

Łączna wartość transakcji, sald z jednostkami stowarzyszonymi i współkontrolowanymi została przedstawiona w tabeli poniżej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Sprzedaż do jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych	20	14
Zakupy od jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych	2.085	1.854
	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
Należności handlowe od jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych	7	9
Zobowiązania handlowe wobec jednostek stowarzyszonych i współkontrolowanych	120	180

Wartość zakupów oraz saldo zobowiązań wynika z transakcji z Polską Grupą Górniczą sp. z o.o. oraz Polimex-Mostostal S.A.

31.2 Spółki zależne od Skarbu Państwa

Dominującym właścicielem PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A. jest Skarb Państwa, w związku z tym zgodnie z MSR 24 *Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych* spółki Skarbu Państwa są traktowane jako podmioty powiązane. Spółki Grupy PGE identyfikują szczegółowo transakcje z około 40 najważniejszymi spółkami zależnymi od Skarbu Państwa.

Łączna wartość transakcji, sald z powyższymi jednostkami została przedstawiona w tabeli poniżej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	2.114	2.164
Zakupy od podmiotów powiązanych	4.702	3.987
	Stan na dzień 31 grudnia 2018	Stan na dzień 31 grudnia 2017
Należności handlowe od podmiotów powiązanych	230	280
Zobowiązania handlowe wobec podmiotów powiązanych	682	629

Największe transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa dotyczą spółek Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A., Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., Grupa LOTOS S.A., Zakłady Azotowe PUŁAWY S.A., PKP Cargo S.A., PKN Orlen S.A., TAURON Dystrybucja S.A., spółek Grupy Kapitałowej Energa, Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. oraz Węgłokoks S.A.

Ponadto Grupa Kapitałowa PGE dokonuje istotnych transakcji na rynku energii za pośrednictwem Towarowej Giełdy Energii S.A. Z uwagi na fakt, iż jednostka ta zajmuje się jedynie organizacją obrotu giełdowego, zakup i sprzedaż za jej pośrednictwem nie są traktowane jako transakcje z podmiotem powiązanym.

31.3 Wynagrodzenie kadry kierowniczej

Główna kadra kierownicza obejmuje Zarząd i Radę Nadzorczą jednostki dominującej oraz istotnych spółek zależnych.

<i>tys. PLN</i>	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 <i>*dane przekształcone</i>
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	36.163	31.944
Świadczenia po okresie zatrudnienia	4.624	2.427
ŁĄCZNA KWOTA WYNAGRODZENIA GŁÓWNEJ KADRY KIEROWNICZEJ	40.787	34.371
Wynagrodzenie kadry kierowniczej spółek działalności pozostałej	19.664	15.347
ŁĄCZNA KWOTA WYNAGRODZENIA KADRY KIEROWNICZEJ	60.451	49.718
	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 <i>*dane przekształcone</i>
<i>tys. PLN</i>		
Zarząd jednostki dominującej	7.858	7.454
<i>w tym świadczenia po okresie zatrudnienia</i>	-	168
Rada Nadzorcza jednostki dominującej	685	760
Zarządy - jednostki zależne	29.211	23.683
Rady Nadzorcze - jednostki zależne	3.033	2.474
RAZEM	40.787	34.371
Wynagrodzenie kadry kierowniczej spółek działalności pozostałej	19.664	15.347
ŁĄCZNA KWOTA WYNAGRODZENIA KADRY KIEROWNICZEJ	60.451	49.718

** Zwiększono liczbę podmiotów zaliczonych do działalności głównej*

Do 30 czerwca 2017 roku Członkowie Zarządów spółek Grupy Kapitałowej PGE byli zatrudnieni w oparciu o umowy cywilne i umowy o pracę. Od końca czerwca 2017 roku w spółkach GK PGE (pośrednio i bezpośrednio zależnych) realizowana jest zasada, że członkowie zarządów zatrudniani są na podstawie umowy o świadczenie usług zarządzania.

W nocie 7.2 Koszty w układzie rodzajowym i kalkulacyjnym wynagrodzenia z tego tytułu są prezentowane w pozycji koszty świadczeń pracowniczych oraz pozycji pozostałe koszty rodzajowe.

32. Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania jednostkowego sprawozdania finansowego PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. za rok 2018 i 2017 oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego GK PGE za rok 2018 i 2017 jest spółka Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp. k. na podstawie umowy zawartej 17 lipca 2017 roku.

W roku 2017 i 2018 Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp. k. dokonywała również badań rocznych sprawozdań finansowych spółek z Grupy Kapitałowej PGE tj.: PGE GiEK S.A., PGE EJ 1 sp. z o.o., PGE Energia Odnawialna S.A., EW Baltica 1 sp. z o.o., EW Baltica 2 sp. z o.o., EW Baltica 3 sp. z o.o., PGE Dom Maklerski S.A., PGE Energia Natury PEW sp. z o.o., PGE Dystrybucja S.A., PGE Obrót S.A., PGE Ekoserwis sp. z o.o., PGE Paliwa sp. z o.o., PGE Energia Ciepła S.A., PGE Toruń S.A., PGE Gaz Toruń sp. z o.o., EC Zielona Góra S.A., Kogeneracja S.A., PGE TFI S.A., PGE Systemy S.A., PGE Synergia sp. z o.o., PGE Sweden AB.

Wynagrodzenie Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp. k. oraz innych podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych jednostek zależnych zawarte jest w poniższej tabeli.

Wysokość wynagrodzenia podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych w odniesieniu do PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. oraz jednostek zależnych Grupy Kapitałowej.

<i>tys. PLN</i>	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 <i>*dane przekształcone</i>
Wynagrodzenie firmy audytorskiej za:		
Badanie rocznego sprawozdania finansowego	3.187	2.881
Inne usługi atestacyjne, w tym przegląd śródrocznych sprawozdań finansowych	1.358	1.582
RAZEM	4.545	4.463

33. Istotne zdarzenia oraz zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

33.1 Wyniki aukcji mocy

W listopadzie i grudniu 2018 roku zorganizowane zostały trzy pierwsze aukcje rynku mocy na lata dostaw 2021, 2022 i 2023. W ich wyniku PGE dokonała kontraktacji mocy dla jednostek wytwórczych Grupy, zarówno istniejących, modernizowanych oraz nowych. Umowy dla budowanych bloków elektrowni Opole oraz Turów zawarte zostały na okres 15 lat, gwarantując stabilne, długotermałe przychody za gotowość dostarczenia mocy do systemu, które mają uzupełniać przychody uzyskiwane ze sprzedaży energii elektrycznej. Ceny zamknięcia kolejnych aukcji wyniosły odpowiednio: 240,32 PLN/kW/rok (2021), 198,00 PLN/kW/rok (2022) oraz 202,99 PLN/kW/rok (2023). W przypadku wieloletnich umów mocowych uzyskana cena podlegać będzie corocznej waloryzacji średniorocznym wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych. Szczegółowe informacje zawarte są w punkcie 5.5 Sprawozdania Zarządu z działalności.

33.2 Uchwalenie i wejście w życie ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw

W dniu 28 grudnia 2018 roku została uchwalona ustawa o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw („Ustawa”). Ustawa ta ma na celu ustabilizowanie cen sprzedaży energii elektrycznej do odbiorcy końcowego w 2019 roku. Zgodnie z nowymi przepisami podatek akcyzowy na energię elektryczną zostaje obniżony z 20 zł do 5 zł za MWh. Obniżona została również o 95 proc. opłata przejściowa, płacona co miesiąc przez odbiorców energii elektrycznej.

Powyżej opisane zmiany ustawowe są odpowiedzią i próbą złagodzenia skutków dynamicznego wzrostu cen energii elektrycznej na rynku hurtowym w efekcie głównie wzrostu cen uprawnień do emisji CO₂. Wzrost cen na rynku hurtowym przekłada się w kolejnych okresach na wzrost cen sprzedaży do odbiorcy końcowego.

Co do zasady Ustawa wymaga od spółek sprzedaży detalicznej (jak PGE Obrót S.A.) obniżenia cen w umowach z odbiorcami – co w konsekwencji powoduje obniżenie przychodów ze sprzedaży. Tym niemniej jednocześnie Ustawa wprowadziła system rekompensat, który przewiduje pokrycie różnicy między ceną wskazaną w taryfie / cenniku energii elektrycznej, a średnioważoną ceną energii elektrycznej na rynku hurtowym. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie zostały opublikowane rozporządzenia wykonawcze do Ustawy, w związku z czym brak jest szczegółowych informacji, w jaki sposób zostaną ustalone kwoty rekompensat. W konsekwencji wysokość rekompensat dla PGE Obrót S.A. (spółka zależna) oraz dla Grupy nie może zostać oszacowana. Łączny skutek, to znaczy zarówno obniżenia cen dla odbiorców jak i rekompensat wynikających z Ustawy, na sytuację finansową PGE Obrót S.A. oraz Grupy na dzień podpisania niniejszego sprawozdania nie może zostać określony.

W dniu 21 lutego 2019 roku Sejmu uchwalili znowelizowaną wersję Ustawy. Ustawa po nowelizacji wskazuje, że ceny za energię elektryczną dla odbiorcy końcowego w 2019 roku mają odpowiadać cenom stosowanym w dniu 31 grudnia 2018 roku ustalonym w taryfie zatwierdzonej przez Prezesa URE. Natomiast w przypadku, gdy ceny za energię elektryczną zostały na 2019 rok ustalone w sposób inny niż taryfa, w tym w formie umów wynegocjowanych indywidualnie lub w trybie postępowań przetargowych, to ceny w 2019 roku nie mogą być wyższe niż stosowane w dniu 30 czerwca 2018 roku. Ustawa została w dniu 26 lutego 2019 roku uchwalona przez Senat, a w dniu 1 marca 2019 roku została podpisana przez Prezydenta. Zdaniem Grupy PGE zakres zmian w nowelizacji, zwłaszcza w kluczowym art. 5, powoduje, że nie jest to doprecyzowanie stanu prawnego na 31 grudnia 2018 roku i w związku z tym, w rozumieniu MSR 10 jest zdarzeniem po zakończeniu okresu sprawozdawczego niewymagającym dokonania korekt.

Skutki sprawozdawcze

W wyniku uchwalenia Ustawy Grupa dokonała oceny jej wpływu w brzmieniu uchwalonym w dniu 28 grudnia 2018 roku na niniejsze sprawozdanie finansowe. Przede wszystkim dokonano analizy, czy pod kątem zapisów MSR 37 *Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe* Grupa jest zobowiązana do utworzenia rezerw na tzw. umowy rodzące obciążenia. Zgodnie z przepisami sprawozdawczymi jeżeli dany kontrakt lub grupa kontraktów przynosi straty, to jednostka powinna rozpoznać odpowiednią rezerwę w okresie, w którym ta strata stała się nieunikniona. Przy czym do kosztów co do zasady zalicza się wyłącznie koszty bezpośrednio związane z kontraktem, których jednostka by uniknęła, gdyby nie realizowała kontraktu. Ustalenie straty na kontrakcie w rozumieniu MSR 37 nie obejmuje przyszłych strat operacyjnych, w tym wynikających na przykład z narzutu kosztów stałych.

Oceniając skutki sprawozdawcze dla skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa rozważała:

- różnicę pomiędzy przychodami oszacowanymi zgodnie z Ustawą i nieuniknionymi kosztami wypełnienia obowiązku wypełnienia kontraktów na poziomie PGE Obrót S.A.,
- dodatni bilans energetyczny pomiędzy wartością wytworzenia energii elektrycznej i sprzedaży do odbiorcy końcowego,
- brak możliwości określenia wartości rekompensat na dzień bilansowy,
- szereg niepewności związanych z otoczeniem prawnym oraz interpretacjami Ustawy.

Grupa nie była w stanie określić wszystkich skutków wprowadzenia Ustawy (np. wielkości oczekiwanych rekompensat). Tym niemniej, biorąc pod uwagę podane wyżej argumenty i niepewności, zdaniem Grupy na poziomie skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2018 nie występują umowy rodzące obciążenia w rozumieniu MSR 37. W konsekwencji w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa PGE nie ujęła żadnych rezerw ani aktywów wynikających z Ustawy.

Na poziomie PGE Obrót S.A. różnica pomiędzy przychodami oszacowanymi zgodnie z Ustawą i nieuniknionymi kosztami wypełnienia obowiązku wypełnienia kontraktów wynosi 539 mln złotych.

Nowelizacja Ustawy uchwalona dnia 21 lutego 2019 roku spowoduje dalsze obniżenie przychodów sprzedawców energii elektrycznej. Z drugiej strony nowelizacja precyzuje również, że oprócz różnicy ceny energii elektrycznej oczekiwana rekompensata powinna zwrócić jednostkom koszty własne prowadzenia działalności, koszty bilansowania, koszty umorzenia świadectw pochodzenia energii oraz marże. W związku z powyższym Grupa PGE oczekuje, że niższe przychody, które są realizowane w 2019 roku, zostaną w całości pokryte odpowiednimi rekompensatami.

33.3 Wezwanie na zakup 100% akcji Polenergia S.A.

22 maja 2018 roku PGE, za pośrednictwem Pekao Investment Banking S.A., ogłosiła wezwanie do zapisywania się na sprzedaż 45.443.547 akcji zwykłych na okaziciela, tj. wszystkich akcji wyemitowanych przez Polenergia S.A., uprawniających do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Polenergia S.A., po cenie 16,29 zł za każdą akcję. PGE jest także podmiotem nabywającym akcje w Wezwaniu. W ramach realizacji transakcji w drodze wezwania zostało udzielone zabezpieczenie w formie gwarancji bankowej za zobowiązania PGE, której wystawcą jest Bank Polska Kasa Opieki S.A. a beneficjentem gwarancji jest PEKAO Investment Banking S.A. Gwarancja Bankowa została wystawiona w dniu 22 maja 2018 roku na kwotę 740 mln PLN z terminem ważności do dnia 21 listopada 2018 roku.

Wezwanie zostało ogłoszone pod warunkami wskazanymi w treści Wezwania, obejmującymi:

- uzyskanie bezwarunkowej zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na koncentrację przedsiębiorstw polegającą na przejęciu kontroli nad Polenergia S.A.,
- objęcie zapisami w Wezwaniu akcji Polenergia S.A. stanowiących co najmniej 66% ogólnej liczby akcji Polenergia S.A.,
- powołanie w skład Rady Nadzorczej Polenergia S.A. kandydatów wskazanych przez PGE,
- podjęcie przez walne zgromadzenie Polenergia S.A. uchwały w sprawie zmian w statucie Polenergia S.A. oraz
- zawarcie przez PGE i Polenergia S.A. umowy o współpracy strategicznej i integracji Polenergia S.A. w ramach Grupy PGE.

W związku z nieziszczeniem się niektórych z powyższych warunków PGE podjęła decyzję o odstąpieniu od nabycia akcji Polenergia S.A.

33.4 Zdarzenia po dniu sprawozdawczym

Na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wystąpiły istotne zdarzenia po dniu sprawozdawczym, których wpływ bądź ujawnienie nie zostały uwzględnione w niniejszym sprawozdaniu.

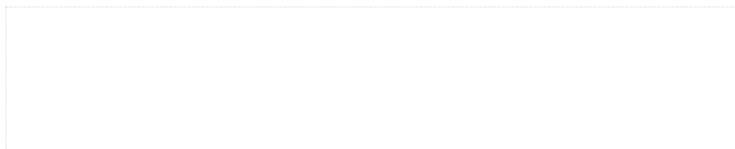
34. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do udostępnienia przez Zarząd dnia 8 marca 2019 roku.

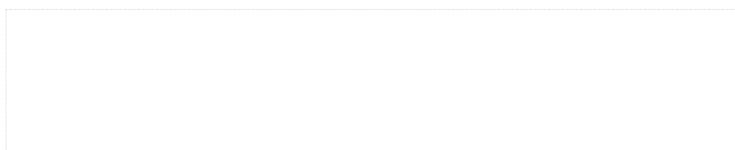
Warszawa, 8 marca 2019 roku

Podpisy Członków Zarządu PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

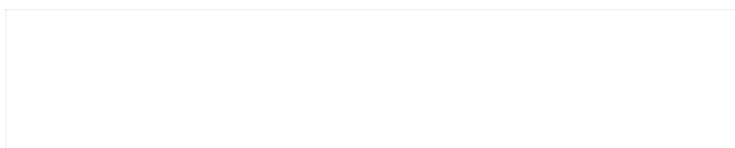
Prezes Zarządu **Henryk Baranowski**

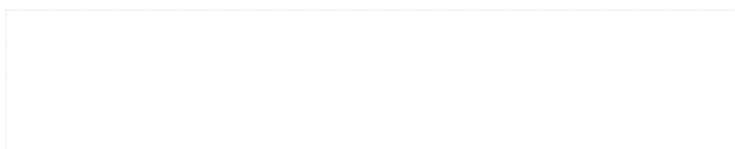
Wiceprezes Zarządu **Wojciech Kowalczyk**

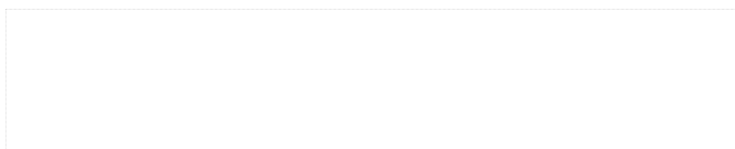
Wiceprezes Zarządu **Marek Pastuszko**

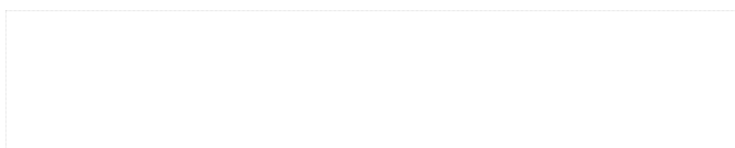
Wiceprezes Zarządu **Paweł Śliwa**

Wiceprezes Zarządu **Ryszard Wasilek**

Wiceprezes Zarządu **Emil Wojtowicz**

Podpis osoby
odpowiedzialnej za
sporządzenie
sprawozdania
finansowego

Michał Skiba
Dyrektor Departamentu
Sprawozdawczości i
Podatków

